LASKU

Newah Organization of America Official Magazine

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया अफिसियल पौ

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

१७ नःमुन्हा

NOA 17th Annual Convention and General Meeting

"Newah Culture and Heritage – Empowering Women Through Entrepreneurship"

Saturday May 26, 2018 (नेपाल संवत् ११३८, अनलाथ्व, द्वादशी)

South County Middle School

8700 Laurel Crest Drive, Lorton, VA 22079

NOA Advisers

Mr. Beda Pradhan

Mr. Tribhuvan Tuladhar

Mr. Rajesh Shrestha

Mr. Season Shrestha

Mr. Ram Lal Shrestha

Advisers to President (2018- 2021)

Dr. Maheshwor Baidya

Mr. Basav Rajopadhyay

Mr. Daya Shakya

NOA Chapters

Florida

Northern California

Southern California

Seattle, Washington

New England, Boston

- Member– At–Large North West Region
  Mr. Subhash Prajapati
- Member– At–Large South East Region
  Mr. Raju Tamrakar
- Member–At–Large West Region
  Mr. Dil Shrestha

EDITORS: **Pushkar Bikram Prajapati, Babita Shrestha, Kiran Ken Ranjit**

MARKETING/ADVERSTISMENT: **Rajesh Lal Shrestha**

MANAGEMENT: Mr. Sushil Lal Shrestha, Mr. Mahindra Pradhan, Mr. Divakar Dhaubhadel, Mr. Yagya Man Shakya, Mr. Udya Shrestha, Mrs. Meena Prdhan

Cover and layout Design:
Eknotech
(www.eknotech.com/biska computer service)
Printed by: Precision Solutions, Baltimore, MD

Fenwick
BEER AND WINE

The Fenwick Beer and Wine is a different kind of beer and wine shop.
We have an outstanding selection of American craft beers,
Belgian, English and German beers, and boutique wines.
We offer the largest selection of craft beer in Montgomery County, close to 700 kinds.

We have organic beer and wine, gluten-free beer, and kosher wines.
Gift certificates available - ask at the counter.

1327 Fenwick Lane,
Silver Spring MD 20910
(corner of Second Avenue and Fenwick Lane,
2 blocks from the Silver Spring Metro).

Design: sanjeeppradhan@hotmail.com

FOLLOW US ON

Hours of Operation
Mon - Sat : 10 am - 9 pm
Sun 12 : pm - 7 pm

301-650-5770

E-mail: info@fenwickbeerandwine.com

EMBASSY OF NEPAL
2131 LEROY PLACE, N.W.
WASHINGTON, D.C. 20008

Ambassador

May 7, 2018

Message

On behalf of the Embassy of Nepal in Washington, DC and my colleagues, I would like to express our heartfelt congratulations and best wishes to the Newah Organization of America (NOA) for a successful Convention. I am pleased to learn that NOA is bringing out its **"Laskus"** magazine during its 17th Annual Convention and General Meeting scheduled for May 26, 2018.

NOA's active involvement in the promotion and preservation of the unique Newah culture in the United States of America (USA) brings me great satisfaction and the role it plays is admirable. Over the years, I have observed them working creatively and collectively with friends and well-wishers to preserve the Newah community and secure the future for their rich and unique culture.

I am certain this edition of **"Laskus"** magazine will provide fabulous insights of the Newah culture and serve as helpful reference for scholars, students, researchers and others who might be interested in getting to know about this unique cultural heritage of Nepal.

I wish NOA's team every success at their Convention and wish you all a fruitful discussion.

Dr. Arjun Kumar Karki

PHONE: (202) 667-4550, FAX: (202) 667-5534, EMAIL:info@nepalembassyusa.org

Clay Oven Restaurant

Savor the Finest Nepalese, Indian Cuisine & Carryout

1170 F West Patrick Street
Frederick, MD 21703
Phone: 301-631-2004
Fax: 301-631-2007
Email : clayoven@frederick.com

Hours: Mon-Fri: Lunch 11:30-2:30, Dinner 5-10, Sat & Sun 12-10

Welcome To The Clay Oven Restaurant
A Delightful Indian Dining Experience

Reg. No. 272/047, SWC 1842/051
PAN 301746630/61, Tax 1126/066

Federation of Business & Professional Women Nepal

फेडरेशन अफ बिजनेस एण्ड प्रोफेसनल वीमेन नेपाल, २०३२

77 Bhrigumarg, Buddhangar - 10
Kathmandu, Nepal

Ref. No.

EXECUTIVE COMMITEE

President
Mrs. Ambica Shrestha

1st Vice President
Mrs. Kamalesh L. Rajbhandary

2nd Vice President
Mrs. Hari Devi Shrestha

General Secretary
Ms. Mangala Karanjit

Joint Secretary

Treasurer
Mrs. Shanta Sharma

Executive Members:

Mrs. Subarna Prajapati
Mrs. Urmila Shrestha
Mrs. Meena Karna
Ms. Laxmi K. Manandhar
Mrs. Anju Shrestha
Mrs. Anjana Tamrakar

Date: 9th May 2018

Mrs. Babita Shrestha
President
Newah Organization of America,

Dear Babita,

I would like to Congratulate! you and your Executives for publishing the LASKUS Magazine on the occasion of the 17th Annual Convention of the Organization.

This year the theme that you have chosen "Newah Culture and Heritage Empowering Women Through Entrepreneurship" is the call of the day. Women need a little help and encouragement to move ahead.

I salute all of you for striving to keep our Culture and Heritage alive and making the younger generation aware of their Roots. Thank you for doing this.

I wish you all the very best to make this Convention a grand success. May the aims of the organization succeed and bring the Newah communities living in America together in unity.

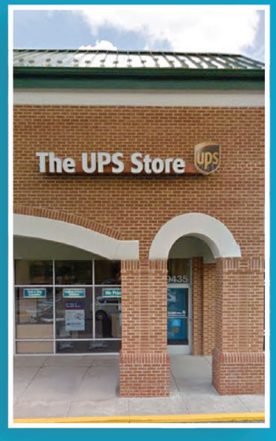
Warm regards,

Ambica Shrestha
President

Tel : +977-01-4782072
01-4784378, 01-4780627
Email : fbpwn@mail.com.np
fbpwn@bpwnepal.org.np
website : www.bpwnepal.org.np

The UPS Store™

Print it. Pack it. Ship it.

9435 LORTON MARKET ST
LORTON, VA 22079

(703) 372-2950
store5690@theupsstore.com
www.theupsstorelocal.com/5690

CERTIFIED DHL VENDOR

Kiran Shrestha
Owner

Best compliments from Kiran, Babita, Sunny, and Jasmine.

नेवाः देय् दबू केन्द्रीय कार्यालय
का.म.पा.१७, पुष्पलालपथ, ताम्सीपाखा
का.जि.का.द.नं. ८८७/०५७/०५८
पान नं. ३०१५९९५७३
स.क.प.द.नं. १९३११
NEWA DEY DABOO

ने.सं. ११३८ अनलाथ्व तृतिया
18th May, 2018

हनेबहम्ह नायःभाजु
नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकाया भिंन्त्यक्वःगु दँमुँज्याया लसताय् सकल पदाधिकारी व दुजःपिन्त थुगु नेवाःतय् साझा राष्ट्रिय संगठन नेवाः देय् दबूपाखें भितुना देछानाच्वना ।

संसारया विभिन्न थासय् च्वना वयाच्वंपिं नेवाःतय्सं थःगु मांभाय्, लिपि, संस्कृति व संस्कारया संरक्षण व प्रवर्द्धनया निति यानाः वयाच्वंगु गतिविधि तसकं हे च्वछाये बहःजू । वयकःपिनिगु मांभाय् व संस्कृति प्रतिया माया व सम्मानया कारणं हे थौं नेवाः सभ्यतायात संसारया कुंकुलामय् न्यंकेत ताःलागु दु ।

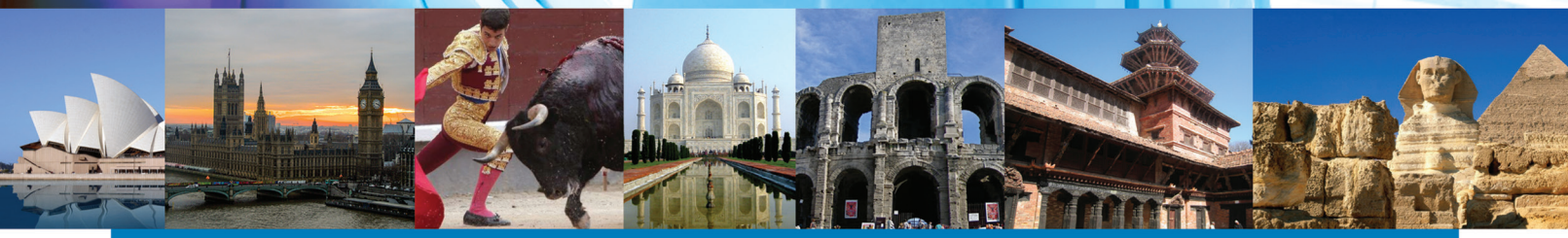
आदिभुमि नेपाःपाखें तापाक अमेरिकाय् थः पुर्खापिन्सं दयेकाः थकूगु कला, संस्कृति व सम्पदाया प्रवर्द्धन व विकास जक मखु भाषा, लिपि व साहित्यया विकासया नापनापं न्हू पुस्ताया दथ्वी नेवाः कला, संस्कृति ध्वाथुइकाः अमिगु नुगलय् नेवाः भावन ब्वलंकेगु निति नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकां ज्वः मदुगु भुमिका म्हिताः वयाच्वंगु दु । नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका व नेवाः देय् दबूया मूल उद्धेश्य छगू हे खः । झी दथ्वी थवंथवय् क्वातुक्क समन्वय व सहकार्य यानाः न्ह्यां वनेमाःगु खँ न्ह्यथसें जुइत्यंगु भिंन्त्यक्वःगु दँमुँज्या सुथांलाक क्वचायेमा, समग्र नेवाःतय् उत्थान व उन्नतिया लँपुइ न्ह्यां वनेफयेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना । सुभाय्

नरेश कुमार ताम्रकार
नायः

Travel with us!

air zone travel

Great Service. Best Price. GUARANTEED

FEATURING

- Discounted Business Class Fares
- Special Group Fares
- Cruises
- Hotel Reservations
- Car Rentals
- Tour Packages
- Treking Packages
- Vacation Packages
- Travel Insurance

Reservations:

Washington, DC Metro: 301.979.7397
Denver, Colorado: 720.399.4623
Nepal: +977-1-5546766

Rajesh
EXT 100

Biyush
EXT 101

Mona
EXT 102

Kavita
EXT 103

OPEN 24/7/365
FOR YOUR CONVENIENCE

Our travel specialists have served travellers for over 20 years, and have experince with all major airlines all over the world. We will provide you with options that will match your travel budget.

CALL AIR ZONE TRAVEL FOR A HASSLE FREE, LOWEST AIRFARES TO NEPAL, INDIA AND WORLDWIDE.

We also offer lowest air fare tickets from Nepal to USA

Toll Free: 1.888.597.8798
info@airzonetravel.com

Join our mailing list by emailing info@airzonetravel.com and be the first to know of airfare specials, amazing deals, and other important travel news.

www.airzonetravel.com

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय

नयालनाया कन्द्रीय विनाग

नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग

CENTRAL DEPARTMENT OF NEPALBHASHA (CDNB)

चैनलाकौल स्मृति भवन, पाटन संयुक्त क्याम्पस, यलध्वाका

५२६०४९४, email : centraldepartmentofnepalbhasha@gmail.com

नेपाल भाषा केन्द्रीय विभाग
मा. सा. शा. संकाय
त्रि. वि.
२०४३

नेसं ११३८ अनलाथ्व २
२०७५ जेठ ३

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकाया १७क्वःगु द्यँमुज्या व साधारण सभा सुथांलाक क्वचायमा धकाः भिंतुना देछायाच्वना । थुगु मुँज्यां समग्र नेवाःतयगु उन्नयनय् महत्वपूर्ण योगदान जुइ धकाः भलसा कयाच्वना । नापं संगठनया उत्तरोत्तर प्रगति यानावने फयमा धकाः कामना यानाच्वना ।

डा. ओमकारेश्वर श्रेष्ठ
सहप्रा. तथा प्रमुख
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग ।

Responsive and Dynamic Web Design

Magento

PRESTASHOP

osCommerce

opencart

zencart

We will take your web existence to the next level.

Perfect on every device- Mobile, Desktop and tablet.

eknoTech
IT-Empower Your Business

USA: +1 703-679-7956, 703-270-8456 | **Nepal:** +977 98040011999
UK: +44 740-281-0997
Email: info@eknotech.com, sales@eknotech.net
WebSite: http://www.eknotech.com

मांभासं आखः ब्वंकादिसँ, याकनं सयकेफइ
लुमन्ति ख्व
नेपालभाषा एम.ए. ब्वँमि पुचः
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय
यलध्वाखा, यल ।
lumantidaboo@gmail.com

नायः
किरण केन रंजित
(९६१-९४३-७०१५)
न्वकू
विजय वज्राचार्य
(९८०-२०६-३५३५)
छ्याञ्जे
संजीव मान वैद्य
(९८४-१२०-३६३८)
ल्यू छ्याञ्जे
सिल्भा प्रधान
(९८४-१२६-५००५)
दांभरि
कबिन श्रेष्ठ
(९८५-१९९-८४०६)
ल्यू दांभरि
कबिना नकःमि
(९८४-३११-५७५५)
मू दुजः
बिना महर्जन
(९८४-००६-९१३८)
दर्शनवीर शाक्य
(९८४-१२२-७९६०)
राकेश महर्जन
(९८४-१९७-२९८४)
अर्विन्द्रमान सिं
(९८४-१२०-४९५५)
करूणा प्रधान
(९८४-१६३-२३७८)
श्रीधर डाखुसी (श्रेष्ठ)
(९८५-१०५-७१०१)
पुष्पनारायण श्रेष्ठ
(९८५-१०७-५२३९)

निवर्तमान नायः
रामेश्वर श्रेष्ठ
(९८६-०१२-९७१५)
शिक्षक प्रतिनिधि
उप.प्रा. राजितबहादुर श्रेष्ठ
प्रमुख सल्लाहकार
सह.प्रा. सृजना प्रधान
सह.प्रा. तुलसीलाल सिंह
सल्लाहकार
हिराकाजी महर्जन
सह.प्रा. मोहनकृष्ण श्रेष्ठ
प्रकाश शाक्य
सुनिता राजभण्डारी जुनु
बाबुराजा महर्जन
भरत महर्जन
हरिशंकर मानन्धर

Mrs. Babita Shrestha
President
Newah Organization of America (NOA)

Dear Madam President,

Jwojalapaa on behalf of Lumanti Daboo, a non-political student wing of Central Department of Nepalbhasha, Tribhuvan University. I'd like to extend my best wishes to you and entire NOA team for a very successful 17th Annual Convention and General Meeting that is taking place on 26th of May, 2018 at South County Middle School in Lorton, Virginia of DMV (Washington, DC / Maryland/Virginia).

As always, NOA has been working very hard for community as well as preserving and promoting Newah language known as Nepalbhasha and Newah culture in America. NOA has been putting efforts to expand its chapters so its objectives can be accomplished. Now NOA has gone global. Not long ago, President of NOA Ms. Babita Pradhan visited our institute and established formal relationship between NOA and the Department. NOA generously donated some money to publish Nepalbhhasha Journal that really helped students with their studies. I am working on my Master's Degree in Nepalbhasha at Central Department of Nepalbhasha to learn more about our history, culture, heritage, literature, religion, and more so I can be better equipped when I go back to the States. I do plan to share learned knowledge with our Newah community in the US . I am also currently working as Nepal Country Coordinator of NOA.

Thank you,

Kiran Ken Ranjit
President,
Lumanti Daboo
Central Department of Nepalbhasha
Tribhuvan University
Kathmandu, Nepal

May 16, 2018

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Ajay , Manisha and Abilam Pradhan
Baltimore, MD

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

EROS TULADHAR
Past Excutive Member
Newah Organization of America
&
ANITA, VARDAN AND DEVEN TULADHAR
Vienna VA

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Dil, Janaka, Adina and Amulya Shrestha
Springfield, VA

Newa Cultural Society of Alberta

4815 122A Street, Edmonton, Alberta T6H 3S8, Canada
Phone: 780-437-5449
www.ncsacanada.com

May 15, 2018

Greetings!

On behalf of the Newa Cultural Society of Alberta (NCSA), I would like to extend warm greetings to the Newah Organization of America (NOA) Executive Team and all the members for the grand success of the 17th Annual Convention and General Meeting.

I believe that the 17th Annual Convention and General Meeting will be historic in bringing all the community members together in one platform to generate new ideas, energy and spirit among members to further continue practicing, promoting and preserving Newah culture and traditions for the current and future generations.

NOA's continued programs, activities (e.g., *Mha Puja, Yenya Punhi, Swasthani Puja, Kayeta Puja,* and *Ihi*) and services (e.g., Newah language classes to the children) for the community to promote and preserve Newah culture and heritage are very praiseworthy. These activities are exemplary to other organizations having similar mission. In this context, NCSA sincerely appreciates and applauds the valuable contributions made by NOA and its entire team in promoting and preserving Newah culture and heritage in the community and beyond.

I wish all the best and continuous success of NOA.

Hemanta Joshi

Dr. Hemanta Joshi
President

President
Dr. Hemanta Joshi

Vice President
Dr. Pawan Nyachhyon

Secretary
Dr. Kishor Shrestha

Treasurer
Mr. Birendra Piya

Member in Charge
Language, Literature & Arts
Mr. Tri Prasad Dhoubhadel

Member in Charge
Culture, Tradition & Rituals
Dr. Deepesh Shrestha

Member in Charge
Events & Fund Raising
Mr. Prabin Shrestha

Member in Charge
Communications & Membership
Ms. Kamal Laxmi Ranjit

Member in Charge Information & Technology
Mr. Naveen Ranjitkar

Auditors
Mr. Sangyan Joshi, CMA
Mr. Swapnil Kayastha

WISHING

NOA

A GRAND SUCCESS FOR THE

16th Convention and General Meeting !

Himalayan Elderly Care ,Inc.

Dedicated

To

Quality Health Care Services

17234 New Hampshire Ave

Silver Spring,MD 20905

Phone: 301 455 6016

www.hecgroups.com

May 26, 2018 Nepal Sambat 1138-Anala Gaa: Dwadashi

Re: **WNO Greetings**

Jwojalapa,

It is my great pleasure to share congratulations and warm greetings on behalf of the World Newah Organization on the occasion of the Newah Organization of America's 17th Annual Convention and General Meeting on May 26, 2018. The WNO Executive Committee applauds your efforts and wishes you continued success with your program—from holding a memorable 17th Annual Convention and General Meeting to publishing a wonderful annual "LASKUS" magazine to coming together as a community across the year to celebrate Newah culture.

WNO commends NOA for the launch of meaningful activities organized for the Newah community in the U.S. We appreciated your support for #World Newah Day on March 31, 2018 as well as your participation in the first North American Regional Conference of WNO in Toronto, Canada in September 2017. NOA's activities significantly contribute to promoting Newah culture, language, and identity. Celebrating popular Newah festivals like Yenya Punhi, Mha Puja, and Nepal Sambat, organizing special ceremonies such as Kayeta Puja, and sponsoring a scholarship program not only support family and community connection to our culture but also help bring awareness to the rich heritage of the Newahs and the importance of our history and rituals. Newah people everywhere should feel proud of NOA.

It is critical that Newah people around the globe unite to build awareness of Newah culture and promote our Newah identity while actively working to achieve equal rights for our language and culture. WNO is confident that NOA will continue to make a difference in the community and sponsor excellent events that spotlight and strengthen Newah culture and Nepal bhasa. We look forward to working closely with NOA to achieve our common goals. Subhaye.

Warm regards,

Season Shrestha

Season Shrestha
President
World Newah Organization

Leena Shrestha-Menon presents:
MONT BLANC
You have earned your accomplishments
Now Polish It ...
Pen Boutique
5560 Sterrett Place,
Suite 101, 115 Columbia,MD 21044
(410) 992 3272
www.penboutique.com

Promote Your Business!
• Web Development
• Internet Marketing
• E-Commerce Web Development
• Social Media Management
• SEO & Marketing
• Graphic Design
• Digital Media
• Miscellaneous Services
100% Work done in Nepal !
1800 217 9805
www.pebbleinfotech.com
Pebble INFOTECH
Building Future...One pebble at a time

नवाः अमेरिकन दबु

NEWA AMERICAN DABU

नेपाल सम्बत ११३८ अनलाथ्व १२

मयजु बबिता श्रेष्ठ

नायो - नेवा: अर्गनाईजेसन अफ अमेरिका

भर्जिनिया, संयुक्त राज्य अमेरिका

नेवा: अर्गनाईजेसन अफ अमेरिकाया १७ द क्यंगु लसताय संयुक्त राज्य अमेरिकाया भर्जिनिया राज्यस मे महिनाया २६ तारिख खुन्हु जुईगु त:मूज्या व वहे ज्याझोसं "**लसकुस**" ख्वा:पौया उलेज्या नं जुईगु बुखं न्येना: लसतां भयेबिल ।

नेवा: सभ्यतायात निरन्तर बीगु ज्याय छिकपिनिगु योगदान हलिंया सकल नेवातसें वा:चायेका च्वंगु दु । लिसें अमेरिकाय च्वना: झी नेवा:तसें झीगु प्रत्येक ज्याझोसं झी पह: वयेकेया लागी नेवा: भासं कालबिल याना: नेवा: स: थ्वोयेकेगु ज्याय छिकपिं न्ह्याबलें न्ह्योज्याना च्वनी धैगु खंयं जिपिं धुक्क जुया ।

नेवा:अमेरिकन दबू पाखें छिकपिनिगु थुगु त:मूंज्या झ: झ: धाया: ता:लायेमा धका: दुनुगलं निसें भिन्तुना बिया च्वना ।

उदय महर्जन

नायो

नेवा: अमेरिकन दबू

2541 W. Jerome Street, Chicago, Unit A, IL 60645, USA * Phone: 773-733-1493
Email: chicagonewa@yahoo.com

Why us:

- Open from 7:30 to 6 pm Monday thru Friday
- Highly Qualified and Experienced Staff
- Natural Environment Program
- Free of Cost Annual Development Screening
- Interactive Learning through Music and Movement
- Creative Activities and Educational Games
- Registered and Certified
- First Aid and CPR Licensed

42692 Sandman Terrace, South Riding, VA, 20152
Contact: Durga Adhikari, Phone: 703-231-3956

नवाः यामा यवः अमचिकाय्
Nepa Pasa Pucha Amerikaye
नेपाः पासा पुचः अमेरिकाय्

Estd. 1991

Mailing Address
1573 Star Stella Drive
Odenton, MD 21113

Email
rjoshee@nppa-usa.org
info@nppa-usa.org

Phone: (443) 597-8301

President
Raju Joshee

Vice-Presidents
Manohar Shrestha
Buddha Maharjan

General Secretary
Kritishma Shrestha

Treasurer
Allan Maharjan

Executive Members
Shanti Shrestha
Magan Shrestha
Sarita Dongol
Raju Tamot
Suman Tuladhar
Sarana Shrestha

Information Technology Manager
Anugh Shrestha

Graphic Designer
Nilesh Maharjan

Advisers
Ram Malakar
Dr. Tulsi Maharjan
Bhagat L. Shrestha
Dibya Hada
Dr. Devendra Amatya
Meera Shrestha
Laxman Pradhan
Saroj Prajapati
Bijaya Shrestha

May 4, 2018

Mrs. Babita Shrestha
President
Newah Organization of America (NOA)

Mayeju Babita Shrestha,

Jwojalapa!

On behalf of Nepa Pasa Pucha Amerikaye (NPPA), I would like to extend my best wishes to you and your team for a very successful 17th Annual Convention and General Meeting of Newah Organization of America (NOA) on May 26, 2018.

First of all, I would like to thank you and your team for working together with me and my team to celebrate World Newah Day for the first time on March 31, 2018. This was a very successful program organized together by NPPA and NOA. Let us continue to work together to preserve Newah Culture and language. I look forward to a continued strong relationship between our two organizations in future.

Once again, I would like to congratulate the entire NOA team and wish for a successful 17th Annual Convention and General Meeting!

Subhaye,

Raju Joshee
President
Nepal Pasa Pucha Amerikaye
(NPPA)

Nepa Pasa Pucha Amerikaye (NPPA), established in 1991, is a Newah organization based in the metropolitan Washington, DC. The Nepa Pasa Pucha Corporation is a registered legal name of NPPA which is a nonprofit tax-exempt organization under the IRC Section 501(c)(3). Its primary mission is the preservation and promotion of Newah cultural heritage, traditions, and customs in the USA.

(O) 301-840-8061
(O) 703-883-3788
(F) 301-975-9787
(C) 240-364-4754
birsunwar@gmail.com
www.evgproperties.com

Bir Sunwar
REALTOR©

EVERGREEN PROPERTIES
8919 Shady Grove Ct. ● Gaithersburg, MD 20877
1485 Chain Bridge Road ● Suite 102 ● Mclean, VA 22101

Wishing NOA grand success on your 17th Convention and General Meeting !

Fresh ingredients, better taste...

Curry Place
Open 7 days a week 11:30 to 9:45 pm *Dine in, Pick-up & Delivery
385 Muddy Branch Road, Gaithersburg, Maryland, 20878
Phone: 301.355.8077

Germantown Location:
12951 Wisteria Drive, Germantown
Maryland, 20874
Phone # 301.972.1005

जगत सुन्दर ब्वनेकुथि (माध्यमिक विद्यालय)
Jagat Sundar Bwonekuthi (Secondary School)

CHAGAL, LAKHUTIRTHA, KATHMANDU, NEPAL • Phone No. 4281261 • E-mail: jagatsundar@hotmail.com

तिथि ने.सं.११३८ अनला थ्व २ (May 16, 2018)

हनेवहम्ह नायः
नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिका ।

मूखँ : - भिन्तुना देछाना ।

छिस्कर,

छिकपिनिगु संस्थाया भिंन्त्यक्वःगु मुँज्याया लसताय् भिन्तुना देछानाच्वना । छिकपिसं थुगु ब्वनेकुथिया ब्वनामिपिन्त छात्रवृति वियाः गुगु ग्वहालि यानाच्वनादीगु दु । उकिया लागिं नं यक्व यक्व सुभाय् देछानाच्वना । नापं ब्वनेकुथि व छिकपिनिगु स्वापु सदां थुकथं हे क्वात्तुक न्त्यानाच्वनी धैगु भलसा कयाच्वना ।

Amita

सुनिता मानन्धर
प्रिन्सिपल

FINE INDIAN RESTAURANT & SPORTS BAR

CELEBRATE WITH US:
Birthdays | Graduations
Baby Showers | Receptions
Corporate Events | & More!
Come Have Fun!

FAMILY OWNED

11AM-3PM DAILY BUFFET $8.99

Welcome to our brand new full service fine Indian and Nepalese Restaurant "Tandoori Nights of Fairfax" in the heart of Fairfax City. We are a family owned local restaurant and sports bar dedicated to serve our customers with the quality food and professional service they deserve.

We serve a wide selection of Indian and Nepalese food buffet from 11 am to 3 pm daily.
We also provide catering services to any family or corporate events. You can come with your family or friends to enjoy our delicious dishes along with a wide selection of wines and drinks. If you prefer, you can sit on our 50 feet bar and enjoy your favorite food and drinks while watching live sports on HDTVs.

We would also love to host your private events such as birthday parties, graduation ceremonies, wedding receptions and so on. We have an indoor stage, professional lighting and sound system, and a projector best suited for such events.

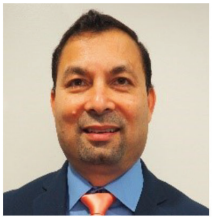
We always appreciate your valuable suggestions and ideas to improve our food quality and service. We are here to serve our community, and hope to see you and your family soon!

Tandoori Nights

10312 Willard Way
Fairfax, VA 22030
(703) 865-8800
TANDOORINIGHTSFAIRFAX.COM

Nepal Education and Cultural Center (NECC)
(Pashupati-Buddha Mandir)

20520 Beallsville Rd, Beallsville, MD 20839
Established: September 30, 2000
(A Tax-Exempt Organization of Metropolitan Washington, D.C. Area)

May 15, 2018

Mrs. Babita Shrestha
President
Newah Organization of America (NOA)

Dear Mrs. Shrestha,
Jwojalapa, Namaste!

On behalf of Nepal Education and Cultural Center (NECC), I would like to extend my best wishes for a grand success of 17th Annual Convention and General Meeting of Newah Organization of America (NOA).

Both, the NOA and NECC have always been committed to preserve Nepali cultures, religions, and their values in the community of Washington DC metropolitan area. I am thrilled to share one example that our two organizations celebrated the Deusi-Bhailo for the first time in November, 2017 together and I look forward to continue such cooperation in the days to come along with other organizations as well. Truly speaking, NECC will be incomplete in absence of NOA and vice versa.

Once again, I would like to congratulate the entire NOA team and wish for a very successful 17th Annual Convention and General Meeting. Thank you !

Truly,

Khilendra Mani Neupane
President
Nepal Education and Cultural Center (NECC)
Greater Washington DC

VIU VIRGINIA INTERNATIONAL UNIVERSITY
DREAM. DISCOVER. ACCOMPLISH.

Bachelor's, Master's Degrees and Certificate Programs On-Campus and Online in:

- Business
- Computer Science
- Education
- Public & International Affairs
- English as Second Language

Scholarships and Federal Financial Aid available for those who qualify.

Veterans may apply for Post 9/11 GI Bill Benefits.

Higher education with a **Global** perspective

Visit us: www.viu.edu
or call 1-800-514-6848
email: info@viu.edu

VIRGINIA INTERNATIONAL UNIVERSITY, 4401 VILLAGE DRIVE, FAIRFAX, VA 22030

VIU is certified to operate in Virginia by SCHEV. Accredited Member, ACICS.

नवाः अगनाङ्गजन अया अमबिक
NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

President's Message

On behalf of Newah Organization of America (NOA), this is my humble appreciation for your continued support towards NOA's for its 17th Annual National Convention & General Meeting held on Saturday, May 26, 2018 in South County Middle School, 8700 Laurel Crest Drive, Lorton, VA 22079. A special thank you the Embassy of Nepal for your kind wishes and support towards NOA; Mrs. Ambica Shrestha, President and owner of The Dwarika's as well as the Head of Nepalese Heritage Society and Business and Professional Women Nepal for coming all the way from Nepal to be with NOA; Ambassador Scott DeLisi, former US Ambassador to Nepal, remains deeply engaged as the leader of Soarway Foundation; Mr. Anil Shahi, music composer and fusion guitarist for coming all the way from Nepal; all talented and renowned artists from the DVM area; and to all attendees and supporters as I write my first NOA's presidential message for this year's 'LASKUS' annual magazine.

My journey with NOA began in 2001 when I was invited to join this organization as an Executive Committee member to volunteer and support NOA. I agreed to join NOA as I wanted to help myself being a citizen from Nepal but wasn't given the privilege to grow up in my beautiful country, with this drawback in mind I stepped into this organization. I took up all assignment that was requested by NOA's Executive Committee team as it was a dais for all the community members both Newah and non-Newah people to come together and enjoy the unique Newah culture, rituals, traditions and its unique cuisine. I rendered my service from starting as an Executive Committee member, to Secretary, then General Secretary, Vice President and now the President of NOA.

From the completion of NOA's 16th annual convention till-to-date, I have been participating and sharing NOA's productively both in the USA and Nepal. NOA's Executive Committee and I have full confidence on the experience and knowledge as we work together to better serve our community with innovative energy and ideas as an in-coming President of the organization. I am thankful to NOA's Executive Committee members and their families for giving me the experience of this journey as NOA's President.

I express my deep appreciation to NOA's founding members, past presidents, life members, NOA-Chapters, volunteers, media supporters, advisors, different organizations and community members who have given NOA their consistency and unconditional support. The biggest thank you to my family especially my spouse Kiran for putting up with me as I endlessly raise NOA's name in every conversation and to my children Sunny and Jasmine for also having to put up with me.

My first year has been both challenging yet rewarding as all the sacrifices I've made is for Newah Organization of America and the Nepali community will be recognized as its all voluntary work but with great dedication and love for the community as I always say, "unity within the community" does make a difference.

I would like to extend my sincere appreciation to all the contributors and volunteers who have helped make the "LASKUS" magazine exquisite.

During the year, NOA Executive Committee team and I have been working hard to preserve and promote Newah culture, heritage, and Nepal Bhasa for our future generations. NOA reaches to all of you for your help, support, and involvement to accomplish this difficult and challenging task ahead of us. Please continue to join us in serving our people, community here in the USA and beloved country, Nepal.

This year NOA hosted its appreciation luncheon to thank everyone for their support. In addition, this year NOA and Nepal Pasa Pucha Amerikaye (NPPA) jointly celebrated its first World Newah Day in the District of Colombia, Maryland and Virginia (DMV) area. NOA successfully continues to organize Newah festivals, rituals and community services, including interaction programs with Newah Scholar, activists and researchers. NOA continues to receive appreciations by the community members for organizing these events and activities around the United States, so they can feel home here and have been able to celebrate Newah festivals and rituals abroad.

NOA continues to serve the community as are your organization and your suggestions, comments and ideas are always welcomed, valued and appreciated.

Once again, I would like to thank my family, my husband Kiran, son Sunny and daughter Jasmine for their extraordinary support and understanding. I conclude once again by saying "Thank You" for letting me be who I am as I without doubt I continue to support my organization and my community. we must realize that we are all different in the way we perceive the world and use this understanding as a guide to our communication with others.

I remain your community service volunteer!

Subaye, thank you

Babita Shrestha

President
Newah Organization of America

Serving Now
Taste from Kathmandu
Everest Kitchen's Delicious MoMo Plus
Chantilly Liberty, 43673 John Mosby Highway, Chantilly, VA, 20152 Call: 703-327-3942
Ingredients from Foot Hills of the Himalayas
Customer's Choice Food Place!
Find Us On Everest Kitchen

Momo: Veg/Chicken
- Samaya Baji
- Bara
- Choila
- Chatamari

Many more delicious items....
Other New Location
Opening Soon Everest Kitchen & Bar Restaurant @ 43490 Yukon Drive, Suite 101, Ashburn, VA, 20147
Eat/Take Out / Delivery Free, Spend $30 more within 4 Miles. Catering for any Events, Hunger hunt
Ready to go, Delicious items! Just Go and Grab! Also Momo Ready to Cook (Raw Items) available here.

FOR YOUR
LIFE INSURANCE
NEEDS
Please Contact: RAJ SHRESTHA

Nationwide®
is on your side
Raj Shrestha, MBA
Associate Agent
LIFE INSURANCE
Jason Halpert & Associates, LLC
58 Poquonock Ave
Windsor, CT 06095
Tel 646-945-5478 Cell
Tel 860-640-4805 Office
Fax 860-364-1487
shresr1@nationwide.com
www.nationwide.com/jhalpert

Newah Organization of America

New Executive Committee (2017-2020)

न्हूगु ज्यासना पुचः (ने.सं. ११३७–११४०)

Mrs. Babita Shrestha
President (नायो)

Mr. Pushkar B. Prajapati
1st Vice President (न्हापांम्ह न्वकु)

Mr. Sushil Lal Shrestha
2nd Vice President (लिपाम्ह न्वकु)

Mr. Mahindra Pradhan
General Secretary (मू छ्याऊजे)

Mr. Divakar Dhaubhadel
Secretary (छ्याऊजे)

Mr. Rajesh Lal Shrestha
Treasurer (दांमरी)

Mr. Yagya Man Shakya
Member - At - Large (मू दुजः)

Mr. Udayan Shrestha
Member - At - Large (मू दुजः)

Mrs. Meena Pradhan
Member - At - Large (मू दुजः)

Mr. Kiran Ken Ranjit
Co-ordinator-Nepal Country

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

NEPA PASA PUCHA AMERIKAYE
NPPA

Estd. 1991

Nepa Pasa Pucha Amerikaye (NPPA)

Editor's Notes

सम्पादकीय

NOA पाखें पिथना वया च्वनागु **लसकुस** मुखपत्र थुगुसिनं, थ्वहे वईगु नेपाल संवत् ११३८, अनलाथ्व, द्वादशी South County Middle School, 8700 Laurel Crest Drive, Lorton, VA 22079 जुइगु झिन्हेक्वगु तःमुँज्याया लसताय्सं छिकपिनेगु न्ह्यने पिदने दया जिपि तसंक लय्ता । अमेरिकाभरि च्वनाः च्वंपिं नेवाःतय्त छथासं मुना नुगः खँ ब्वलंकेगु व कला-संस्कृति, नेवाः भाय्या प्रबर्द्धन यायेगु व भावि मस्तय्त झिगु म्हसिका ल्यंकातय्गु प्रयास हे तःमुँज्याया आज्जु खः ।नीछगुगू शताब्दी वया नेवाः तजिलजि, कला-संस्कृति, सम्पदा व भाय् नेपालय् जक मखु थौं हलिं न्यकं धश्वाना च्वंगु दु । नेवाः अर्गनाजेशन अफ अमेरिकां झिखुक्वगु न्ह्यःनिसें नेपालभाषा, कला, तजिलजि व मेमेगु गतिविधियात निरन्तररूपं न्ह्याका च्वंगु छिकपिन्स सिया च्वंगु हे खः ।

NOA पाखें इलय् ब्यलय् न्ह्याका च्वंगु थिथि ज्याझ्वःलय् फयाफतिलि फुक्क नेवाःतः मुंकेगु कुतः याना च्वंगु दु । आशा याय् झि फुक्क छपाः व छधि जुया ज्याझ्वः न्ह्याका वन धाःसा अवश्य नं ताःलाई । नापं **लसकुस** पत्रिकाय् NOA या फुकं गतिबिधि समावेश यायेगु कुतः यानागु दु ।

थ्व **लसकुस** पिकातः ग्वाहालि यानादिपि हनेबहपिं च्वमि, साहित्यकार, कविपिन्त दुनुगलनिसें आपालं आपा सुभाय् बिया च्वना । नाप थ्व सफुयात आर्थिकरूपं ग्वाहालि याना भिंतुना विज्ञापन बियादिपि संस्थागत, व्यक्तिगत व व्यसायीक फर्म नापं मेपिं सकसित सुभाय् देछाना च्वना ।

NOA यात धिसिलाका न्ह्याकेत व लसकुसयात थ्व रूपय् पिकायेत कथक प्रयास याना ग्वाहालि याना दिपिं कार्यकारिणी दुजपिन्त सुभाय् बियाच्वना ।

थ्व सफूया Graphics & Layout Design याना दिइमा भाजु पृथ्वीराम श्रेष्ठ, Eknotech (www.eknotech.com) पुचः व प्रिन्टिङ्ग Precision Solutions यात नं सुभाय् मब्युसे मगाः ।

आशायाय् निकट भविष्य नं छिकपिंस NOA ज्याझ्वलय् सक्रिय सहभागिता नापं थुगु व थुगुकिसिमया रचनात्मक ज्याझ्वःयात न्ह्याबलय् ग्वाहालि बियादि धैगु भलसा कायाच्वना । सुभाय्

The Newah organization of America (NOA) is very pleased to bring you this edition of LASKUS, the NOA Official magazine, 1137NS/2011, on the auspicious occasion of the 17th Annual NOA National Convention and General Meeting, held on May 26th 2018 in the Washington DC metro area. We dedicate our theme "Newah Culture and Heritage – Empowering Women Through Entrepreneurship".

We believe that our magazine should provide current and comprehensive information concerning all of our past, present and future activities and programs. The LASKUS magazine is our principal communication medium which we use to ensure that both our existing members and our future members, guests, and visitors are informed of the key events and activities which the organization is planning and producing of interest to them. We welcome ideas and suggestions for new or improved programs and activities of keen interest to both members and the public.

NOA was established in 2001 and is a tax exempt 501C3 non-profit charitable organization. Its primary purpose is to promote and preserve the Newah culture and heritage in all its forms - - culture, history, language, traditions, customs, rituals, ceremonies, festivals, celebrations, cuisine, music, arts, sculpture, crafts, and so on. NOA has as one of its important goals and objectives the achievement of a lasting global peace and harmony, not just among its U.S. Newah community members, but between Nepal citizens everywhere and all of the other people, cultures, societies and countries in the world.

We would like to express our sincere appreciation to all people who have helped us in the past to fulfill our functions and to achieve our goals and objectives successfully. We would also like to thank all of those persons who served as writers and who spent considerable time and effort to provide articles, including the Article and Advertisement Committee members of NOA. We want also to acknowledge the contributions of companies, organizations, individuals and families who advertised in our publication. Finally, we acknowledge Mr. Prithvi Ram Shrestha from EknoTech (www.eknotech.com) for the wonderful graphics and layout design. And to Precision Solutions for their quality printing job to make this publication a great success. Finally we would like to express our sincere appreciation to all of the members of the NOA Executive Committee for all of their help and assistance in preparing and publishing this publication.

FAQs

What do I need to get started?

All we need is your company and employee information, and payroll history (if any) for this year. Call us to schedule an appointment to discuss your payroll requirements.

Can I switch payroll providers mid-year?

Yes, we can start your payroll any time as long as you have records of your payroll history.

What about W-2's?

At year-end, we create W-2 forms for you and your employees. And we take care of filing them with the Social Security Administration.

Do employees get online access to their pay stubs?

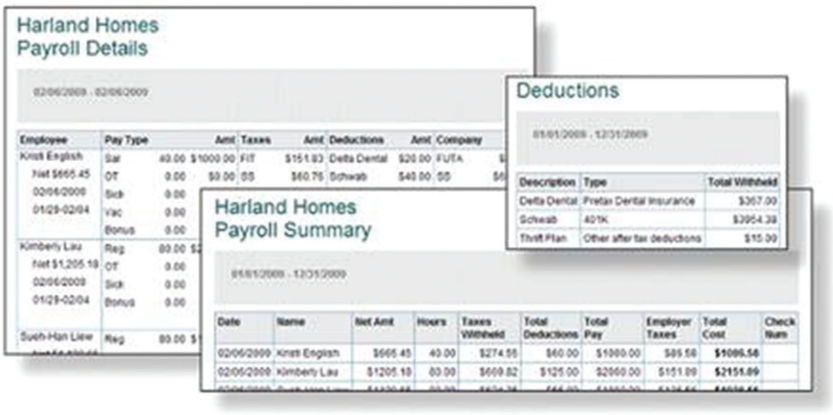
Absolutely. Your employees can also access their pay stubs securely online at PaycheckRecords.com, 24 hours a day, 7 days a week.

Can I import payroll information to my accounting software?

Yes, we can help you import payroll data into accounting software such as QuickBooks®, QuickBooks Online Edition, QuickBooks for Mac, Peachtree®, ATX Client Write-Up™, TaxWise Client Write-Up™, CCH ProSystem *fx*® Write-Up, and Microsoft® Money, so that all information is in one place.

How will I stay on top of my payroll details?

We will provide you with a variety of reports that will allow you to remain informed and in control of your payroll.

Accurate Paydays

- Guaranteed accurate federal, state and local tax calculations
- Direct deposit
- Professional paychecks and pay stubs
- Secure online employee access to pay stubs
- Payments to independent contractors
- Wage garnishments
- Vacation and sick pay tracking
- Pay types: salary, hourly wages, multiple pay rates, bonuses, cash tips, paycheck tips, expense reimbursements, allowances, holiday, and more
- Voluntary deductions: taxable and pre tax premiums for medical, dental, and vision; retirement plans; flexible spending accounts: dependent and medical care; cash advance and loan repayments; and others

Federal Tax Deposits and Filings

- Quarterly and year-end filings
- W-2's
- W-4's, I-9's and employer registration forms

State Tax Deposits and Filings

- Quarterly and year-end filings
- Multi-state tax payments and filings
- New hire reporting
- Employer registration forms

Accounting Software Integration

- Payroll data integration available for QuickBooks®, QuickBooks Online Edition, QuickBooks for Mac, Peachtree®, ATX Client Write-Up™, TaxWise Client Write-Up™, CCH ProSystem *fx*® Write-Up, and Microsoft® Money

Detailed, Insightful Reports

- Employer reports: Tax Liability, Tax and Wage Summary, Total Pay, Tax Payments, Workers' Compensation, Vacation and Sick Leave, Billing Summary, Total Cost, Retirement Plans
- Employee reports: Payroll Summary, Payroll Details, Deductions, Last Paycheck, Employee Details

Contact us today!

Prabin Khadka
PK Tax & Accounting Services
13324 Colchester Ferry Place, Woodbridge, VA 22191
Email: info@pktaxes.com / pk@pktaxes.com
Website: http://pktaxes.com
Phone number: 703-662-4206

Contents

1. नेवाः छ नेवाः जु – *दुर्गालाल श्रेष्ठ* ---------- 23
2. मेच – बालगोपाल श्रेष्ठ ---------- 25
3. नेवाः सु ? – वज्रमुनि वज्राचार्य ---------- 39
4. 'नेपालभाषा' मोह, नेवाःविद्या शिक्षाय् पंगल – काशीनाथ तमोट ---------- 43
5. "बन्देशपुर (बाडेगाँ) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन' – डा. दयाराम श्रेष्ठ ---------- 45
6. बुंगद्यःया ऐतिहासिक व साँस्कृतिक पक्ष – मीना बज्राचार्य ---------- 49
7. वःलाः छ्वयूगु संस्कार – मोहनदेवी महर्जन ---------- 51
8. ज्यासया झासुलना – श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ ---------- 53
9. Ambassador (Ret.) Scott H. DeLisi ---------- 55
10. My Musical Journey: The toil which gave me the experience of my career – Anil Shahi ---------- 57
11. बहुभाषिक संकिपा 'च्वापुफय्'सं किपायाबारे छुं खँ – ओमचरण अमात्य ---------- 59
12. THE NEWAR (NEPAL BHASA) WRITING SYSTEMS – Tej R. Kansakar ---------- 65
13. सकसियागु नुगलय् ह्वयेगु खः थन – सुनिता जुनु ---------- 68
14. थौंया विश्वया नेवाःतयूगु न्ह्योने दुगु हाथ्या – डा. चन्द्रमान वज्राचार्य ---------- 69
15. जुजु जयप्रकाश मल्ल – राजभाई जकःमी ---------- 71
16. यहाँ के पो नापियो – हरिमान श्रेष्ठ ---------- 72
17. भैरव द्यःया तान्त्रिक विवेचना – बासव राजोपाध्याय ----------
18. WORLD NEWAH DAY AND GLOBAL NEWAH CONFERENCE A briefing Report, Daya Shakya 77
19. Fascination of Ranjana, Nilisha Tuladhar ---------- 80
20. NOA Life Members ---------- 82
21. NOALC Students ---------- 85
22. NOA Sponsorship Program ---------- 86
23. NOA Activities Photos ---------- 88
24. NOA Annual Activities Report 2017-2018 ---------- 102

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Wonjala , Bimala and Pushkar Prajapati
Chantilly, VA

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Rajesh, Rohini, Ruby, Rosie, and Rojan Shrestha
Woodbridge, VA

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Sushil Lal, Samjhana, Apurvaand Aryan Shrestha
Fairfax, VA

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Ravi, Meena and Kriti Pradhan
Cockesville, Maryland

नेवाः छ नेवाः जु

दुर्गालाल श्रेष्ठ

म्ये : दुर्गालाल श्रेष्ठ
लय् : पुष्करविक्रम प्रजापति
सः : जुजुकाजी रंजित, पवित्र कसाः
सतिस महर्जन, दीपा महर्जन,
रानीशोभा महर्जन, रत्नशोभा महर्जन

बिन्ति नेवाः क्वःति बिन्ति
बिन्ति न्हा नेवाः छ जु
गन सगौरब ज्वी छ नेवाः
अनतकं नेपाल दु

दय्कि थःगु हिनूपतिं हे
दय्कि न्हाप्पां स्वाभिमान
छं नुगःया सः व धुकुधुकु
देसया खः राष्ट्रगान

न्ह्याक्व हे ब्वःसां भुखाय् छु
विघ्न छुं हे ज्वीमखु
छंगु दुने नेपाल दतले
जाति गबलें सीमखु

देह नश्वर खः थ्व सीमाः
देस तर दै हे च्वनी
देस निम्ति सीफूसा झी
राष्ट्र ध्वाय् थें ब्वैच्वनी

31st March 2018 Saturday कुन्हु हलिं नेवाः दिं (वर्ल्ड नेवाः दे) या लसताय् पिदंगु म्ये

Wishing NOA grand success on your 16th Convention and General Meeting !

Kiran Ken Ranjit and Baba Shrestha Ranjit
Kuleshwor, Kathmandu, Nepal

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Mahindra, Chhaya, Mala and Manu Pradhan
Gaithersburg, Maryland

Wishing NOA grand success on your 17th Annual Convention and General Meeting !

Dibya Ratna and Shouvagya Hada
Rockville, MD

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Madan , Maiya Giri, Kiran Giri and Sabin Giri Shrestha
Arlingotn, VA

छधा प्याखं

मेच

बालगोपाल श्रेष्ठ

(नेपाल भासायात सरलिकरणया अभियान कथं थुगु चोसुइ जिं गाननं विसर्ग छेलागु मदु । मचिंकुसें चोया नं छता हे उच्चारण जुइगु फुक्क हे खंगोत चिंकेगु तोतागु दु । अथेहे क्रिया याने यासुइ फुकं चोय बोयेकागु दुसा तुतिपाला आस्र छेलेज्या नं गानं यानागु मदु । नापं चन्द्रबिन्दु मछेसें सकभनं शिरबिन्दु हे जक छेलेगु यानागु दु ।)

प्याखंमो

सुधार : जिरा पहम्ह बुराम्ह मनू
मण्डल : खुइदं जखया मिजं
औसर : बाज्यति वंम्ह मिजं
मिलाप : पाको ख्वाम्ह बुराम्ह मनू
जनता : ल्यायम्ह बैसया छपुच मनुत

(धकिं उलेवं सोये हे प्वाला प्वाला थिना यचु पिचूगु मेच छगू दबुया दथुइ तयातगु खने दइ । निम्ह मनूत व मेचय वं सोये व फेतुइ थें वं सोये व फेतुइ थें याना झातापाता सना चोंगु खने दइ ।)

सुधार : अहं गुगुं हालत नं थो मेच छंत तोतय फइमखु । गुलि जिं थो मेच थिरं तइ तयेत महेनत यानागु दु उलि सुनांनं यागु मदु । उकिं थो मेचय न्हयाब्लें जिगु हे विशेषाधिकार जुया चोनी ।

मण्डल : मखु जनताया स नं ला नेनेमाल नि । थोत्रोगु मेचयात पालिस छक तयां जनतां झीत विश्वास हे ला यागु मदु । जि चोनं छु छ चोनं छु ? आखिर झी निम्हं छम्ह हे मां बौया मस्त हेला ख नि । पेला खुला जि चोने हानं मजिल धासा पेला खुलां छ हे चों ।

सुधार : म्वा मदु खं ल्हाना चोनी । जनता धयापिं छु स्यूपिं धका ? इमिसं धा थें इमित माथें झीसं याना चोनां लागु ला व । मेहेनतया फल ला दये हे मा जित ।

मण्डल : मेहेनत ? छु जिगु जक छुं मेहेनत मदुला ? खालि थ हे जक नये थ हे जक मोज याये धयागु बानिं ला ख नि झीत सकस्यां घृणा यागु ।

सुधार : घृणा यात धका बकवास तोता चोनी १ जिगु बुद्धिं ज्या मयागु जूसा थौं थो मेचया हामा धापिं हे सात समुन्द्रपार ब्वया वनेमाल जुइ । अज्ज जित घृणाया बखान तोता चोनी हुं .....

मण्डल : छं धासा खालि थगु हे जक जिद्दी । थ भिंगु जक खं ल्हानां सुया सोये यइगु ? जनमत संग्रहय धांधली जुगु आम चुनावय नकली भोट जुगु सुनां मस्यू ? देश न्यंक सीपिं दोलंदो जनताया हिं कन्हे विस्फोट जुया मेच मखु छंत जित नापं फसं पुइकल कि छु यायेगु ?

सुधार : क्या ह्याउंमचा खं ल्हाना चोनी १ जनमतं दोलंदो सितला लखं लाख सितला सुनां छु स्यू ? गुलि नं हत्या, बलात्कार, लुट, खसौट, मिसावत छु छु जुइ जुइ । व छु जनता याके नेना नेना याना चोनीगु चिज ला मखु नि । सरकारं माल धासा, चाहे जुल धासा छु याइ छु मयाइ ? नेपाली जनता लखं लाख थुखे स्याना उखे लखं लाखं

मखु छंत सह मयानागु ला मखुनि । दाजु किजा हे जुया नं थथे खं ल्हाना चोने धइगु दुला ? छ ला खालि मेचय लिधना सुंक चोने दयेवं गाम्ह जिपिंला फिल्डय हे वना जुइ मापिं । अस्कल काण्ड निसें हेटौडा काण्ड, हर्रेबर्रे, छिन्ताङ्ग हत्या काण्ड थ्यंक फिल्डय वना याना जुयापिं जिपिं । जिमिसं जक कम यानागु ला मदु । छिपिंला अर्डर बिया आरामं चोने दयेवं गात ।

■■■

सदिं सदिं निसें झीत च्यो भ्वातिं याना च्यो धक्का तया नया चोंपिं फताहा लुताहा सामन्तित छम्ह छम्ह दतले झीसं ल्यंके मज्यू

धोतीवालत दुकया पुर्ति याइ ला छाय वास्ता ?

मण्डल : उकिंला जनताया आक्रोश झन अपोयां चोंगु नि । जनतायात साम्य यायेगु लं ला लुइके हे माल । बिद्रोही जनताया मिं कन्हे देशन्यंक च्याना वल धासा स्याये अपुइ मखु खं ला ।

सुधार : अज्यापिं जाग्वारा बिद्रोहीत छम्ह छम्हसिगु लाख पीगु हतियार जिके नं दु । माल धासा छम्ह छम्हस्या छेंनय मेल्ट्रि परेड म्हितका बी जिं ।

मण्डल : छं धासा शक्तिया जक खं ल्हाना चोनी । जनताया ल्हातय अप्पा जक जूगु व सरकारया ल्हातय ग्वलिगट्ठा दुगु बराबर मजू धइगु स्यूला ? जिं जक थो मेच सुरक्षित यायेत छु जक मयानागु दु । खालि छं हे जक याना थो मेच तिके जुइ फुगुला मखु नि । छंगु गुलि भूमिका दु जिगु नं उलि हे भूमिका दु छं सोये छु धका १

सुधार : साप दुःख सिल । व नं जिं थें हे का मखुला ? म्हय हे ज्यू मदयेक थ जुइमा । थज्यागु सत्ताय चोना शक्ति केना चोनां हे जिगु कतामरि दयेका जनतां सिथंनं यंकगु सोया चोनेमा । राजधानी त्वालय जिगु पुतला यख्खाना तगु सोया जुइमा । कम साहसं थो मेच कत्ताना चोना ला जिं । मेपिं जूसा न्हयन्याक खि छोम्हुक बिसिं वने धुंकल जुइका । अज्ज जित हे सहमयाइपिं छिपिं ?

मण्डल : मखु छंत सह मयानागु ला मखुनि । दाजु किजा हे जुया नं थथे खं ल्हाना चोने धइगु दुला ? छ ला खालि मेचय लिधना सुंक चोने दयेवं गाम्ह जिपिंला फिल्डय हे वना जुइ मापिं । अस्कल काण्ड निसें हेटौडा काण्ड, हर्रेबर्रे, छिन्ताङ्ग हत्या काण्ड थ्यंक फिल्डय वना याना जुयापिं जिपिं । जिमिसं जक कम यानागु ला मदु । छिपिंला अर्डर बिया आरामं चोने दयेवं गात ।

सुधार : जि मेचय चोना सुइत छु स्यन धयाम्ह का । म्हिग तक्क जिं धाथें चोने ज्यू थौं छिमित जि थें हे मेचय चोनेत गनं शक्ति वल ?

मण्डल : छं सोये छंके जक अदृश्य शक्ति दु धका चोंम्ह जुइ ? छंत गुगु माध्यमं शक्ति वया चोन उगु हे माध्यमं जिमिके शक्ति वलका । तांय फुइ हे यात धासा छंगु शेखि बेंय पोंके मफुत धासा मनू हे मखु । छु फुइं याइ ?

सुधार : जि थज्याम्ह देशभक्त यात ला कोथलेगु योजना दयेके छापिं १ देशयात नरक याना चोंगु हे थो हे अदृश्य शक्तिं । गुलिं रातारात करोडपति । गुलिं रातारात फल्चाबास । न्ह्याब्लें इमिसं धाधाथें याना चोन धासा ठिक मखुसा गलत । जि नं गोर्खालीया सन्तान ख । सोये नि गुकथं जित थो मेचं थनि थें ? जिं जक ताये फुंइ झारे याये मफुत धासा छु व बेस्याकाय अदृश्य शक्तितयगु .....

मण्डल : आम्थे जागे जुइ मागु सवाल हे मदु । हानं पा मवइगु मखु थें । जिपिं जक कम राष्ट्रवादीत मखु नि । राष्ट्र सेवकया नातां जिपिं नं ला व मेचय चोने मथ्यापिं मखु । हानं बहुसंख्यक राष्ट्रवादीत जिमि हे पक्ष दसेलिं छं आम्थे धया चोनेगु बांलागु खं मखु ।

सुधार : जिं स्यू सु गुलि राष्ट्रवादी सु गुलि राष्ट्रोही धयागु खं । मेच दयेकुसां निसें हर्ताकर्ता जुया वइ चोनाम्ह ख जि नं । बहुसंख्यक ? भुत्रोया बहुसंख्यक का । गनं गय जुया बहुसंख्यक जुइ जिं मस्यूला ?

मण्डल : उकिं सुंक तोता छो । म्वा मदु गन्थन हे छाय ? दुनियां सिइका चोनेगु हिसि दुगु खं नं मखु ।

सुधार : दुनियां मसिकेगु ? म्हिग दुनियां जालझेल छल कपट याना थो मेच तिके याना तयेबले न्ह्यामेस्यां स्यूसां ज्यू थौं जित मेचं कोकायेत सुइतं मसीकेगु ? अहं । जूइमखु । पुरापुर शक्ति परिक्षण मजुइक जिं थो मेच तोति धका वाका हे तयेम्वा छिमिसं ।

मण्डल : का अयसा (कक् जोना बंय घोक्रेयाइ)

सुधार : ग्वाहार ग्वाहार (हा हां बिसे वनी)

औसर : अय अय !! छु जुल थन ? छु जुल ? हे मेचय चों वोम्ह सु ? मेचय चोने पा छंगु मखु । तोति बेमान तोधुगु तुतियात नं बल्ला धका मेच तस्वाका तयेबले जिमिसं मेचय चों वइम्ह चाहिं छ ला ? का क्वाहां वा का तुरन्त कुहां वा ।

मण्डल : नकतिनिं मेचय फेतुया प्यं क्वाके लागु मखुनि छंत हे तोता बी मालि का मदयेकं मगाना ।

औसर : सुरुक्क कोहां वयेगुसा वया हे छो मखुसा तुति जोना साले तेल ।

मण्डल : औकातं भ्यावय जुगु खं जक धा । म्वा मदु हाला जुइगु ठीक मखु । सुकं चों छन्हु छिमि नं पा वइ ।

औसर : पा पी मस्यू । आ हे साल का । (हस्से हाइास्से । हा हां तुति साला चोनी भाराक्क पेंकेवं भ्वसु वनी । उब्ले हे अन सुधार थ्यंक वइ)

सुधार : थो घोर अन्याय ख । मेचय चोने दत धायेवं अथे करकित पेंके दइला ?

औसर : अय्या बाबा १ अय्या बाबा १ मेचय मचोंतले थथे याये अथे यये धया थौ थ मेचय चोने दयेवं थज्यागु अत्याचार ।

सुधार : जनता साम्य याइम्हेस्या ख्वा सो ? थ दाजुकिजा उलि हे मिले याये मफुम्ह जाग्वाराया जनताया आक्रोश साम्य याये धका जुइमा ।

औसर : खुब यात शिक्षकया छ्यों तछ्याना, पिश्करय मनू स्याना, विद्यार्थी, किसानत स्याना, सुरजपुर हत्याकाण्ड याना,

ड्राइभर स्याना, नर्सतय इज्जत लुटे याना ।

सुधार : थज्यागु बर्बर आतंक याना मेचय चोनेगु छंगु अधिकार मदु । का खुरुक कोहां वा । तुरन्त कोहां वा । एक मिनेट हे मेचय चोने लायक मदु छ नामर्द । का कोहां वा ।

औसर : बेसा भा धिबा निग कोकाये फुगु मखु । विदेशी ऋण विदेशी सहायता फोना थथगु धुकुति जायेका चोंगु दु । जनता नये मखना सिना चोंगु दु । थोइतला झुण्डेयाना स्यासां पाप लाइमखु ।

सुधार : का छ कोहां वयेम्ह लाकि मवयेम्ह मेचं । लज्जा मचा ला मेचय फेतुया चोनेत नकच्चरा ।

मण्डल : ज्यू छिमिसं धा धा थें याये मालिका । छन्त मेचं थनेत गुलि थाकुल ? छं सोये जि जक याउंक दनि धका चोंगु जुइका ? गुगु शक्तिं जि थुके चोनागु ख उगु शक्ति जिके दतले भ्या भतिचा नं इगिदिगी संके फइमखु । छिमिसं सोये छु थाने याना ?

सुधार : भाइमारा लुटाहा दोहं । खुरुक्क कोहां वयेगु सा वा मखुसा मेच हे क्वाराकुरु तोथुला छोइ बी जिं । गन थाय गुकथं स्वाना तइगु दु धइगु जिं छता छता खं स्यू ।

मण्डल : छंगु म्हुतु प्वा गथे तिके धइगु खं नं जिं स्यू का सुंक चों ।

सुधार : छं जिगु म्हुतु छु तिकि ? छंत मेचं कोकयां तोतय मखुसा मेच हे खितुंगालय कुतिका छोये जिं ।

मण्डल : थाकुइका छंगु तांयफुइ नं सोये निं जिं ..... !!

सुधार : छं मेच तोते लाकी मतोते ? (मण्डलया कुकु जोना मेचं कोकायेत सना चोनी)

जनता : (पर्दा दुनं) फासिष्ट व्यवस्था - मुर्दाबाद
किसान मजदूर विद्यार्थी एकता - जिन्दावाद (निक सोक स ताय दइ । इमि न्हायपं तिं तिं स्वाइ)

मण्डल : अय अय जुलुस वल चुप चुप चुप चुप ।

सुधार : मेचय चोनीम्ह छ । भुत्रो नं चुप जुइ मखु जिपिं

मिलाप : (बिन्ति या यां) सो भाइपिं जिगु बिलाप न्यं छिमिसं । झी धायेगु झी हे ख न्हयाथेसां । झी झी मिले मजुल धासा झी लेनी मखु थन । आमु मेच बचे यायेगु लागिं न्हापां झी निं मिले जुइमाल । भागं थछी झी इना इना नये । पालंपा मेचय चोने । न्हयाथेसां झी छगू हे उद्देश्य ख । थगु प्वा गुकथं जायेके धइगु महान लक्ष जोना मेचय चोनेगु महान उद्देश्य जोना स्वाना चोनापिं झी मिलेचले जुया चोने ..... ।
(जनताया जुलुस थ्यंक वइ । इपिं कय कय कुना मेचया तलेतिले सुचुकेत सो सों बिसे वनी । मेच नं कोदली)

जनता-१ : झीगु अधिकार लायेका झीत झंग लाना चोंपि गो ?

जनता-२ : सदिं सदिं निसें झीत च्यो भ्वातिं याना घ्यो धक्का तया नया चोंपिं फताहा लुताहा सामन्तित छम्ह छम्ह दतले झीसं ल्यंके मज्यू

जनता-३ : देश व जनता स्वयेथ्याना थगु भोरी जक जायेकेत नाइगु मेचय फेतुना चोंपिं फताहातयसं झीगु अधिकार लायेका चोंगु ख । अज्यापिनिगु सं छपु हे झीसं ल्यंके मज्यू ।

जनता-४ : दाजु किजा तता केहेंपिं थो सुंक चोनेगु ई मखु न्हिच्छि न्हिच्छि ल्हा तुति चोला नं झी नये मखं । न्हिच्छि न्हिच्छि घों घों स्याना नं झी पुने माखं । गुपिं फत्ताहा अल्छि, ठग दु इपिं हे मोज मज्जा याइपिं । गुपिं जनताया हि लालकया चोन इपिं हे ऐस आरामं चोनीपिं । दाजुकिजापिं थो ल्हा पोचिना चोनेगु ई मखु । छिकपिसं अज्यापिं चोत्तात गनं खना सा आ हे इमित नांगा याना दिसं ।

जनता-१ : अज्यापिं नकचरातयत कोपुंगु व्यवस्थाया कानूनं सजाय बी मखु । अमित सजाय जनताया अडालतं बीमा ।

जनता-२ : जनद्रोही, देशद्रोही मेच व पदया लागिं जनता झंग लाना जुइपिं दुष्टतयत झीसं माफि बी मज्यू । जुरुमुरुं दना दिसं दाजुकिजा तकेंहें पिं । अत्याचारितय हिं थो धर्ति मप्याकुतले थो धर्ति मां न्हिली मखु .....

जनता-३ : झासं दाजुकिजा तकेहेंपिं थो जन्मभूमि सर्ग यायेत थत पाना दिसं । ग्याना ग्याना स्वायेगु मखु न्हिला न्हिला सिइत सकलें तत्पर जुया दिसं जन्मभूमिया निंतिं ।

जनता-४ : सकलें छप्पं छधी जुया झी न्याय व समानताया निंतिं बलिदान जुइत दने । दाजुकिजा तकेहेंपिं झी सकस्यां छगू हे लक्ष्य जोना न्हेज्याये । शोषित पीडित दुःखि गरिब ज्यापु, ज्यामितय हितया निंतिं शोषक, फत्ताहा, अत्याचारीत निर्मूल यायेत वा झी सकलें दने ।

जनता (सकलें छसलं नापं) : ज्यापु ज्यामि विद्यार्थी एकता - अमर जुइमा !

फासिष्ट व्यवस्था (सीमा झोकनीमा !!!

(जनताया स झन झन तस जुइ । धकिं बुलुहुं कुतिंवइ)

॥ कोचाल ॥

Wishing NOA
a grand success
on 17th Annual
Convention and
General
Meeting !

Dil Krishna, Janaka, Adina and Amulya Shrestha
Springfield, Virginia

Wishing NOA
a grand success on
17th Annual Convention
and General
Meeting !

Lakshmi and Prakash Yadav
Silver Spring, MD

Wishing NOA
a grand success
on 17th Annual
Convention and
General
Meeting !

Bijendra, Bindu, Ruchi, and Grace Shrestha
Woodbine, MD

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन
अफ अमेरिकाया
भिंन्हेक्वःगु तःसुँज्या
सुथां लायेमा धकाः
भिंतुना देछाना
च्वना ।

Dr. Maheswor and Beena Baidya
Laurel, MD

नेवाः सु ?

वज्रमुनि वज्राचार्य

नेपालमण्डलया बासिन्दा नेवाः, नेपाल देसं उत्पन्न जूगु संस्कृति नेपालसंस्कृति, नेपाल देसय् जन्म जूगु सम्बत नेपालसम्बत, नेपाल देया बासिन्दां ल्हाइगु भाय् नेपालभाषा खः । तर लिपा वनाः नेपालमण्डलया लागा विस्तार जुयाः सन् १८१६ या सुगौली सन्धी लिपा पूर्वमेचीनिसें पश्चिम महाकाली जुल । पृथ्वीनारायण शाहं नं हतायाय् न्हयो पिनेया मनूतय्सं स्वनिगः वनेगु वय्गु यात नेपाः वनेगु धाइगु व थनया मनूयात नेवाः धाय्गु यानावयाच्वंगुलिइ थःपिं नं नेपालय् वा स्वनिगलय् च्वं वःगु इलय् नं न्हापांनिसें च्वनाच्वंपिंजक नेवाः व थःपिं नेवाः दुने मलात ।

ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

नेवाः सु खः ? धैगु विषयलय् देश दुने व पिनेया यक्व विद्वान्पिन्सं यक्व च्वसुत च्वयाः पिथने धुंकल । नेवाः नेपाःदेया वासिन्दा, नेपाःया भूमिपुत्र खः । इमिसं ल्हाइगु भाषा हे नेवाः भाय् खः । नेवाः जात मखु, नेवाः राष्ट्र खः, उकिं इमिसं ल्हाइगु भाय्यात नेपालया भाषा कथं नेपालभाषा धाय्माः धैगु विषयलय् तर्क वितर्क यानाः यक्व च्वसुत पिदनाच्वंगु दु । भाषाविज्ञानकथं छुं नं छगू खाग्वःया अर्थ विस्तार व अर्थ संकुचन जुइफु । उकिं न्हापा नेवाः राष्ट्र खःसा आःवयाः पुचः जातया ल्याखय् लाः वन । इमिसं ल्हाइगु भाय् पुचः व जातया भाय्या रुपय् जूवन । थथे जुइगु स्वाभाविक नं खः । तर थुकिया अस्तित्व म्वाकातय्गु व स्यानाःछ्वय्गु धैगु देया नीतिया खा खः । दुःखया खा ला नियोजित रुपं न्हयंकाः छ्वय्गु कुतः यानाच्वंगुलिं खः ।

थन नेवाः सु खः धैगु विषयलय् इतिहासयात कुलेगु कुतः याय् । नेपाल देया नां गुकथं च्वंवन धैगु विषयलय् तिब्बतो वर्मिज भाषापाखें जूगु खा न्हयथनातःगु दु । थुगु नां ईपू चारौं शदीया अर्थवपरिविष्ट, कौटुल्य (ईपू. ३२१-२९७)या अर्थशास्त्रय् नैपालभ्य धकाः न्हयथनातःगु दु । इलाहावाद समुद्रगुप्त (ई. ३३४-३४५)या चारौ शदिया प्रयाग अभिलेख, चित्लाङया वसन्तदेव (ई ५१२)या अभिलेखय् नैपाल्यभ्य धैगु न्हयथनातःगु दुसा ज्ञानेश्वरया लिच्छवि अभिलेखय् नेपालमण्डल, अथेहे मेमेगु लिच्छविकालया अभिलेखय् नेपालभू, नेपालभुक्ति न्हयथनातःगु दु । थुगु थाय्यात लिपा मल्लकालय् वनाः नेपालमण्डल धकाः धाय्गु अप्वः याःगु दु । थुकिया लागा मल्लकालय् पूर्वकौशिकी, पश्चिम गण्डकी, उत्तर हिमाल व तराईया फाट न्हयथनातःगु दु । मल्लकालया नेपालमण्डलया सीमा ई ह्यूलिसे च्वय्क्वय् लानाच्वंगु दु । सामान्यतया येा, यल, ख्वप व दोलखा राज्यया थौंकन्हययया मध्यमाञ्चलया भिंनिगू जिल्लायात धयावयाच्वंगु खा नेपालमण्डल पुस्तिकाय् तमोटजुं न्हयथंगु दु ।

तमोटजुं हे नेपालमण्डल पुस्तिकाय् नेपालमण्डल स्वद्वःदा न्हयो हे बाय् जुयाच्वंगु लिपा द्वःछि दा ईसापूर्व न्हयो उत्तर व उत्तर पूर्व तिब्बतया चाङ्गपाखें मनूत वयाच्वं वःपिं हे थनया गोपाल, महिष व किरातीत खः धाःगु दु । गोपालराज वंशावली कथं च्याम्ह, गोपाल, स्वम्ह महिषपाल व नीगुम्ह किरातीतय्सं शासन याय् धुंकाः लिच्छवितय्सं शासन याःगु न्हयथनातःगु दु । बौद्धधर्मया ग्रन्थ जिनश्रीमित्रं च्वःगु मूलसर्वास्तिवाद विनयसूत्रकथं शाक्यमुनि बुद्धया पालय् कोसल नरेश विरुढकं कपिलवस्तु आक्रमण याःगु इलय् शाक्यत नेपाल विस्युं वःगु खः । उगु इलय् श्रावस्तिया मनूत नेपालय् व्यापार याः वयाच्वंगु इलय् शाक्यतय्सं व्यापारीपिंपाखें बुद्धयात सन्देश छ्वःगु खा न्हयथनातःगु दु । अथेहे नेपालय् कोलीय ग्राम, दक्षिण कोलिय ग्राम, कोलीय चैत्य दुगु, चागुया अभिलेखय् पश्चिमया मल्लपुरीपिन्त थःगु वहसय् तःगु खा अभिलेखय् दु । अजात शत्रुं वैशाली आक्रमण याःगु इलय् वृज्जी लिच्छवि नेपाल वयाः च्वं वःगु आदिपाखें दक्षिण व दक्षिण पश्चिमपाखें शाक्य, कोली, मल्लपुरी, वृज्जी, ठकुरी, लिच्छवित वयाः च्वं वःगु स्पष्ट जू ।

तिब्बतपाखें भोत वर्मेली परिवारया भाषा ल्हाइपिं व दक्षिणपाखें भारोपेली भाषा ल्हाइपिं निगू

भाषा परिवारया संगमस्थल नेपालमण्डल जूगु स्पष्ट जू। प्यसः न्यासः दातक्क निगू ब्यागलं भाषा परिवार नापं च्वंगु इलय् न्हूगु कथंया भाषाया उत्पत्ति जुइगु स्वाभाविक नं खः। (गथे फ्रेन्च व जर्मन भाषा ल्वाकज्यानाः पन्ह्रों शदिइ अंग्रेज भाय् खनेदत)। जब लिच्छवि जुजु जयदेवं न्हापांगु शदिइ लिच्छवि वंशया शासन शुरु यात। उगु इलय् राज्यया भाषाया रुपय् संस्कृतयात छ्यलेगु यातसा गैरसंस्कृत भाषाया रुपय् शासित वा जनमानसं ल्हाइगु भाय् खनेदत। थ्व खा लिच्छविकालय् लुयावःगु करीब २५० अभिलेखय् २४८ गैरसंस्कृत भाषा लुयावःगुपाखें सीदु। गुकियात डा. कमलप्रकाश मल्लं नेवाः खाग्वःया संकेत क्यंगु दु।

नेवाः धैगु खाग्वः दकले न्हापां डा. डिल्लीरमण रेग्मीया धापूकथं ई. १६०५ य् नेपालं गोरखा वंपिं ब्यापारीपिन्त गोर्खाली वा पिनेया मनूतय्सं छ्यःगु खः। वयां लिपा येाया जुजु प्रतापमल्लं लाय्कुलिइ ई. १६५४ य् अभिलेखय् नेवार लिपि छ्यःगु खःसा, पृथ्वीनारायण शाहं नेपाः त्याकेधुंकाः थनया मनूतय्त नेवाः धाय्गु अप्वः जूगु खः (मल्ल, ११२०:१-४)।

लुसियानो पेटेकं नेवाःतय्त मंगोल धाल, यम यान्डर्फ मंगोल खः वा आर्य खः धैगु विषय स्पष्ट मजूगु खा न्हूयथंगु दु। डा. राजेश गौतमं नेवाःत तिब्वत वा चीनपाखें वःपिं व भारतं वःपिं मनूत नापया समिश्रणपाखें उत्पत्ति जूपिं जाति खः धयादीगु दु। भाषाबंशावली नेवाःतय्त ब्रम्हपुत्रया क्षेत्री, दक्षिणया नायर प्रदेश इमिगु आदिमस्थल खः। इपिं कर्नाटक वंशीय राजा नान्यदेवनाप नेपाल वःपिं धयातःगु दु। ओल्डफिल्ड नेवाःत वास्तवय् तःधंपिं इकन चीधंपिं दलित जाति मखु, बरु फुक्क जाति वा वर्गपिनिगु खास यानाः भारत व तिब्वतमूलया मिश्रणपाखें दुगु न्हूगु पुचः खः धयादीगु दु। डोरबहादुर विष्टं नेवाःत न्हापां बौद्धमार्गी खः लिपा मल्ल जुजुपिन्सं हिन्दू धर्मयात संरक्षण ब्यूवलय् क्रमशः अप्वः बौद्ध नेवाःत हिन्दू जूवन। कर्कप्याट्रिकं नेवाःतय्त स्वतन्त्र जाति धाःगु दु। थुपिं विद्वान्पिनिगु धापू कथं नेवाःत तिब्वतया तिब्बत वर्मिजमूल व भारतया आर्यनमूलया मिश्रण खः धैगु प्रष्ट जू। नेवाः छुं नं जात मखुसे नेपाःगाःया जनता क्रमशः नेवाः पुचलय् हृयूवंगु खः। इपिं च्वंगु भौगोलिक लागा हे नेपाः खः।

उकिं नेवाः नेपाःया आदिवासी, मूमिपुत्र खः गुगु पुचलय् थी थी इलय् पिनेयापाखें वयाः न्हूयाबलेंया लागि च्वनाछ्वःपिं फुक्क नेवाः हे खः। थ्व हे वासिन्दां छ्यलाच्वंगु द्वलंद्वः न्हूयोनिसें ल्हानाः वयाच्वंगु भाषा हे नेवाः भाय् खः। तर प्रो. माणिकलाल श्रेष्ठजुं ई मूल्यांङ्कनय् किराती व लिच्छविया मिश्रण भाषा नेपालभाषा खःधाःगु दु। थ्वपाखें तापाक्क च्वंवंपिं गुम्हेसिनं मिश्रण भाषायात नालामकाः इपिं तामाङ्ग हे जुयाच्वंगु न्हूयथनादीगु दु। उगु इलय् लिच्छविजक मखु मेगु पाली ल्हाइपिं नं वःगु खः। उकिं भारोपेली व वर्मेलीया मिश्रणकथं नेवाः भाषा उत्पन्न जूगु धाय्गु पाय्छि जुइ।

लिपा जूलिसे भाषाया स्वभावकथं भाषाय् हृयूपाः वःगु सीदु। लिच्छवि शासनया पतन लिपा, लिच्छवित नं शासित जुयाच्वन। इमिसं नं नेवाः भाय्यात नालाः थः नं नेवाः जुयावन। उकिं पूर्वमल्लकालया लिखतपत्र स्वयबलय् उगु नेपालभाषाया खाग्वः व संस्कृतया खाग्वः ल्वाकछ्यनाः च्वयातःगु दु। ने.सं. २३५ या उकुबहाःया लिखतपत्रय् **न्हायुमालु, पंचुमालु, ध्वंसरपे** थें जाःगु नेवाः खाग्वः नापं संस्कृतय् रपे तयाः नेवाः यानातःगु खाग्वःत यक्व खनेदु। थुजागु नेवाः भाय् ल्हानाच्वंगु नेपालमण्डलय् थी थी इलय् पूर्व पश्चिम, दक्षिणपाखें राजनैतिक, भौगोलिक, धार्मिक, ब्यापारिक, बैवाहिक कारणं दुहाा वःपिं मनू वा पुचःतय्सं थनया भाषा नापं थःम्हं ज्वनावःगु संस्कृतियात थुगु हे थाय्नाप त्वाय् चिनाः नेपाःया भूगोलय् स्वानाः यंकेगु नापं थन हे विकास जुयाच्वंगु संस्कृतियात नं नालाः न्हूयने वनेगु जुल। गुकिंयानाः दुने व पिनेया छुं हे भेदभाव मदय्क समन्वय यानाः न्हूयाकेगु संस्कृति नालाः फुक्क नेवाः जुल। पिने वःगु भाषा संस्कृतियात नेपाःया आवश्यकता कथं बान्कि वियातःगु भाषा संस्कृति हे नेपाःया मंकाः भाषा संस्कृति खः। थुकियात नालाः काःपिं फुक्क हे नेवाः खः।

नेपालमण्डलया बासिन्दा नेवाः, नेपाल देसं उत्पन्न जूगु संस्कृति नेपालसंस्कृति, नेपाल देसय् जन्म जूगु सम्बत नेपालसम्बत, नेपाल देया बासिन्दां ल्हाइगु भाय् नेपालभाषा खः। तर लिपा वनाः नेपालमण्डलया लागा विस्तार जुयाः सन् १८१६ या सुगौली सन्धी लिपा पूर्वमेचीनिसें पश्चिम महाकाली जुल। पृथ्वीनारायण शाहं नं हतायाय् न्हूयो पिनेया मनूतय्सं स्वनिगः वनेगु वय्गु यात नेपाः वनेगु धाइगु व थनया मनूयात नेवाः धाय्गु यानावयाच्वंगुलिइ थःपिं नं नेपालय् वा स्वनिगलय् च्वं वःगु इलय् नं न्हापांनिसें च्वनाच्वंपिंजक नेवाः व थःपिं नेवाः दुने मलात। पिनेवःपिं मनूतय्गु पचलं स्वनिगःया आदिवासीयात नेवाः व इमिसं ल्हाइगु भाय्यात नेवाः भाय् धाय्गु यासेंलि नेवाः छगू पुचःया रुपय् लाःवनसा, राणा इलय् वि.सं. १९१० या मुलुकी ऐनय् थनया नेवाःतय्गु लागि हे जक ब्यागलं कानुन दय्काः, हिन्दू वर्णाश्रम दुने लाकेवं नेवाः छगू जात दुने लाःवन। आः थ्व जात दुने नं उपजात कथं नाय्, प्वः, गुभाजु, बरे, ज्यापु, स्यस्यः पःमाः, खुसः धकाः थःथःगु पुचःत दय्काः वनाच्वंगु दु। थ्व थःगु अधिकारया नामय् पतनया चिं खः। सीमित मनूया स्वार्थया चिं खः। थुकिं गबलें नं नेवाः मात्रया हित जुइमखु। थ्व इतिहासं क्यनाच्वंगु दु।

म्हिगःतक नेवाः भाय्, नेवाः थाय्, नेवाः पुचः व नेवाः संस्कृति नेवाःया पहिचान खः। आः थौं व नं मन्त आः नेवाः सु खः ? नेवाःतय् थःगु थाय् नं मदया वन। उखेथुखें च्वंवनेगु, विदेश वनेगु, थाय् मदय्वं मचातय्सं भाय् ल्हाय्गु नं त्वःता वनाच्वंगु दु। थःगु संस्कृति यात नं त्वःता पश्चिममेली संस्कृतियात नाना वयाच्वंगु दु। थ्व हे क्रमं न्हूयानाच्वनीगु खःसा थःगु नांया ल्यूने स्वानाच्वंगु थर बाहेक नेवाः पहिचान मेगु दइमखु। गुगु नेवाः पहिचानया चिं मखु।

पहिचान समृद्धिया चिं खः। आर्थिक रुपं सम्पन्न जुल, मनू

सभ्यताय् च्वने सया वइ । सभ्यता च्वनेत संस्कृति दय्केमाः । संस्कृति हे सभ्यताया चिं खः । संस्कृति आर्थिक सम्पन्नता मदय्क ल्यंनीमखु । थौं नेवाः संस्कृति तनावनाच्वंगु धैगु हे नेवाःत पतन जुयावनाच्वंगुया चिं खः ।

गवलेतक्क नेवाःत छगू हे थासय् च्वनाः छगू हे उद्देश्य तयाः छथाय् च्वनीमखु । अवलेतक्क नेवाः व नेपालभाषाया उत्थान संभव मदु । नेवाःत छकूचा खाग्वः छगूया खाय् फेसबुकय् ल्वानाच्वनी । थःम्हं छु यानाच्वना, दुगु नेपालभाषाया संस्थातय्सं छु यानाच्वन । नेवाः नेता सु ? गुकथं वनेगु धैगुली चिन्तन म्हो हे खनेदु ।

नेवाः सु ? धकाः न्हूयथनागु आःया सवाल मखु । परिवर्तित समाजय् नियमित रुपं न्हूयानाच्वंगु विविध आक्रमणपाखें पिडित जुयाः थःगु थाय्, भाय्, संस्कृति, पुचःपाखें तापाना वनाच्वंगु अवस्थाय् छुं ई लिपा न्हूगु पुस्तां न्यनीगु न्हूयसःयात थन न्हूयब्वयागु खः ।

थुगु समस्या मवय्केत हाकनं पुर्नजीवन विइत प्रशासनिक भाषाया रुपय् मान्यता बिइकेगु कुतः जुइमाल । सरकारी प्रशासनय् अनिवार्य रुपं नेपालभाषा सःम्ह नियुक्ति याकेमाल । प्रशासन न्हूयाकेत माःगु नेपालभाषाया पाठ्यक्रम दय्केमाल । स्कूल कलेजय् अनिवार्य रुपं नेपालभाषायात पाठ्यक्रमय् दुथ्याकेमाल । नेपालभाषा उन्नतया उद्देश्य दुगु राष्ट्रिय संस्था नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, नेपालभाषा एकेदेमी व नेवाः दे दबू दथुइ समन्वय जुयाः न्हूयांवनेमाल । लोकसेवा वा अन्य जाचय् नेपालभाषायात नं मान्यता दय्केमाल । संस्कृतियात आर्थिक आर्जनया साधनया रुपय् छ्यलेगु जुइमाल । छ्वाय् छ्वाय् नेपालभाषा ल्हाय्गु याय्माल । थुकिया लागि कि त दुगु भाषिक संस्थायात न्हूकथं यंकेमाल, कि त स्यंकाः मेगु हे दय्केमाल ।

लिधंसा ज्वलं :

तमोट, काशीनाथ, (नेसं. ११२६), **नेपालमण्डल** । नेपालमण्डल अनुसन्धान गुथि ।

मल्ल, के.सुन्दर, नेसं. ११२०, **नेवाः म्हसीका** । मल्ल. के सुन्दर ।

मल्ल, के.सुन्दर, (ई. २००२), "नेवारको पहिचान", **चाँप र गुराँस नेवार विशेषाङ्क** । दक्षिण सिक्कीमः चाप र गुरास प्रकाशन ।

वज्राचार्य, धनवज्र, (वि.सं. २०५३), **लिच्छविकालका अभिलेख**, (**द्वि.सं.**) । कीर्तिपुरः नेपाल र एशियाली अनुसन्धान केन्द्र ।

श्रेष्ठ, तुल्सी नारायण, (वि.सं. २०६६), **नेपालका नेवारहरू पहिचान र पृष्ठभूमि** । नेपालः अनुसन्धान तथा विकास संस्था ।

श्रेष्ठ, देवीचन्द्र, (वि.सं. २०५९), **रत्नमल्ल र उनको समकालिक नेपाल मण्डल** । आर्थिक नेपाल ।

श्रेष्ठ, प्रयाग राज, (वि.सं. २०५४), **कूल, भूमि र राज्यः नेपाल उपत्यकाको पूर्व-मध्यकालिक सामाजिक अध्ययन** । कीर्तिपुरः नेपाल र एशियाली अनुसन्धान केन्द्र ।

emulyankan.com/who-are-newars-maniklal/

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Amrit Lal Karmacharya, Sabita Shrestha, Nikhil, Alisha Karmacharya
Berkeley, CA

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Sunil, Ami, Agrima and Ayusha Mathema Pradhan
Cleveland, Ohio

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

www.enepalese.com

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Udaya, Romee, Elena, Urusha and Alexander Shrestha
Laurel, MD

'नेपालभाषा' मोह नेवा:विद्या शिक्षाय् पंगल

काशीनाथ तमोट

आ:तकं त्रिभुवन विश्वविद्यालय नेपालया केन्द्रीय विभाग (नेकेवि) हिला: नेवा: अध्ययन केन्द्रीय विभाग (नेअविके) जुया: म्हो नं स्वंगू विषय भाषा, वाङ्मय व संस्कृतिया स्नातकोत्तर याये दय्मा:गु ख:, तर अथे मजुयाच्वन । उकिया मू कारण 'नेपालभाषा' मोह खनेदु । मेगु कारण ख: नेवा:विद्यायात नेपालभाषा जकया विषय ब्वंकेगु थाय् ख: धैगु संकुचित विचार ।

नेपालभाषा उच्च शिक्षाया इतिहास छक: पुइके । त्रिभुवन विश्वविद्यालयं नेसं १०८०/ई. १९६० स कलेजस्तरय् आई.ए. स ब्वंकेगु व्यवस्था यात । अनंलि बी.ए. दत, बी.ए. धुंका: १५ दा एम.ए. ब्वने मखन । नेसं १०९७/ई. १९७७ निसें डिग्री बाइ डिजर्टेशनं, नेसं ११०१/ई. १९८१ निसें नियमित कक्षा कया: एम.ए. ब्वने खन । थ्व भाषा-साहित्य जक ब्वने दैगु उपाधि शिक्षा ख: । त्रिविं नेसं १११९/ई. १९९९ स एम.ए. पाठ्यक्रमय् च्यागूया पलिसा झिगू पत्र तल । उकिं याना: भाषा-साहित्यय् लिकुनाच्वंगु एम.ए. पाठ्यक्रमय् अन्तरविषयक पत्र (नेवा: संस्कृति वा नेपालमण्डलया इतिहास) व कार्यमूलक विषयक पत्र (पत्रकारिता वा अभिलेखविज्ञान) दुथ्यात । नेपालभाषा विषय भचा चकन । थ्व आ: छुं भतिचा नेवा: ब्वाज्याया विषय जुल । आ: थ्व नेवा: भाषा, वाङ्मयया जक मखु नेवा: इतिहास, संस्कृति, पत्रकारिता व पुरालेख (अभिलेख)या नं विषय जुल । (स्वयादिसा -"स्नातकोत्तर नेवा: अध्ययन" - काशीनाथ तमोट, तमोट ब्वामा:, पिथा १/नेसं १११८ कछला, पौ ३-९)

नेसं ११२७ कौलागा १०/ई. २००७ नवेम्बर ४ स त्रिविया नेपालभाषा शिक्षकपिनि मुाज्याय् जिं 'नेपालभाषा विषययात 'नेवा: अध्ययन' स हिलेमाल धका: अवधारणपत्र न्हूयथनागु ख: । उकिया खास सुनवाइ (न्यनेज्या) मजू । नेवा: समाजय् काशीनाथ तमोटं नेपालमण्डल धका:, दयारत्न शाक्यं नेवा:विज्ञान धका:, ओमकारेश्वर श्रेष्ठं नेवार स्टडिज धका: अभियान न्हूयाकाच्वंगु दु ।

नेकेवि-यात नेअकेवि हे दय्के मफयाच्वंगु अवस्थाय् नेवा: अध्ययन संस्थानया खा ल्हाय्गु अप्पो जुइ ला ? अथे थकाय् फतधा:सा भविष्यय् दय्केमा:गु नेवा: विश्वविद्यालययया पृष्ठभूमिकथं नेवा:सम्बन्धी सकतां उच्चशिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, प्राविधिक शिक्षा (वास्तुकला, पौभा:कला, आदि) छगू हे कुसाक्वय् संगठित जुइफु, गथे लुम्बिनी विश्वविद्यालयं दक्वं बौद्धविषयक स्थानीय शिक्षण संस्थायात थ:थाय् दुकाल । अबले नेपाललिपि गुथि नेवा: अध्ययन संस्थान/विश्वविद्यालय अन्तर्गत छगू कलेज जुइ, गथे ख्वपया नेवा: संगीतया अखा:छेा काठमाडौं विश्वविद्यालययया कलेज जुयाच्वंगु दु ।

नेकेवि-यात नेअकेवि स हिलेत पहल याय्मा:पिं त्रिविया नेपालभाषाया विषय समितिया दुज:पिं ख: । इपिं नेपालभाषाया पुलांपिं व न्हूपिं शिक्षकपिं ख: । इपिंमध्ये अप्पोसिके 'नेपालभाषा' खाग्व:प्रति मोह दु । इमिसं ताय्काच्वंगु दु, नेवा: अध्ययन धाल कि ला नेपालभाषा गौण जू वनी । अथे धाल कि ला अंग्रेजी वा खस-आर्यभाषां नं ब्वंके मालेफु, उकिं नेपालभाषाया माध्यमं ब्वनीपिं म्हो जूवनी, आदि । ख: नं ख: नेपालभाषा ला नेवा-अध्ययनया त:कचामध्ये छकचा जक ख: । थथे नेपालभाषाप्रतिया रोमान्टिसिजमं नेवा:विद्या थकाय्गुली पंगल जुयाच्वंगु दु । नेपालभाषा उच्च शिक्षा शिक्षकपिसं समय, परिस्थिति, दुनियाया मागकथं नेवा: अध्ययन विषयकथं नेपालभाषायात थमकालधा:सा वर्ल्ड नेवा: अर्गनाइजेशनया ग्वसा: "नेवार स्टडी एब्रोड"थें जा:गु ज्याभ्वलं ख्याय् थ्वय्के फैमखु । गुम्हेसिनं ज्याभ्व: न्हूयाकेमा:गु ख: वयाके हे नेपालभाषा माध्यमं जक नेपालभाषा/नेवा: विषय स्यनेकनेमा: धैगु मती दत धा:सा गय् याना ज्या न्हूयाइ ? नेवा: ब्वाज्या धैगु नेवा:भाषाय् जक लिकुंके मज्यूगु विषय ख: धका: अनुभूति हे याय्मफुसा गय् याना न्हूयज्याय्फै ? 'नेपालभाषा' प्रति मोह शिक्षाख्यलय् जक मखु, मेमेथाय् नं दु, गथे नेपालभाषा मिसा खल: - थ्व धात्थेंला नेवा: मिसा खल: ख:, कि थ्व नेवा:भाय् ल्हाइपिं मिसातय्गु जक खल: ख: ला ?

गुम्हेसिनं ज्याझ्व: न्हूयाकेमा:गु ख: वयाके हे नेपालभाषा माध्यमं जक नेपालभाषा/नेवा: विषय स्यनेकनेमा: धैगु मती दत धा:सा गय् याना ज्या न्हूयाइ ? नेवा: ब्वाज्या धैगु नेवा:भाषाय् जक लिकुंके मज्यूगु विषय ख: धका: अनुभूति हे याय् मफुसा गय् याना न्हूयज्याय् फै ? 'नेपालभाषा' प्रति मोह शिक्षाख्यलय् जक मखु, मेमेथाय् नं दु, गथे नेपालभाषा मिसा खल: - थ्व धात्थेंला नेवा: मिसा खल: ख:, कि थ्व नेवा:भाय् ल्हाइपिं मिसातय्गु जक खल: ख: ला ?

हलिं न्यनावंपिं उदार नेवा:तय्सं स्थानीय नेवा:तय्के दयाच्वंगु नेपालभाषा मोहयात नेवा:-ब्वाज्या मोहय् हिलेत कुत: यातधा:सा याकनं नेवा: अध्ययन शिक्षा (औपचारिक/अनौपचारिक) हलिमय् न्यंके फै ला ? मखुसा हल्ला जक याय्गु जुइ, धात्थें ज्या जुइमखु ।

डि.सी. क्षेत्रमा रहेको आफ्नो घर जग्गा
भरपर्दो सेवा सहित बिक्री खरीद
गर्नुको लागि **हिना श्रेष्ठ**लाई
सम्झनुहोला ।

SPRING HILL
REAL ESTATE

Heena Shrestha Realtor

Direct: 202-251-9784
Cell: 202-340-8182
Office: 703-891-4514
Email: mris4heena@yahoo.com
www.springhillres.com
1577 Spring Hill Rd, Vienna 22182

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Rabindra Bade, Karuna Bade Pradhan and Riyaj Bade Shrestha
California

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन
अफ अमेरिकाया
झिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या
सुथां लायेमा धकाः
भिंतुना देछाना
च्वना ।

Durga, Sasa, Sarga and Saugat Shrestha
Cypress, CA

अध्ययन

"बन्देशपुर (बाडेगाँ) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन"

डा. दयाराम श्रेष्ठ
लुमू

बौद्ध दर्शन छगू हलिमय बयबयजुगू व यक्वसिनं च्यूता तइगु दर्शन खः । थ्व बिषय अन्तर्गत थि थि बिद्यालय यक्व यक्व हे अनुसन्धान जुगु दु । थ्व हे अनुसन्धानया भ्वलय स्वनिगया थि थि लोकेश्वरया बारेय नं अनुसन्धान जुगु दु । अथे हे तसकं हे महत्वपूर्णगु व प्राचीन तर व्यापक मजुयाच्वंगु लोकं हृवाम्ह यलया गोदावरी नगरपालिका वडा नं.८ (न्हापाया ठैव गा.वि.स.)य च्वंगु बडेगाायाा षडक्षरी लोकेश्वर(बुद्धवा द्यः) खः । लुम्बिनी बौद्ध विश्व विद्यालय पाखें च्वमियात वंगु २०७४ पौष ११ गते **'बन्देशपुर(बाडेगाा) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन'** बिषयया शोध-प्रबन्धया लागि विद्यावारिधि(पीएच्.डीं) उपाधी ब्यूगु खः । थ्व हे शोध-प्रबन्धया आधार कया नेपाया अमरापुरी बुागमदेश (यलया रक्तावलोकितेश्वर वा रातो मच्छेन्द्रनाथ वा लोकनाथ वा बुागद्यः), आनन्दादि लोकेश्वर (कच्छपाल पर्वतया आदिनाथ वा चोभाःद्यः), सृष्टिकान्त लोकेश्वर (नालादेश (नालगिरी)या नाला करूणामय) व आर्यावलोकितेश्वर (येाया सेतो मच्छेन्द्रनाथ वा जनबाःद्यः) याना प्यम्ह करुणामय जक मखुस्य बडेगाायाा षडक्षरी लोकेश्वर (बुद्धवा द्यः) याना न्याम्ह करुणामय जुगु खने दु धका त्रिभुवन विश्व विद्यायलय बौद्ध दर्शन अन्तर्गतया पाठ्यक्रमय दुथ्याकिगु प्रक्रिया शुरुजुगु दु । थ्व हे शोध-साराशंयागु नेपाल भाषं अनुवादयाना प्रस्तुत यानागु जुल ।

लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय, बौद्ध अध्ययन संकाय विद्यावारिधि (पीएच्.डी.) उपाधिया लागि प्रस्तुत 'बन्देशपुर(बाडेगाा) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन' विषयया शोध-प्रबन्धया

शोध-साराशं

थ्व विश्व विद्यालय विद्यावारिधि (पीएच्.डी.) उपाधिया लागि 'बन्देपुर(बाडेगाउा) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन' विषयया प्रस्तुत शोध-प्रबन्धया उद्देश्य थथे दु ।

क) ललितपुरया बाडेगाायाा भौगोलिक, पौराणिक, ऐतिहासिकता वारे वर्णन यायगु ।

ख) धार्मिक व सांस्कृतिक दृष्टिं षडक्षरी लोकेश्वर व षडक्षरी महामन्त्र 'ॐ **मणि पद्मे हुँ**' या महत्व नापं स्वनिगया मेमेगु लोकेश्वरहरूया वारे प्रकाश यायगु ।

ग) षडक्षरी लोकेश्वरया विभिन्न सांस्कृतिक व धार्मिक क्रियाकलापत (षडक्षरी लोकेश्वरया नित्यपूजा, उत्सव, जात्रा, पर्व, चाडवाड, उपोषढ (व्रत), **मतया** (दीपयात्रा) आदि) अध्ययन याना विस्तृत विवरण तयार यायगु ।

घ) षडक्षरी लोकेश्वर व स्थानीय जनजीवनया सम्बन्ध विषय अध्ययन यायगु वा बाडेगाायाा स्थानीय जनताय षडक्षरी लोकेश्वर नापं स्वापपुदुगु धार्मिक व सांस्कृतिक पर्व प्रति विशेष याना युवा वर्गय परेजुगु प्रभाव व उकीयात ब्वलंकेगु ज्याय थ्व वर्गया सक्रियता व जागरूकताया बारे उल्लेख यायगु ।

थुपिं उद्देश्य प्राप्त यायत प्रस्तुत जुगु शोध-प्रबन्धय बुद्धधर्म-दर्शन व बौद्ध संस्कृति अनुसार स्वनिगलय च्वंपिं नेवाःतयसं श्रावकयान अनुसार त्रिरत्न (बुद्ध, धर्म र सङ्घ) सहीत पञ्चशील, अष्टशील, दशशील आदि ग्रहण याना भिक्षु आचरण पालना यायगु, महायान अनुसार त्रिरत्न सहीत पञ्चशील, वोधिसत्वया आदर्श अनुरूप सम्यक आचरणयुक्त जीवनयापन यायगु व वज्रयान अनुसार क्रिया, चर्या, योग व अनुत्तर योगया अभ्यास याना अन्तय शुन्यता बोध जुइगु परम्परा अनुसार नेवा जातिया भौतिक संस्कृतियात आधार दयका उकियात मानव जीवन नापं - भावनात्मक सम्बन्ध जोडययायत अभौतिक संस्कृतिया विकास यागु खः । थुकीयात आधार कया बन्देपुर(बाडेगाा) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन, विश्लेषण तथा प्रस्तुतीकरणया न्हापांगु अध्याय पृष्ठभूमि, समस्याकथन, उद्देश्य, औचित्य, सैद्धान्तिक आधार, अनुसन्धानको सीमा व क्षेत्र, अनुसन्धान पद्धति,

भावनात्मक सम्बन्ध जोडययायत अभौतिक संस्कृतिया विकास यागु खः । थुकीयात आधार कया बन्देपुर(बाडेगाा) स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक अध्ययन, विश्लेषण तथा प्रस्तुतीकरणया न्हापांगु अध्याय पृष्ठभूमि, समस्याकथन, उद्देश्य, औचित्य, सैद्धान्तिक आधार, अनुसन्धानको सीमा व क्षेत्र, अनुसन्धान पद्धति, शोध-प्रबन्धया संगठनात्मक स्वरूप आदिया वारे चर्चा याना तगु जुल ।

शोध-प्रबन्धया संगठनात्मक स्वरूप आदिया वारे चर्चा याना तगु जुल । अथेहे अध्याय निगूली अनुसन्धानको विषय नापं स्वापुदुगु थिथि नीच्यागु सफूत, गूंगु च्वसूत शोध विषयया वारे जुगु अध्ययन व अध्ययनय छुट जुगु, थप अनुसन्धान यायमागु विषयया बारे नापं समेत प्रस्तुत यायगु कुतः जुगु दु । अध्याय स्वंगुली बुद्ध व बोधिसत्वया बारे चर्चा यानातगु दु धासा अध्याय प्यंगूली षडक्षरी लोकेश्वर(बुधवाःद्यः) व बन्देशपुर महाविहारया बारेमा चर्चा यानातगु दु । अध्याय न्यागूली षडक्षरी लोकेश्वरया सांस्कृतिक पक्ष, वर्षकृत्य, चाडपर्व तथा संस्कृति व संस्कारया बारे चर्चा यानातगु दु धासा अध्याय खुगुली शोधको सारांश तथा निष्कर्ष प्रस्तुत नापं परिशिष्टय अध्ययन सामाग्रीया किपात, अभिलेखया किपात, सफुली प्रकाशित शिलापत्रया अनुवादका छायाप्रति व गरगहनाया विवरण, श्लोकत, मन्त्रतयगु विवरण, अभिलेखतयगु अनुवाद तथा सारांश, पूजा सामाग्रीया नाधल, जात्रा यायाा वनेगु लापु (मार्ग), चैत्य व शिलापत्रया नाा प्रस्तुत जुगु दु । अन्त्यय, अनुक्रमणिका, प्रश्नावली, सन्दर्भ सामग्री सूची व शोधार्थीया परिचय बियातगु दु ।

शोधया संक्षिप्त बिवरण क्वयच्वयातगु अनुसार दु । -

बुद्ध, सम्बुद्ध, बोधिसत्व व लोकेश्वर

सस्यूम्ह, बुद्धिमान्, विद्वान्, न्हेलंचाम्ह, जाग्रत् व्यक्ति, नेपाःया तराइया लुम्बिनी मायादेवीया गर्भं बुम्ह, शाक्यवंशज, बौद्धधर्मया प्रवर्तक, छम्ह महान पद बुद्ध पद प्राप्त, राग द्वेष व मोहयात सदायालागि त्याग याना दुःखं पूर्ण रूपं मुक्त यायफुम्ह गौतम बुद्ध खः । थगु हे कुतलं विना गुरू बुद्धत्व प्राप्त याम्ह व मेपिं प्राणी पिन्त दुःख निरोधया मार्गदेशना याम्ह सम्यक् सम्बुद्ध खः । दश पारमिता पालना याइम्ह, प्राणीमात्रया कल्याणया लागि आत्माहूति तर्क यायत तक नं तत्पर जुइफुम्ह, अज्ञान व दुःखं मुक्त जुया निर्वाण प्राप्त यायगु मार्ग पाखे लगेजुम्ह, बुद्ध जुइत तत्पर जुम्ह तर बुद्धत्व प्राप्त मजुनिम्ह, सर्व प्राणीपिन्त उद्धारया लागि हर समय प्रयासरत सत्व गुण(पवित्रता) दुम्ह व्यक्ति बोधिसत्व खः । मनूष्यया जीवनया उद्देश्य बोधिसत्वया आदर्श प्राप्त यायगु खः । महायानं ब्यूगु छगू उच्च आदर्श हे बोधिसत्व खः । बोधिसत्व छगू संस्कृत शब्द खः । सुा व्यक्ति बोधि जुइफइ, मेमेपिन्त कल्याणया लागि थगु धैगु दक्व वस्तु त्याग याइम्ह, दशपारमिता पालन याइम्ह हे बोधिसत्व खः । ई.पू.या चारौं, पाचौं शताब्दी पाखे हे बोधिसत्वया कल्पना यायधुंकुगु खः । 'लोक' खाग्व व 'ईश्वर' खाग्वया योग जुया 'लोकेश्वर' खाग्व बनेजुगु खः । लोकेश्वर संसारया मालिक धका सुखावतीव्यूह व विनयतोष भट्टाचार्यया अग्रेजी सफू **डी इण्डियन बुद्धिस्ट आइकोनोग्राफीइ** च्वयातगू दु । लोकेश्वरया ३६० प्रकारया स्वरूपत मध्ये नेपाःलय दुगु येंया जनवहाया जनबहाद्यः (श्वेत मच्छेन्द्रनाथ)या देगःया प्यखें कलात्मक १०८ स्वरूपत खने दु । थुकीयात वृष्टिया द्यः, लखया द्यः, किसानया द्यः, करूणामय, कर्मठ द्यः, लोकेश्वर, बोधिसत्व, गोरखनाथया गुरू, आर्यावलोकितेश्वर, श्रीमद्लोकेश्वर आदि सहस्रनामं पुकारेयाना च्वंगु दु । अवलोकितेश्वर छम्ह बोधिसत्व व ध्यानी बुद्ध नं खः । वर्तमान भद्रकल्पया सञ्चालक, अमिताभ व पाण्डुरां उत्पत्ति जुम्ह, प्राणीयात अध्यात्मिक व बोधि ज्ञानया पालना याकिम्ह अवलोकितेश्वर खः ।

बुद्धधर्म र बौद्ध दर्शन

अनित्य, दुःख व अनात्म याना स्वंगू मूल सिद्धान्तय आधारं बौद्धदर्शनया रचना जुगु खः । थुकि हे आधारं थेरवाद, वैभाषिक, सौत्रान्त्रिक, माध्यमिक (शून्यवाद), योगाचार (विज्ञानवाद) व स्वतन्त्र योगाचारया दर्शन दयावगु खः । उकि लिपा जक बुद्धधर्म निगू प्रमुख सम्प्रदाय पाखे मुक्कं खुगूगु उपसम्प्रदाय जुगु खः । थ्व दक्वंया मूल (केन्द्रीय) दर्शन धैगे प्रतीत्यसमुत्पाद (उत्पत्ती व अन्त्य) खः । थुकीया साहित्य - त्रिपिटक (विनयपिटक, सुत्तपिटक व अभिधम्मपिटक) पालि भाषां दु । थुकिया प्यंगु आर्य सत्य, पञ्चशील व अष्टमार्ग याना स्वंगू मूल तत्वत दु । बुद्ध दर्शनया अनुकरण याना व्यवहारय उतारय याइपिं दक्वं बुद्धधर्मया अनुयायी खः ।

महायान

सिद्धार्थ गौतम बुद्धया महापरिनिर्वाण जुगु सछिदं लिपा बौद्धधर्मया अनुयायीपिनेगु वीचय मतभेद जुया सङ्घ दकलय न्हापालाक्क विभाजित जुवनः । लिपा बौद्ध दर्शनयात विभिन्न दृष्टिकोणं व्याख्या विश्लेषण याना हगु खः । थुकि याना यक्व साङ्गिकत व्वलना वगु खः । विभाजन जुइगु ज्या अप्पोया वना जुजु अशोकया पालय मूक्कं भिन्च्यागु (१८) निकाय व्वलन । यक्व ई लिपा विभाजित जुपिं उथें उथें च्वंपि साङ्गिकत छधि चप्पं जुइगु शुरु जुल । लिच्वःकथं उथें च्वंपिं निकायतयगु मन्थनं परिमार्जन जुया ईस्वीया न्हापांगु शताब्दी महायानया उदय जुगु धापु दु । थुकिया प्रवर्तक आचार्य नागार्जुन खः । थुकि शरीरया रूपया कल्पना याना याईगु पूजा-पाठयात विश्वास याईगु खः । सुनां पारमितायात पुरा याइ वं बोधिसत्व जुया दक्व प्राणीपिन्त उद्धार याना निर्वाण लाभ याना 'बुद्ध' समेत जुइ फइ धैगु भावनायात महायानं अङ्गीकार यागु दु । महायानया छगू मूल विशेषता हे बोधिसत्व सिद्धान्त खः । महायान खाग्वया बारे मज्झीम निकाय उल्लेख यानातगु खने दु । कथाबथुइ थुकिया क्रियाकलाप जस्तै थुकिया चिं आदिया वारे नं च्वयातगु दु । लिपा बज्रयान, कालचक्रयान, तन्त्रयान, मन्त्रयान आदि दयावगु खः ।

षडक्षरी लोकेश्वर

षडक्षरी लोकेश्वरया आसन स्वरूप चर्तुभुजधारी निकाल्हातं ज्वज्वलप्पा(अञ्जली) मुद्रा, मेगु जव न्हातय स्फटिक माला व मेगु खव ल्हातिई पलेस्वां दु । भाषा वंशावलीत, शिलापत्रत, ऐतिहासिक सफूत व मेमेगु धार्मिक ग्रन्थत अलय स्थानीय व्यक्तितयगु भनाईयात विश्लेषण याना स्वयबलय षडक्षरी लोकेश्वर (चैत्य भट्टारक)यात मूल लोकेश्वर मानययाना स्थापना यानातगु आतक्क नेपालय दुगु चैत्यत मध्ये लुयावगु छगूयां छगू जक चैत्य यलया बडेगाामय दुगु धैगु आधार खने दत । साधारण पूजा, चाडवाडया पूजा, ऐच्छिक पूजा, पञ्चदान आदि निसे

राजकीय पूजा, सम्यक् महादान थज्यागु राष्ट्रिय पूजाया समेत थुकियात सामेल यागु खने दु । अथे हे सुं सर्वसाधारण, स्थानीय व्यक्ति/समूह, स्वनिगःया आम बौद्ध व हिन्दू सम्प्रदाय नापं देया शासकतय समेत चासोया केन्द्रविन्दु रूपया नं थ्व लोकेश्वर खने दु । स्वनिगःया प्यंम्ह प्रमुख बुद्ध भगवान्पिं (स्वयम्भू, खास्ति, नमो बुद्ध, व बडेगाया चैत्य) व त्रिकुलनाथ (षडक्षरी लोकेश्वर, मञ्जुश्री व वज्रपाणि), प्यंगू महाचैत्य (स्वयम्भू, बौद्ध, चावहिलया धन्दो चैत्य व बडेगाा), प्यंगू स्वयम्भु चैत्य (स्वयम्भू, यलया क्वावहा, बडेगाा व संक्व) मध्ये छगू, १४ या १५ बोधिसत्व मध्ये षडक्षरी लोकेश्वर न्हापांया पंक्तिई दुगु खने दु । १०८ मूल लोकेश्वरत मध्ये नं छगू षडक्षरी लोकेश्वर मानय यानातगु दु । विभिन्न दातात, शासकतयसं थ्व लोकेश्वरया अटुट रूपं संस्कृति व चाडपर्वत चलय यायत व्यवस्थित रूपं जग्गात व गुठीतयगु व्यवस्था याना तगु खने दु । विशेष रूपं जात्रापर्व, उपोषढ व्रत अनुष्ठान, विशेष मेला जुइगु, प्राचीनतम वास्तुशैली व प्रतिस्थापन विधि अनुरूप निर्माण याना चैत्यय स्थापित याना तगु शीलाया षडक्षरी लोकेश्वर, आगछें प्रतिस्थापित धातुया षडक्षरी लोकेश्वर व अमिताभ बुद्ध याना स्वगू मूर्तिया संयोजनं थ्व थासय साास्कृतिक पर्व न्हयाना च्वंगु खने दु । नेपःया प्रसिद्ध लोकेश्वरय याईगु व्रतवन्ध, ईही, बारा तइगु(सूर्य दर्शन), महास्नान (**न्हवं**) आदि संस्कारत यागु धासा खनेमदु ।

बुद्धवाःद्य या जात्रा पर्व चलय यायत बडेगाया लाछिइ मूला क्वय त्वाथलय दुगु ने.सं. ७९९ या शिलापत्रय बडेगाामय छपित्या बु तगु उल्लेख याना तगु दु । अन हे मूला क्वय भगवानदेगलय च्वंगु ने.सं. ८०५ या शिलापत्र अनुसार अन हे थायस सिंहया छगूजोडी दयका प्रतिष्ठा यागु उल्लेख यानातगु दु । सरसफाइ नियमित यायत क्वाननीइ देगः दयकुगु व थुकिया स्याहार याइपिं शाक्यमुनि, दरसिं, देवसिं आदि समूह दयकुगुया बारे ने.सं. ८३३ या क्वाननिटोलय च्वंगु शिलालेखय उल्लेख याना तगु दु ।

शोधया अध्ययन, विश्लेषण व प्रस्तुतीकरणं प्राप्त उपलब्धीत संक्षेपं थथे दु -

षडक्षरी लोकेश्वर छगू विशिष्ट बिसिक्कं पहिचान जुम्ह व सर्वाधिक लोकंह्वागु महामन्त्र '**ॐ मणि पद्मे हूँ**' जपध्यान यात कि स्मरण याइम्ह लोकेश्वर खः । भाषा वंशावली, विभिन आख्यान व भनाइत व थुकीया बारेय स्वदेशी व विदशी बिद्वानपिन्सं च्वयातगु विभिन्न सफुत, संगोष्ठीपत्रत, च्वसुत व आतक्क प्राप्त जुगु बिवरणत व अवलोकनया आधारं बडेगाामय स्थित षडक्षरी लोकेश्वरया स्थापना वृषदेवं यागु खने दु । यद्यपि, किटानी अभिलेख धासा प्राप्त जुगु अवस्था मदु तर चैत्यया स्वरुपया बनोटया अध्ययनया आधारं कार्लप्रुश्चं भिन्खुगु शताब्दीइ निर्माण यागु अनुमान दु धका धागु दु । अप्पो धैत्थे नेपाया बिहारय षडक्षरी लोकेश्वरया मुर्तित दुगु खसां बिहारय हे मू मूर्तिया रुपं षडक्षरी लोकेश्वरयात स्थापित यानातगु थ्व चैत्य नेपाया छगूया छगू जक चैत्य खः । थ्व स्वनिगःया प्यंगे मू बुद्ध भगवान्त, त्रिकुलनाथ, प्यंगु महाचैत्य, प्यंगु स्वयम्भु चैत्य मध्ये छगू व १४ या १५ बोधिसत्व मध्ये षडक्षरी लोकेश्वरु दकलय न्हापा पंक्तिइ च्वनिम्ह खः । १०८ व ३६० मू लोकेश्वरत मध्यै नं छम्ह षडक्षरी लोकेश्वर मानय यानातगु दु । नेपाःदेया दक्व बुद्धधर्मया अनुयायीत व बिशेष याना स्वनिगःया बुद्धधर्मया दक्व अनुयायीतयगु आस्थाया केन्द्रया रुपय थ्व षडक्षरी लोकेश्वर जुयाच्वगु दु । दच्छियंकं छम्ह, निम्ह व्यक्तित वा समुदायया तर्फं विभिन्न अवसर पारेयाना बिविध प्रकारया पूजा, लाखमत च्याकिगु, मण्डः मत च्याकिगु आदि ज्याभ्वः अटुट रुपं चलयजुयावया च्वंगु दु । थ्व चैत्यया दुने च्वंगु षडक्षरी लोकेश्वरया स्वरुप नं षडक्षरी लोकेश्वरया बारेय थिथि सफू व धार्मिक ग्रन्थय बर्णन यानातगु अनुसार विशेषतायुक्त दु । थ्व चैत्ययात मूल मानय याना बन्देशपुर महाबिहार दुगुली वस्तीया बिकासक्रमय विहारया गुलीं गुलीं स्वरुपय हूयुपा वया विहारं न्हापा चर्चेयानातगुसिवे आ कयकुनाच्वंगु खने दु । अथे जुया विहारया तर्फं याइगु दक्व पूजाया वर्षकृत्य व चाडपर्व, जात्रामात्रा आदिया सांस्कृतिक ज्याभ्वः आगंछें हे पुजारी सञ्चालन यानावयाच्वंगु अवस्था दु । गाावस्तीया विकास-निर्माणया ज्याया हुनी थ्व विहारय च्वंगु विभिन्न सांस्कृतिक वस्तुत लोप जुयावना च्वंगु दु ।

हलिमय विशेष याना एशिया महाद्वीपय सर्वाधिक लोकप्रिय व बयबयजुगु षडक्षरी महामन्त्र '**ॐ मणि पद्मे हूँ**' खः । अंग्रेजी भासं थ्व मन्त्रयात **डि डायमण्ड ईन डि लोटस्** (The Diamond in the Lotus) पलिस्वालय विराजमान रत्न) धाइ । बाला निसे बामला तक या विभिन्न खुगू लोकया लुखात बन्द जुइम्ह, गुब्ले नं थ्व थासय च्वने म्वालिम्ह अलय निर्वाण प्राप्त जुइम्ह धका विश्वासकया '**ॐ मणि पद्मे हूँ**' जप याई । नापं थ्व मन्त्रया जप यातकि दक्व प्रकारया सुखः प्राप्त जुया दक्व प्राणीयात हित-सुख याय समर्थवान जुई धैगु विश्वास दु । शाब्दिक अर्थ अनुसार 'ॐ' धैगु त्रितत्वया संकेत, '**मणि**' धैगु महामणि अमूल्य रत्न गुकि दक्व प्रकारया बोधिपिन्सं आश्रय कया च्वंगु, '**पद्मे**' धागु महामणि तयगु पवित्र कमलरूपी हृदय व '**हुँ**' धागु हुँकार खः । थ्व मन्त्रया जप ल्या गुली बढ्य जुल उलि हे हृदयके बोधिसत्वं वास याइगु ई बढय जुया चित्त शुद्ध जुया वनिगु फल प्राप्त याई । दकले न्हापा निक्वगु शताब्दी पाखे कुशान वंशया राजा कनिष्कया पालय बुद्धमूर्ति न्हेवने धुपाय थना अवलोकितेश्वरया स्मरण यायत जपया प्रयोग यागु, थ्व मन्त्र भारत व चिब्साय प्रयोग जुगु, नेपालय स्वक्वगु शताब्दी पाखे बोधिसत्व लोकेश्वरया स्मरण यायत थ्य मन्त्र छ्यगु खः । न्हापा न्हापा थ्व हे मन्त्रया जपया प्रभावं थि थि ईलय थि थि कथं १, १२, १०८, ३६०, १००८ बोधिसत्वपिनेगु विकास वा जन्म जुगु ख धका विश्वास दु । थज्यागु प्रकारया लोकेश्वरया किपात येाया जनवहालय तयातगु दु । थ्व मन्त्रं शरीरया मुद्रा, वाचन व मन एकाग्र याना स्वंगु नापंया सम्वन्ध अगाध जुइ धैगु धारणा दु । अथे जुया थ्व मन्त्रयात जीवनया शुरूं निसे मरण (निर्वाण) तक अवलोकितेश्वरयात प्रार्थना यायगु महत्वपूर्ण महामन्त्रया रूपं काई । थथे "छपिं स्वंगू तत्वया रूपया मणिरूपी 'भगवान' पलेस्वांलय च्वम्ह यात प्रार्थना याना" धैगु सामान्य अर्थ जुसां विशेष अर्थ स्वंगू तत्व (बुद्ध, धर्म व संघ) (त्रिरत्न) ॐ, मणिया रूपय जुगु अमूल्य रत्न अवलोकितेश्वर पलेस्वां रूपी हृदयके विराजमान जुयाच्वंगु भावनात्मक अर्थ खने दु ।

ई हिलावंगु अनुसार अनुकूल स्रोत व साधनया अधिकतम प्रयोगया प्रयास, जातीय सद्भाव, सहिष्णुता, मनोरञ्जन नापं दक्व क्षेत्रया समिश्रणया रूपय जात्रा मानय याइगु, व्यापारी, कृषक, पेशाव्यवसाय आदिया साझा सहभागिता, कृषि उत्पादनया उपयोग, प्रकृतिप्रति आदरभाव क्यनिगु, सरल व स्वस्थ सामाजिक जीवनयापन यायत संस्कृति व संस्कारयात निरन्तरता बियातगु, स्थानीय सीप, कलाकौशलया प्रदर्शन, भौतिक शुद्धताया पथ, शारीरिक शुद्धता, मेमेगु विकल्पयात थायहे मब्युसे संस्कृति व संस्कारयात जीवन्तता बियाच्वंगु, जीवनयात मरेकं मगागु अङ्गया रूपय विकास याना अनिवार्यता थें व अभिन्न अंग थें यानातगु ज्याःत सबल पक्षया रूपय दु ।

यद्यपि चुनौतीया रूपय समसामयिक व प्रविधि अनुकूल जगेर्ना यायत थाकुया वगु, न्हुपिं ल्यासेल्यायम्ह(नवयुवा)पिन्त आकर्षण यायमफुगु, व्यस्त जीवननापं तादात्म्यता कायम यायत थाकुया वगु, विदेशी संस्कृतिया दवदवाया सामना, उच-नीच, वर्गविभेद, विविध मेमेगु धर्म नापं प्रतिस्पर्धा, भ्वययया प्रकारय परम्परागत अयला-थ्वं, मांसाहार, पेय पदार्थ थज्यागु अखाद्य, अस्वस्थ तामसी भोजनया कारणं द्वन्द्वया सृजना जुवैगु, सामाजिक सदभाव स्यनिगु, पुरातात्विक धरोहर संरक्षणया अभावं लोप जुवनिगु अवस्था, मर्मत सम्भारया कमी, दुगु स्रोत साधनया अभाव, संस्कृति व संस्कारया व्यवसायीकरणया अभाव आदि खः ।

अझ बाालाक्क प्रभावकारिता, लोकप्रियता कायम यायत विद्यमान चुनौतितयगु सामना याना व्यक्ति, समाज, सरकार, सामाजिक संघ संस्थाया दायित्वय अप्पोयकेमागु, विशेषयाना सम्बन्धित निकायया ध्यान आकृष्ट याकेमागु, राष्ट्रिय प्राथमिकताय थ्व विषयत लाकेमागु खने दु । दक्व वर्ग व क्षेत्रया सहभागिताय वृद्धि यायत जोड यायमागु, ई अनुसार हृयुपा, चाडवाडया ई चिहाकेगु, आधुनिकताय धालय यायगु, व्यवसायीकरण यायमागु, थ्व ज्याय लगयजुइपिन्त उच्च स्थान बिया सम्मान याना उत्प्रेरणा बिइमागु, मठमन्दिरत संरक्षण यायमागु, नीतिगत तहं हे सुधारया प्रयास यायमागु, सामाजिक व्यवहारय सुधार, थ्व क्षेत्रय जुइगु लगाव अप्पोयकेमागु, ऐतिहासिक धरोहरतयगु ईलय हे उचित मर्मत व सम्भार यायमागु, प्रचार प्रसार व्यापक रूपं याना जनसहभागिता, जनचेतनाय निरन्तरता बिइमागु, दर्शन भेटीं वइगु आम्दानीया उचित प्रवन्ध यायमागु, आधुनिक प्रविधि अनुकूल जुइक महत्वपूर्ण मूर्तितयगु संरक्षण याना विद्यमान तौरतरिकाय नं ई कथं परिवर्तन याना यंकेमागु, समाजं पचययाय मफुगु बेफाइदा जुइगु अन्धविश्वास व परम्परायात क्वयंके(निरूत्साहित) मागु व आन्तरिक पर्यटकया तीव: बिथें च्वंगु व्यवस्थित महोत्सव, मेला व मेमेगु ज्याभ्वःत आयोजना यायमागु, चाडपर्वत व मेमेगु उत्सवय शान्ति सुरक्षा व अमनचयन कायम यायत लगय जुइमागु खने दु ।

सांस्कृतिक पक्षय गुलिनं विषयत दु व दक्वं व्यक्ति, समूह व समाज अलय राष्ट्र वा देशया हे सम्पत्ति जुगुलिं व दक्व पक्षं थुकिया अपनत्व स्वीकारे याय फयकेमागु अवस्था दु । झिगु पुर्खापिन्सं झित लल्हानावंगु थज्यागु महत्वपूर्ण व अमूल्य धरोहरत व सम्पत्ति हलिमय हे लोकप्रिय जुगु दु । थ्वप्रति झिसं गर्व तायका च्वना । थ्व हे गर्वया अनुभूतियात कायम यानातयत झिके नासोया रुपय दुगु थ्व सम्पत्तियात झिगु आवश्यकता अनुसार सुधार व परिमार्जन याना जीवन्त याना म्वाका झिगु आवइगु पिंढी व पुस्तायात थ्व लल्हायगु व थुकिया संरक्षण व सम्वर्धन यायत छगू प्रकारया चेतनामूलक शिक्षा बिया थुकियात हे सामाजिक जनजीवनया आधार दयका मे मे पिन्त तक नं अनुकरणयोग्य जुइकेमागु थौं या आवश्यकता खः ।

थ्व क्षेत्रय खने दुगु विद्यमान पुरातात्विक महत्वया वस्तुतयत संरक्षण याना लोप जुया वंगु वस्तुतयगु नाा धल दयका खोजविन यायमागु अत्यावश्यक खने दु । नापं बन्देशपुर महाबिहारया हालया अवस्थां पुर्वया वा न्हापाय स्वरूपय थ्यंकेत प्रयास यायमागु खने दु । थुकिया लागि पूजारी, स्थानीय बुद्धिजिवी, विशेषज्ञ, सरकारी व गैर सरकारी निकायया सम्बन्धित प्रतिनिधित व मेमेगु सम्बन्धित व्यक्ति दुगु छगू समिति दयका छलफल याना छगू कार्य योजना दयका व अनुसार ज्याभ्व न्हयज्याका यंकेमागु खने दु । ◆◆◆

बुंगद्यःया ऐतिहासिक व साँस्कृतिक पक्ष

मीना बज्राचार्य

यलय् बुंगद्यःयात सहकालया द्यः, करुणाया द्यः अले वर्षाया द्यः कथं पुज्याना रथ जात्रा यानावयाच्वंगु दु । स्वनिगः दुनेया दक्वः नेवाः जातियात हे रथजात्राय् छगू छगू ज्याया भाला बियाः समान अधिकार बियाः हनावयाच्वंगु विश्वय् हे दकले ताःहाक्वःगु रथजात्रा यलया आर्यवोलोकितेश्वर, मच्छिन्द्रनाथ अर्थात हृयांगुम्ह करुणामययया रथजात्रा खः । उकिं थुगु जात्रायात विश्व सम्पदाया धलखय् नं दुथ्याकातःगु दु । थौंस्वया १५२८ दा न्हूयः कलिगत सम्बत् ३५८८ अर्थात विक्रम सम्बत् ५४४ सालय् जुजु नरेन्द्रदेवया पालय् नेपालमण्डलय् झिंनिदा तक्क वाः मवया हाहाकार जुगु खः । उगु बखतय् वा मवगुलिं बुाइ अन्न मसया अनिकालं मनूत म्वाये थाकुया च्वंगु जुयाच्वन । उबले जुजु नरेन्द्रदेवं विद्वान, मन्त्रि व भाइभारदारत सःता सहलह ब्याकूगु जुयाच्वन । थ्वहे भ्वलय् येा देया तान्त्रिक गुरुजु बन्धुदत्तं ध्यान दृष्टि स्वबले नागत दक्व छथाय् तयाः आसन दयेका गोरखनाथ तपस्या याना च्वंगुलिं वाः मवःगु खा जुजुयात कन । वा वयेकेत गोरखनाथं आसन दयेका तःपिं नागतय्त मुक्त यायेमाःगु हे जुल । तर गोरखनाथयात आसनं थनेत यक्वः कुतः यातं नं ताःमलाबले कामारुकामाक्ष वना करुणामययात थन हयेफत धाःसा जक गोरखनाथं आसन त्वतीगु निष्कर्ष पिकात । छाय्धाःसा गोरखनाथया गुरु श्री करुणामय मच्छिन्द्रनाथ जुयाच्वन । गुरु करुणामय बिज्याइबले अवश्य दण्दवत यायेत गोरखनाथ आसनं दनी । नागत दक्व मुक्त जुयाः वर्षा जुइ धका निष्कर्ष पिकाल । तर बुंगःद्यः काःवनेत उलि अःपु धाःसा मजु ।

छाय्धाःसा करुणामय राक्षस लसिंतय्गु कुलय् जन्म कयाः बिज्याम्ह खः । अथेसां वा वयेका अन्न सयेकाः जनतायात प्रतिपाल यायेगु निति बुंगःद्यः नेपालमण्डलय् बिज्याकेत येा देय्या तान्त्रिक गुभाजु बन्धुदत्त, यलया भलिया ललित ज्यापु अर्थात रथचक्र, ख्वपःया जुजु नरेन्द्रदेव स्वम्ह दक्षिण भारतया आसाम राज्यया कामारुकामाक्ष पर्वत प्रस्थान जुइत तयार जुइ ।

राक्षसतय्गु थासं श्री करुणामययात नेपालमण्डलतक्क हयेत उगु इलय् गुलि संघर्ष यायेमाल व थौंतक्क छु छु यानावयाच्वंगु दु धइगु ऐतिहासिक व साास्कृतिक पक्षयात कयाः थन छत्वाचा खा च्वयेगु कुतः यानाच्वना ।

बन्धुदत्तं तन्त्रविद्यां साधना यानाः अनेक उपाय यानाः करुणामययात थःगु बसय् कयां त्वति । करुणामय नेपालमण्डलय् बिज्यायत तयार जुइ । जुजु नरेन्द्रदेव, गुरुजु बन्धुदत्त लिसें भलिया रथचक्रं करुणामययात कुबिया नेपालमण्डलय् थःपिंनापं ब्वनाहःगु जुयाच्वन । स्वनिता लक्षणं युक्तम्ह दकले यःम्ह कान्छाम्ह काय् मच्छिद्रनाथयात नेपालमण्डलय् यंकूगु धइगु खा सीवं अनया लाखे लसिंतय्सं इमित लिनाहःगु जुयाच्वन । कुदुवालय् थ्यंनेवं बन्धुदत्तं तान्त्रिक पुजायानाः साधना यायेवं करुणामय भम्बःया रुप कयाः कलशय् दुहाा वन । भम्ब कलेशय् दुहाावनेवं किसलिं त्वपुया नेपालमण्डलय् बिज्याकूगु धइगु किम्बदन्ति दु । उकिं थौं तकं रथय् तयेन्हूयः कुदुवालय् वनाः बुंगद्यः काःवनेमाःगु चलन न्हूयानाच्वंगु खः ।

बुंगद्यः बिज्यानाच्वंगु धइगु खा सिइवं नेपालमण्डलया जनतां बाजागाजा सहित सिन्दुर जात्रायानाः हर्सोलासका साथ लसंवंगु जुयाच्वन । थ्वः खा बुंगद्यःया मां अबु लाखे लसिंतय्सं सिइका कलश लाकःवइ ।

इमिसं खनकि बुंगद्यः लितयंकी धकाः ग्वाहालिया निति गुरुजु बन्धुदत्तं अष्टमातृका देवीपिंलिसें न्याम्ह भैरबत बुंगःद्यःया घःमाया न्हूयःने च्वंम्ह हृयगृव भैरब, लुभुया श्वेत भैरब, टिकाभैरबया संहार भैरब, जलया क्रोध भैरब व इखालखुया चन्द्र भैरबत साधना यानाः आह्वान याइ अले यक्ष राजा व रानी अर्थात बुंगद्यःया मां व अबुयात घेरेयाइ । तन्त्रविद्यां निपुणम्ह बन्धुदत्त बज्राचार्यं थ्व खा सिया

तन्त्रविद्यां निपुणम्ह बन्धुदत्त बज्राचार्यं थ्व खा सिया न्हापां हे भम्बरुपी बुंगद्यःयात तयाहःगु कलश तन्त्र विद्यां साधना याना ललित ज्यापूया म्हृयाय् मचाया प्वाथय् तया जनिखं हिनाः बिउगु जुयाच्वन । लाखेतय्सं बन्धुदत्तं ज्वनावःगु कलश स्वइबले भम्ब दइमखु । ललित ज्यापुया म्हृयाय्मचा मलिनी प्वाथय् दुम्ह धकाः लाखे लसिंतय्गु मिखा छलेयाःगु जुयाच्वन ।

न्हापां हे भम्बरुपी बुंगद्यःयात तयाहःगु कलश तन्त्र विद्यां साधना याना ललित ज्यापूया म्हुयाय् मचाया प्वाथय् तया जनिखं हिनाः बिउगु जुयाच्वन । लाखेतय्सं बन्धुदत्तं ज्वनावःगु कलश स्वइबले भम्ब दइमखु । ललित ज्यापुया म्हुयाय्मचा मलिनी प्वाथय् दुम्ह धकाः लाखे लसिंतय्गु मिखा छलेयाःगु जुयाच्वन ।

उकिं कुदुवालय् बुंगद्यःयामांयात छचांखेलं अष्टमातृकां घेरेयानाःतःगु ल्वहंया द्यःपिं तयातःगु दु । बुंगद्यः काःवनीखुन्हु अष्टमातृकायाथाय् नं पुजा यानाः बां स्याना प्रसाद इनेमाःगु चलन दुसा उगु प्रसाद अनहे नयाःवयेमाः छोय् हयेमज्यु धइगु धापू दु । थुकथं थौंतक्क नं कुरुवालय् वनाः बुंगद्यः काःवनीबले पाञ्जुं छगः व मलीनी नं छगः कलश प्वाथय् तयाः जनिखं चिनाः हयेमाःगु परम्परा न्हुयाना च्वंगु दु । कुरुवालं कलश ज्वना वयेन्हुयः अप्सं च्वना च्वंपिन्त ताय्, धौ व केरा तयाः पालं याकाः सुनानं मथिइक कुरुवालंनिसें काःबाजं पुया न्यासी हे वयाः तःबाहालय् तक्क ज्वना वइगु खः ।

थ्व परम्परायात न्हुयाकेत थौंतक्कं द्यः काःवनिगु पुचलय् गुरुजु, जयेमा च्वनिम्ह छम्ह, मलीनी छम्ह सुवा व छम्ह द्यःपालाम्ह पाञ्जु कुरुवालय् वनाः बुंगद्यःकाःवने माःगु चलन दु । द्यः काःवनीपिं प्यम्हं न्यान्हू न्हुयःनिसें निततिनियम पालना यानाः अपसं च्वनी । द्यः काःवनीखुन्हू मलीनी नं तःबाहालय् बुगद्यःयाथाय् दुने हे दुहावनाः पुज्याना तिनी कलश ज्वनाः कुरुवालय् वनीगु खः । अमाइ खुन्हु कुदुवालय् चाः च्वना कन्हेखुन्हू सुथः न्हापां गुरुजुं तन्त्रं साधना याना बुंगद्यःयात सालीं । थौंकन्हे धाःसा भम्बया प्रतिक कथं पाञ्जुं मन्त्र ब्वना शंखय् दाफ्स्वां तयाः खुसिइ पुज्याइ । अले मलिनी व पाञ्जुं वहे खुसिया लः कलशय् तयाः हइ । कलश ज्वनाः वयेधुंकाः गनं हे मद्दिकुसे तःबाहालय् तक्क न्यासि हे वइ ।

कुदुवालं कलश ज्वना दनुवार गांमय् थ्यंनीबले अन गांया म्वःम्व मनूतय्सं पुजा बिइ । वखुन्हू दनुवार गांमय् बुगद्यः बिज्यागु लसतां छगू जात्रा कथं हे हनाः वयाच्वंगु दुसा कलश ज्वनावःपिन्त पुजाबियाः प्याखंल्हुया बाजागाजा थानाः लसकुस यानाः सिन्ह हृवली ।

करीब खुघौतक्क न्यासि वयेधुंकाः जक तःबाहालय् थ्यनी । तःबाहालय् थ्यनेवं थकाली नकिं नं कलश ज्वनावःपिं निम्हेसितं लसकुस यानाः दुकाइ । बुंगःया देगः दुने दुहावनाः कलशय् ज्वना वःगु नीलखं पाञ्जुं जवय् व मलिनीनं खवय् बज्रय् लःहाय्की । मलिनि छम्ह बाहेक बुंगःद्यःया देगलय् मिसापिं सुं नं दुहावने मज्यु । अलेतिनि करुणामययां सुथसिया नित्यपुजा यानाः करुणामययात प्राण प्रतिस्थान यानाः ज्वाला न्हाय्कं क्यनी । वहे खुन्हु स्वीनिकू हाःक्वःगु रथय् बिज्याकेत बुंगद्यःयात खतय् तयाः पुच्वय् यंकी । स्वीनिता लक्षणंयुक्तम्ह बुंगद्यः जुया स्वीनिकू हाक्वःगू हे रथ दयेकेमाःगु खःसा थुगु रथ दयेकेबले नंया नकिं छ्यलेमज्यु धयातःगु दु । उकिं रथ विशेषकथं निति नियम पुरेयानाः दयेकेमाःगु चलन दु । बुंगद्यः रथय् तयाः अक्षयतृतीयाया कन्हेय् खुन्हुनिसें रथ पुच्वं साला जात्रा सुरु जुइ ।

बुंगद्यःयात न्हिंयांन्हिथं नित्यपुजा पाञ्जुपिनिथासं हे याइगु खःसा रथ सालेगु सुरुजुसांनिसे रथं क्वमकातले धाःसा मलिनिया छोय्थासं पुजा यंकेमाःगु चलन दु । बुंगद्यः गन गन साला यंकी अन अन हे वनाः न्हिंन्हिंथं बुंगद्यःयात नित्यपुजा यायेगु कोतः ज्वनावनेमाःगु परम्परा दु । कोतलय् पुजाज्वलं, गं, बज्र, ज्वालान्हाय्कं तयाः मलिनीया छोय्थासं सुनां मथिक सुथन्हापां यंकेमाःगु चलन दु । पुजाज्वलं यंकेधुंका जक बुंगद्यःयात सुथसिया नित्यपुजा यानाः भक्तजनतय्त ज्वलान्हाय् क्यनी । पुच्वं गाःबाहाः, नुगः, लगंख्यः अले जाउलाख्यःलय् यंका प्यन्हु खुन्हु भोटो क्यनाः जात्रा क्वचायेकी । रथ जात्राया दकले लिपांगु न्हिं भोटोजात्रातक्क मलिनीनं नित्यपुजा ज्वलं यंकाः वहे खुन्हु पुजाज्वलं पाञ्जुपिन्त हे लःल्हाना लिहाा वइ ।

वःलाः छ्वय्गु संस्कार

मोहनदेवी महर्जन

नेपाः थीथी भाषाभाषी व थीथी धर्म, संस्कृति नापनापं थीथी संस्कार हनावयाःच्वंगु देय् खः । झीगु तजिलजि हे नेपाः देय्या म्हसीका व समाजया न्हाय्कं खः । झीगु देय् तजिलजि व संस्कृतिया तःमि धकाः हलिंन्यकं प्रसिद्ध जुयाच्वंगु दु । स्वःनिगः प्राचीनकाल निसें हे नेपाः देय्या संस्कृति व संस्कारया केंद्रविन्दु खः धैगु खनेदु । नेपाःमण्डलया आदिवासी वा भूमिपुत्र धैपिं नेवाःत हे खः । संस्कारया विकास गबलय्निसें जुल धकाः स्पष्ट मजुसां मानव जातिया उत्पत्ति लिपा हरेक पक्षय् संघर्ष यायां स्थागी बसोबास दय्का जीवन हन जुइ धैगु अनुमान याय्फु । न्हापा न्हापा जंगलय् च्वनाः पशुत थें असभ्य जीवन हनाच्वंपिं, ईया ह्यूपा लिसें इमिके नं सभ्यताया विकास लिपातिनि जुल जुइ । थःत माःगु आवश्यकता पूवंकेत यक्व संघर्ष व कुतः याय्धुंका तिनि लिपा बिस्तारं मानव जातिं न्हापाया असभ्य ज्यायात त्वःता सुख व आनन्दया निति सभ्य जीवन हनेगु लँपु मामां वंगु भ्वलय् संस्कारया उत्पत्ति जुल जुइ । प्राचीन कालया मनुतय्के अनुशासनया विकास मजुगु इलय् अनुशासनय् तय्त आदर व शिक्षाया विकासया निति थीथी संस्कारयात छ्यलेगु यात जुइ ।

नेवाःसमाजय् दक्वं नेवाःजाति यानावयाच्वंगु जन्मजुसांनिसें उमेरकथं मिसा मस्तय्त इहिपा याय्गु, बाह्राः तय्गु, मिजं मस्तय्त कय्ता पूजा याय्गु थें तःधिक जुइका इहिपा, ज्याजंकु नापनापं मेगु छगू ब्यागलंया संस्कार खः वःलाः छ्वय्गु । न्हापा न्हापा थ्व वःलाः छ्वय्गु परम्परा ज्यापुतय् नापनापं उराय् व साय्मितय् नं छ्वय्गु यानाच्वंगु खः । तर थौकन्हय् इमिगु परम्परा न्हनावने धुंकुगु दु । स्वनिगलय् हे ज्यापु जाति यक्व दुसां थज्याःगु चलन धाःसा यैं च्वंपिं ज्यापुतय्सं जक न्ह्याकाच्वंगु खनेदु । वलाःया बारे पूवंक अध्ययन जुगु खने मदुनिं । वःलाः येँया ज्यापु जातिं न्ह्याकावयाच्वंगु छगू बिस्कं कथंया शैक्षिक संस्कार खः । येँया ज्यापुतय् थ्व वःलाः संस्कारया बिस्कं हे महत्व दु । उकिं ज्यापुतय्सं वःलाः संस्कारयात मूख्यगु संस्कार कथं नालाच्वंगु दु । छाय्धाःसा ज्यापु जातिया काय्मचा ज्यापु समाजय् दुथ्याकेगु लागि वःलाः छ्वय्माः । यदि सुं मचा वःलाः छ्वय् मधुंकुनिबलय् मृत्यु जुल धाःसा धुंके बलय् फोटो तयाःसां संस्कार पूरा याय्माः । येँया दक्वं ज्यापु त्वालं झिंनिदँय् छकः स्वदँ तक लगातार त्वाःया निदँ स्वदँ दुपिंनिसे कयाः न्हापांगु समुहलय् छुं कारणं छ्वय्मखपिं व छ्वय् त्यं दनिपिं १२, १३ वर्ष तकया सकल काय्मस्तय्त निन्हु चच्छि अनिवार्य रुपं थःगु त्वाःया सम्बन्धित द्यः थाय् च्वंवनेमाःगुयात हे वःलाः वनेगु धाइ । थथे वःलाः वनेगु दक्वस्यां छगू हे थासय् छगू हे सालय् जुइमखु । थीथी त्वालं थीथी ई व थाय् पाःसां दक्वस्यां उद्देश्य धाःसा छगू हे खः । वःलाः छ्वय्गु धकाः थीथी त्वालं थीथी तिथिइ थीथी द्यःथाय् यंकाः याइ । थन येँया ज्यापुतय् वःलाः वनीगु थाय् तिथि व वःलाः छ्वइपिं थुकथं दु ।

वःलाः छ्वय्गु थाय्	वःलाः वनीगु त्वाः	तिथि
स्वयम्भू	थःनेच्वंगु १०-१२ त्वाः	कतिंपुन्हि
पचली भैरव	क्वःनेच्वंगु दक्वं त्वाः	पचिमरः
सी घः	प्यंगा थां (वलाछिमी), लगःछें क्वाःबाहाः व बिज्यापू त्वाः	सीघः पुन्हि
लुति अजिमा (यपिंख्यः)	त्यरः त्वाः	बालाचह्रे
भद्रकालि अजिमा	खिचा पुखू, तेबहाः, दुगंबहि व वतु त्वाः	पाहाँचाह्रे
मेय्ति अजिमा	मुं (मुनिकार)	लक्ष्मीपुजा

ज्याथा प्रजापतिपिनि स्वय्म्भुइ वःलाः छ्वइगु खः । वःलाः छ्वःपिं मस्तय्त न्ह्याइपुका तय्गु, ज्ञानगुणया शिक्षा बियाः मन आनन्द याकेगु खः । वःलाः वनेगु प्यन्हु न्ह्यः वःलाः थाकुलिया छेँय् वनाः यतिं लः (गंगा जल) काः वनेमाः । यतिं लः काय् धुंकुपिं मस्तय्त हांचा गाय्मज्यू, चिपनिप याय् मज्यू, रजस्वला जुयाच्वंपिं मिस्तनाप छ्वासमुस याय् मज्यू इमित द्यःथें भाःपिया तय्माः । चीचिइ धिकःपिं नं दइगुलिं थौकन्हय् थुके बारय् याय् थाकुगुलिं थौंकन्हय् छन्हु न्ह्यः जक बीगु यानाहल । यतिं लः काय् धुंकाः छन्हु न्ह्यः बहनी वःलाः मस्तय्त छ्वय्लाभू याकेगु चलन दु तर थौंकन्हय् थ्व नं थाकुल धकाः धुंकेगु सालं छकः जक याय्गु यानाहय् धुंकल । छ्वय्लाभू याकेधुंकाः मस्तय्त चिसवाः नकेमज्यू । कन्हय्खुन्हु अथवा कतिपुन्ह छन्हुन्ह्यः सुथन्हापा १-२ बजेनिसें मस्तय्त म्वःल्हुका नीवसः पुंकाः लँ जुछि थाय् थायस् मत ततं वनेमाः । खुसि

स्वयम्भुइ वनेत खुसि छिनाः वने म्वाःसा प्यंगू दुवाः चूलाथाय् न्हूयाथाय्सां लाखतं लाःथाय् तयाः थकी । छगू सालं हे तःगुमछि त्वाः स्वयम्भुइ पाःलाइगुलिं थाय् मदै धकाः चान्हेया ३-४ बजे हे स्वयम्भूइ थ्यंक वनी । थौकन्हय् थथःगु त्वालं तःन्हु न्हूयः हे वनाः धेवा बियाः थाय् बुक यानाः तैगुलिं अपाय्सकं न्हापा वनेम्वाःसां द्यः खिउाबलय् स्वयम्भूइ थ्यंकेमाः ।

पुला: वनेमा:सा भ्वखाचाय् गुता विवता, स्वाँ, जाकि, सिन्ह, तया: उकिइ मत छप्वा: च्याका: व:ला: वनीम्ह मचाया सदां भिं जुइमा, मभिंगु दशा दक्वं थुकिइनापं चुइका यकेमा: धैगु मनंनिसें कामना याना: खुसिइ चुइकातिनि खुसि छिना वनेमा:। यदि स्वयम्भुइ वनेत खुसि छिना: वने म्वा:सा प्यंगू दुवा: चूलाथाय् न्हयाथाय्सां लँखतं ला:थाय् तया: थकी। छगू सालं हे त:गुमछि त्वा: स्वयम्भुइ पा:लाइगुलिं थाय् मदै धका: चान्हेया ३-४ बजे हे स्वयम्भूइ थ्यंक वनी। थौकन्हय् थथ:गु त्वालं त:न्हु न्हय: हे वना: धेवा बिया: थाय् बुक याना: तैगुलिं अपाय्सकं न्हापा वनेम्वा:सां द्य: खिउँबलय् स्वयम्भूइ थ्यंकेमा:। मस्त थ्यंलिसें थथ:गु त्वालं ब्यानर ग्वयात:थाय् च्वंवनी।

थथे व:ला: छ्व:पिं मस्तय्त व खुन्हु दिनय् द्य: तुइसे च्वसांनिसें न्हिच्छि हे व:ला: मस्तय्त पाजु, मले, निनिपिं नापनापं स्यूक्क थ: थिति, पासाभाइपिन्सं, दुरु, बजि, मरीचरी, फलफुल, मसला, स्वाँ आदि शाकाहारी नसाज्वलं ज्वना: पालंपा: वया: भिक्षुपिन्त भोजन ल:ल्हाना विइथें थ:थ: मस्त माला: स्वाँनं छुकेगु धका: मस्तय्त ल:ल्हाना बी। मरिचरी व फलफुल थ:गु इच्छाकथं न्हयागु त:सां ज्यू तर स्वाँ, दुरु, बजि, ख्वसिं, केरा, आमासि मदय् क: मगा:। थौकन्हय् थुपिं मजिमगा:गु ज्वलं भाय् जक थें तया: मेमेगु मस्तय्त य:य:गु ज्वलतं गथेकि - धेवा, चाउचाउ, विस्कुट, जुस, चकलेट थेंजा:गु यंकेगु चलन जुइ धुंकल। व:ला: मस्तय्त ला:, खेँय्, अय्ला: थ्वँ, चिसवा: नके मज्यू। थथे स्वाँन छुक वइपिं सुथंनिसें खिउँ मजुतलय् हे वयाच्वनी। थथे स्वाँन छुक: वनेगु निश्चित दिं दुसां निश्चित ई धा:सा मदु। उकिं वनीपिनि फुर्सद दुगु ई स्वया: न्हयागु इलय् नं वयाच्वनी न्हिच्छि हे खाली मजुइक। बहनी दक्वं स्वांन छुक: वइपिं क्वचालकि थ:थ: मस्तय्त नकेगु व्यवस्था याना: मांअबुपिं पासा च्वना: चच्छि अन हे च्वनेमा:। थौकन्हय् पासा च्वनिम्ह छम्ह व मचा छम्हेसित त्वालं हे नकेगु व्यवस्था जुइ धुंकल। कन्हय् खुन्हु सुथ:न्हापां ख्वा: सिला द्य: चा:हिला मत च्याकेगु याइ। व:ला: थाकुलिया छेँनं ह:गु पुजा याका: दक्वसितं समय्बजि नकी। मस्तय्त नं थबलेतिनि चिस्वा:नकी। सकस्यां समय् नय् क्वचालकि ज्याथाय् यंका: व:ला: मस्त दक्वसितं सनागुथि भ्वय्बलय् थें रुमाल लाना भ्वय् नकी। भ्वय् नकेगु ग्वसा: त्वालं हे यानातइ। भ्वय् नय् सिधलकी थ:थ:गु छेँय् लिहाँवनी।

थथे स्वदँ तक लगातार स्वयम्भूइ व:ला: छ्वयधुंका: अन्तिय दँय् व:ला: धुंकेगु धका: चच्छि महादिप च्याका: न्याम्ह थाकुलि मस्तय्त पूजाय् तया: दक्वं मस्तय्त संलग्न याना: पूर्वक पूजा याइ। पूजा सिधलकि सुथय् व:ला: मस्तमध्ये उमेरया ल्याखं छसिकथं थाकुलिनिसें न्वकुलि, स्वकुलि याना: भ्वलय् फेतुका बारा: छुकी। थथे बाँरा छुइगु धका: थाकुलिपाखें न्यातोकथं जाकि, वा, कय्गु, हाकुमुस्या व ची पास: पास: दक्व मस्तय्त ल:ल्हाना बिइमा:गु नं चलन दु। मेपिं व:ला: मस्तपाखें न्हापा सरुवा जाकि, थौंकन्हय् जाकि बारा: छुइबलय् थ: मचाया पा: वलकि मेपिन्त भचा चीची पासा जुसां वयात त:त:पास: वा ल्हातिइ जाय्क स्वपास: तइ। थथें बारा: छुइगु धका: मचाया निनिपिं भ:भ: धाय्क तिसा वस: पुजा बांलाका वइ। त्वालय् सुवा:पिनि भ्वय् ज्वरय् यानाच्वनी, व:ला: मस्तय् छेँज:पिं ग्वाहाली यानाच्वनी। ज्याथाय् नं प्रत्येक व:ला: मस्तय्त छेँज:पिन्सं सगं हय्मा:। सगं हइपिं सकलें थ्यनकी थाकुलिनिसें मस्तय्त भ्व:छुका: थाकुलिया छेँयागु न्हापालाक्क संगं बी अनंलि छसिकथं दक्वसियां छेँज:पिन्सं सगं बी। थ: मचायात ल्हा: खाली मजुइक लँ ल:ल्हाइ। थथे सकसिगु सगं बी क्वचालकी प्रत्येक व:ला: मचाया खुम्ह न्हय् म्हय्सित भ्वय् नकेमा:। छम्ह व:ला: छ्वइपिं मस्त मदुपिनि पञ्चदान गुथिया सकल ज:पिनि कल: छगः ज्वना: छेँखां छम्ह नं अनिवार्य रुपं भ्वय् न:वय्मा:। अभ न्हापा-न्हापा ला पाजु मलय् भ्वय् नकिगु नं चलन दुगु ख: तर थौसिबें २५-२६ दँ न्हय:निसें पाजुपिन्त नं थाकु नकीपिन्त नं थाकु धका: न्हंकाछ्वय् धुंकल। गुगुं त्वालय् थौंतक नं पाजु मले भ्वय् नकेगु परम्परा न्हयानाच्वंगु दु। पाजु मले भ्वय् नकेगु धका: स्या:बजि स्वफा:, सन्याँ, हाकु मुस्या, पालु मस्तय्गु ज: स्वया मचाया पाजुपिन्सं क्वबुया वइ। थथे स्याबजि बारा: छुइबलय् थ: मस्तय्त पौगा देछाना बीमा: तर लिपा-लिपा पौगा: म्हासय् जुया वंसेलिं लँ देछनाबीगु चलन जुयावल। ज्याथा त्वालय् २०७२ स व:ला: छ्व:गु ख:। थुकिइ दुज: ७० म्ह दु। कतिपुन्हि कुन्हु दक्व भ्वय् क्वचाय्का कन्हय्खुन्हु हानं स्वयम्भूइ यंका: मत काय्की। थथे मत का: वनेवलय् न्हय:खुन्हु सगनय् देछानाब्यूगु न्हूगु लँ फिका यंकी। मत काय्धुनकी व:ला: सपना लात धका: धाइ। व:ला: धुंकेत सकल मस्तय्त अनिवार्य रुपं कय्ता पुजा याय्मा:। मेगु दँय् कतिपुन्हि खुन्हु दुरु याय्गु धका: सकल व:ला: मस्तय्त स्वयम्भूइ यंका गुरुपातया: विधिकथं पुजा याका: समय बजि नका: क्वचाय्की।

थथे व:ला: लाय्धुंकुपिं काय्मस्तय्त चीधिक जुसां ल्याय्म्ह सरहया मान्यता बिया: काय्मस्तय्त धिमेय् बाजा नापं बासुरी, खिं स्यना: नास:पुजा भ्वजय् दुथ्याकेगु याइ। व:ला: सिवा ग्वय्गु धका: थ:थ: समूहया मिजंमस्त मिलय् जुया: स्वदँतक लछिइ छक: भ्वय् नया: अन्तिमय् लिसा: द्य:यात छाना तिसा: बिचा: धका: ल्हुतिपुन्हिखुन्हु म्हय्पिद्य: पुजा याना: न्हूगु गुथि स्वना: दँय् दसँ भ्वय् नइ। थथे व:ला: मछ्व:पिं मस्त छुं नं गुथिइ व बाजा खलकय् दुथ्याइमखु उकिं ज्यापू याय्त व:ला: छ्वयमा: धयात:गु ख:। सपना मलाय्क मृत्यु जुलधा:सा मचाया किपा तया:सां सपना लाकेमा:गु परम्परा थौं नं न्हयानाच्वंगु दु।

ज्यासया झासुलना

श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ

चकंगु थाय् । बांलागु लकस । छचाखेरं न्यनाच्वंगु तधंगु कारखाना । जिगु ज्यासः । संसारया थीथी देशं वया ज्या यायेत मुनाच्वंपि तालतालयापिं ज्यामित । गुम्हं तां धकाः खं ल्हाइपिं, गुम्हं तिं धकाः खं ल्हाइपिं । मदिक्क थ्वयाच्वंगु मेसिनतय् सःया दथुइ नं खुसिबा थें कालांकुलुं कालांकुलुं जुइक थीथी भाय्तय सः न्ह्याबलें न्ह्यानाच्वनी । सलंस भाय्तय सः ल्वाकबाक जुइक थ्वया जिगु न्हायपनय् थ्यनिबलय् छगू बांलागु धुन न्यना च्वना थें ताया वइ । चाइनिज, इन्डोनेशियन, मोरोकन, तुरकिज, सुरिनामी, अंग्रेजी, थाइ, व मेमेगु अनेकन देतय् भाय्या लिसें थ्व हे देशया डच भाय ।

न्हिं न्हिं ज्या न्ह्यातकि छत्थुं दक्वं मेसिनत चले जुइ । मेसिनतय् घ्वाररर सलं कारखाना थ्वइ । मेसिनत थें मेसिनतय ल्यु ल्यु हसंफसं मिंक ज्यामितसें नं ज्या सनेगु शुरु याइ । सुथं निसें न्हिच्छि तक थुलि हे सनेमागु जुसां तलं कुने कुनं तले थःथःगु जिम्मेवारी कथं सकलें थाहां कुहां जुइ । अथे खयानं झासु लनेथें थःथःगु देशया मनुत नाप लातकि म्हं फु मफु, बांला बांमला, नये त्वनेया नापं थःथःगु दुःखसुखया खं नं थःथःगु भासं ब्याका च्वनि । सुनानं सुइतं छिमिगु भाय ल्हायेमदु धागु न्यनेम्वा । नाप लायेवं गुम्हेस्यां सलाम वालेगुम धाइसा गुम्हेस्यां निहाऊ । सुथं निसें गुडमर्निंग, खुडमोर्खेन, चाउ, नमस्ते अले मेमेगु यक्व थज्यागु हे बांबांलागु शब्दत न्यन्यं न्हि न्हि मेसिनया सलं गर्खेसे च्वनिगु जिगु न्हायपं याउंसे च्वनि । थःगु मांभाय् नेपालभाषा जक मखु छथासं मेथाय् वना भोजपुरी, मैथलि, राजवंशी, थारु, दनवार, राई, लिम्बु, गुरुङ्ग, शेर्पा, तामांग, तिब्बति, गदवाल अथेहे यक्व यक्व भायत न्यना च्वनागु जिगु न्हायपंयात थथेजागु भाषिक विविधताया छ्यलाबुलाया सलं मगामचा तंका च्वनी ।

माथाय माकथं सकतां दु । कन्थं हं । सकसितं मिलेयानातःगु दु । अथेजुया हे सलंस ज्यामित मुनाच्वंगु जुसां म्वामदुगु ल्वापुख्यापु मदु । सिइकं तायेकं नियम कानून स्यंका जुइत सुनानं स्वइमखु । न्ह्यागुं पालंपा । थौं छंगु पा कन्हे जिगु पा । इना इना ज्या याइ । सु तधं सु चिधं ! थजात क्वजातया ल्याःचाः नं मदु । सकलें समान । गन मानवियता दु, अन सकतां दु ! का ब्या ब्यु ब्या । दक्वं बराबर ! थःम्हं कायेमाथें बी नं सयेकेमा धइगु सकसिंगु धारणा । थाकुसां थाकुमचासें सकलें सनाजुइ । थःत माःथें थःम्हं याना जुइ । उकिं सकतां सुथां ला ।

थौं सोमबार । पाश्चात्य देयतय चलन कथं वाया न्हापांगु दिं । म्हिगः म्हीगः निन्हु बिदाय् छेंय् च्वनावसां गुम्हेसिया अझ नं त्यानु लंके मगा थें च्वं । हाइ...हाइ... यायां छम्ह पासा स्वये हे म्हाइपु पहः वयेक जिगु सेक्सनय् दुहां वल । सुथं निसें नुगः चकंका खं ल्हा वयेगु पलेसा वाका ततं दुहां वःगु खना जितः भचा गर्खेसे च्वनावल । भिं सुथः नं धायेमास्ते मवल ।

"छं ला विकएन्ड अपो हे माने याथें च्वं नि गथे, कि ड्रिक्स अपो जुल लाकि छु ?" छत्थुं वयाके न्यना । जिगु न्ह्यसः न्यना छकलं वं पाउंख्वाः ज्यात ।

"हये.... अथेहे म्वा मदुगु शंका याइगु का । गबलें गबलें करंबरं भचाभचा वाइन बाहेक जिं गबलें छुं त्वंगु स्यू ला छं ? अझ लांलां दत व वाइन भचा तकं मत्वनागु ।" व भचा झर्के जुल ।

"झी न्हिच्छि ला थन इलय बेलय नाप लाइ । ज्या सिधलकि छ छंगु छेंय् वनि । जि जिगु छेंय् । छं छु छु याना जुइ व जिं मस्यु । अले छु जुल ले अपायसकं, न्ह्यु ख्वाः ज्याना हल्लो धा वयेगुया पलेसा न्ह्यो मगाम्ह थें सुथं निसें हाइहाइ यायां जिगु मुड स्यंक वयेत ?" जिं हाकनं वयाके न्यना ।

"ताहाकःगु खं छुं मदु । शुकबार जि न्हापां वना । न्हिन्हि थें झी स्टेशनतक्क नापं खं ल्हा ल्हां वनेमखन । ट्रेन पियाच्वच्वं झी दुःखसुखया खं नं ब्याके मखन । वनेत्ययेका बाइबाइ याना ल्हाः संके नं मखन । शनिबार व आइतबार ला झी बिदा हे जुल । तन्हु नाप मलाबले झी गन गन, गुलि दत नाप मलागु थें जुया छंगु ख्वाः छकः स्व वयागु का जि । का आ दिपा बलय् झी नापं छगु हे टेबुलय् च्वना च्या त्वनेमानि खंला" धकाः जि लिसें ल्हाः मिले याना व थःगु शाखाय् ब्वांये वन ।

जिं थःगु कम्प्युटर चायेका । ज्या न्ह्याका । पितछ्वयेगु सामानत मामां, बाकस बाकसय् वांछ्वछ्वं

"ताहाकःगु खं छुं मदु । शुकबार जि न्हापां वना । न्हिन्हि थें झी स्टेशनतक्क नापं खं ल्हा ल्हां वनेमखन । ट्रेन पियाच्वच्वं झी दुःखसुखया खं नं ब्याके मखन । वनेत्ययेका बाइबाइ याना ल्हाः संके नं मखन । शनिबार व आइतबार ला झी बिदा हे जुल । तन्हु नाप मलाबले झी गन गन, गुलि दत नाप मलागु थें जुया छंगु ख्वाः छकः स्व वयागु का जि । का आ दिपा बलय् झी नापं छगु हे टेबुलय् च्वना च्या त्वनेमानि खंला" धकाः जि लिसें ल्हाः मिले याना व थःगु शाखाय् ब्वांये वन ।

याना । बाकसत छगः निगः स्वंगः जुजुं न्ह्योने न्ह्याना वनाच्वन । ई नं थःगु हे पहलं न्ह्यानाच्वन । जि जिगु हे पहलं । हाकनं मेम्ह छम्ह पासा वल ।

"छन्त थाकुसा ग्वाहालि याये धकाः वया" धाल ।

"थाकु मजु, थौं यक्व अडर दुहां मवनि । जि याकचां हे यायेफु" धका जिं लिसः बिया । थन म्वासा, जि मेथाय स्व वने धकाः व वनाछ्वत ।

सररर लिगं बाकसत वयातुं च्वन । अडर चेक याना छ्वयातुं च्वना । कमप्युटरय् पतिंचात सकांतुं च्वना । ज्याय दुना च्वनागुलिं गुलि बजे जुल, व नं जिं वामचा । मेम्ह छम्ह पासा तापाक्क दना हाला हसेंलि जि न्ह्यलं चाम्ह थें झसंग वन । घडि स्वया । चिहाकःगु दिपा काये जिल खनि । स्वयाच्वनागु अडर बाकसय् तये सिधयेका जिं दिपा कया । ल्हाः सिला । क्यान्तिनय् दुहां वना । मेपिनि च्या बच्छि बच्छि त्वने सिधयेका च्वने धुंकल । काचाकिचां कप छगः कया । छु त्वने धकाः छकः बिचाः याना । कप मेसिनय् तया । क्यापाचिनोया स्विच तिया । कप जायेवं मेसिन दित । कप ज्वना जि छगू खालिगु मेचय् फ्यतुना । छचाखेरं टेबुल टेबुलय् भुनुभुनु खं ल्हा ल्हां बिस्कुट, केक आदि लिसें कप, गिलासत खालि यानाच्वन । गुलिसियां कम्प्युटर भचा हे त्वते मज्यु थें दिपा बलय् नं च्या, कफि न्ह्योनेतया क्यान्तिनया कम्प्युटरय् ल्हाः संकाच्वन । गुम्हेसियां गेमत म्हिताच्वन सा गुम्हेसियां फेसबुक, त्वितर । छघुतु क्यापाचिनो सुरुक्क साला । छचाखेरं मिखा ब्वयेका । १५ मिनेटया दिपा तर नं सुं हे सुम्क मदु । सकलें थःथःपिनि कथं ब्यस्त ।

"छं लिबाक्क दिपा काल । छुं हे खं ल्हाये मलात" धकाः झिंन्यागु मिनेट दिपा काये धुंकुपिं पासापिं हाहां दना वन । जिगु मिखा हाकनं भ्यालं पिने जु वन । सिमा क्वय् च्वना नच्चापिं मिसामिजं निम्हेसिया ख्वाःपा ल्वाकाच्वन । चुरोट गुलुतय् काचाकाचां सुइसुइ चुरोट साल । दिपा सिधगुलिं चुरोट स्यात । गुलिसियां थलचाय् वांछ्वल । गुलिसियां थःगु खल्तिइ । दुने, सार्वजनिक भेला, रेल स्टेशन, एरपोर्ट, गननं च्वना चुरोट त्वने मदु धयातथाय् च्वना चुरोट त्वनकि बं पुलेमालि धकाः सरकारं नियम पिकासां निसें चुरोट गुलुतय न्ह्याथासं च्वना चुरोट त्वने ग्या । जिं नं कप खालि जुइवं हाकनं थःगु ज्याय लिहां वना ।

हाकिमं जितः तले कुने चाहुला स्व हुं धाल । ज्यु धया । गनगन अडर दुहां वयाच्वंगु दु, अनअन दक्वं बाकसत स्वस्वं छ्वयाच्वना । प्वा खसखस मिना वल । मेपिं जूगु घाराघुरु काराकुरु सलं जिगु दृष्टि नं घडि पाखें हे जुं वन । न्हिनेया नयेगु ई जुल खनि । पिने छकः मिखा ब्वया । निभाः दन्न त्वयाच्वन । न्हि बांलातकि अप्व धइथें पिने च्वंवनिगु थनया चलन । दराजय् नयेगु बत्ता व लः सिसि कया । सरासर पिहां वना । सकलें पासापिं पिने थ्यंका गफ मारे यानाच्वने धुंकल खनि । थ्वचा थ्वचा मुना न्हिनेसिया ननं ख्यालिन्हिलि ब्याका च्वन । थःत यःगु थःम्हं भासं सिसांनिसें नयावयाच्वंगु नसात ब्वब्वं सकसियां नयाच्वन ।

"जितः तसकं यःगु मम । ततःग्वगु मम, म्हिगः बहनि दयेकागु, थौं वहे नयेत हया जिं । छं छु हया" धकाः छम्ह पासां बत्ता चायेका मम ब्वल ।

"नासिगोरांग जितः साप यः । जिमि अप्व थ्व हे नयेगु" धकाः मेम्ह इन्डोनेशियन पासां प्याज, ला उगुंथुगुं ल्वाकछ्याना भुटे यानातःगु जाया बत्ता चायेकल । चाइनिज पासा छम्हेसिया जा ग्वारा ग्वारा चिना हगु जुयाच्वन । मेगु बत्ताय अचार । अचारय् थुथुं जा नल । आम ला जापानिज स्टाइल जुलका धका जिं धया । न्ह्याग्गुसां छु, थःत सातकि जिल । प्वाः जा सा गात धकाः नयेगु म्हुतिइ ल्वसुत ।

"थौं ला मरि छुना तरकारी दयेका हया" धकाः जिं नं थःगु नयेगु ब्वयेवं नापं च्वंम्ह श्रीलंकां वयाच्वंम्ह पासां जिगु बत्ता पाखे थःगु ल्हाः न्ह्याकाहल ।

"छपाः ला जिगु भाग जुल" धकाः काचाक्क कया नयेगु शुरु न्यात ।

"अय् वया नयेत हःगु नं कायेगु ला" धकाः मेम्ह पासा हालाहल ।

"थौं जिगु पास्ता नाप मरि हिला नयेगु, का छं नं पास्ता का" धकाः जिगु न्ह्योने वयागु पास्ताया बत्ता घ्वानाहल ।

"गुलि जक चलाखम्ह मनू खनि सा छ ला" धकाः मेम्ह पासां वयात न्वात । पाउरोटी चिज व बदांया क्रिम इला हःम्ह पासां धाःसा पालंपा सकसिंगु छकुचा छकुचा सां नयेगु कया दक्वया सवा कयाच्वन ।

"आहा ! थौंया दिं गुलि न्ह्याइपु हला ।" छम्ह पासां खं थ्वयेकाहल ।

"एभ्रिबडि लबस ड सन साइन" धकाः मेम्ह पासां अफ्रिकन गायक रोयआयरसया १९७६ पाखेंया मे हाला सः तसयेकल ।

निभाः त्वलकि ला जितः धलंब्वाये मास्ति वइगु, थन हे धलंब्वाय लाकि छु धकाः नापंच्वंगु क्यानलया सिथय् दं वन । आसे आ मखु । दिपाया ई यक्व मन्त । भचा अप्व तानोलकि झी निम्हं सुमुद्रय् न्हि न्हि वनेका मज्यु ला धकाः मेम्ह पासां वया ल्हाः साला नापं फ्यतुकल ।

"ए थौं ला ५ मार्च जुल । अन्तरराष्ट्रिय मिसा दिवस नं त्यलनि मखुला । बिहिबार ८ मार्च ला मिसादिवस । का झीसं बिदा कया न्ह्याइपु छ्वयायेगुलाकि छु ?" धकाः हाकनं मेम्ह पासां न्यन ।

"छुकिया बिदा झीत ? झीसं ज्यां बिदा कायेत ला ख्विन्ह्यदं थ्यंके मानिका । न्यान्हु थन दोहं जोते जुथें जोते जुया ज्या या । निन्हु बिदा छेंय् माःमागु या । पसः हुं । छेंय् सुचुपिचु या । वसः हियेगु निसें सकतां यायेत घ्वघ्वंचु । न्ह्याबलें ज्या, न्ह्याबलें ज्या । ज्या मयात कि धेबा मन्त । धेबा मन्त कि सुं नं मन्त, छु नं मन्त । थन ला मनू जुया मखु खिचा, भौचा जुया जन्मे जुयेफुसा ज्यु का । सदां फुर्सत । सुथय्तुं छेंय् थुवा नं सिचुगु फसय् चाहुके यंकि । सासाभिभिं नकि । सफासुग्घर याना म्वः ल्हुकि । न्हिन्हि वा नं चुइकि । छु जुल, गथे जुल धकाः लहिना तःपिसं गुलि पिर कया बिचाः याइ । स्वास्थ थिक दु ला मदुला धकाः बरोबर डाक्टर नं क्यनेयंकि । इपि देनिगु थाय् न्ह्याबलें सफासुग्घर याना तइ । उकिं जि ला मेगु जन्मे थ्व देसय् खिचा, भौचा जुया जन्मे जुये दयेमाः धकाः जक द्वयाके फ्वनेगु । न्हि न्हि बहनि देने न्ह्यो द्वयात मतः छप्वा नं च्याकेगु ।"

वयागु खं न्यना सकलें ह्वाररर न्हिल । दिपा सिधलं नं छिपिं दुहां वये मत्योनि ला धकाः हाकिम लुखाय् च्वना हाला हल । ◆

५ मार्च २०१८, लाइदन, द नेदरलन्द

Ambassador (Ret.) Scott H. DeLisi

Scott DeLisi served the government of the United States for almost 35years as a diplomat, capping his career representing President Barack Obama as American Ambassador to the Republic of Uganda from 2012 - 2015. Currently, he is serving as the Executive Director of Soarway, a charitable foundation dedicated to helping the people of Nepal recover from the devastating earthquakes of 2015 and build a stronger, safer, and more resilient future.

Ambassador DeLisi also represented President Obama as Ambassador to the Federal Democratic Republic of Nepal, from March 2010 to July 2012, and he was President George W. Bush's Ambassador to the State of Eritrea from 2004-2007. Earlier in his career, Ambassador DeLisi was the Deputy Ambassador at the American Embassy in Gaborone, Botswana.

In Washington, Ambassador DeLisi was the Director of Career Development and Assignments for the State Department and also the Director for Entry-Level Programs in the Bureau of Human Resources. Among his other domestic assignments, he served as Director for Southern African Affairs and in the Bureaus of Intelligence & Research and of South and Central Asia Affairs. Overseas, he had additional postings in India, Madagascar, Pakistan, and Sri Lanka. Ambassador DeLisi was the recipient of two Presidential Rank Awards, the Charles E. Cobb Award for Initiative and Success in Trade Development, the James Clement Dunn Award for Excellence, the CIA Director's Award, the DIA Director's Award, and numerous other awards from the Department of State.

Ambassador DeLisi is a graduate of the University of Minnesota, earned the degree of Juris Doctor from the University of Minnesota Law School, and is an alumnus of the Hubert H. Humphrey School of Public Affairs. Currently he serves as a Special Advisor in at the State Department, is a member of the Advisory Board of the Millennium Campus Network, an Honorary Professor of Military Science (Old Dominion University), lecturing at the National Defense University's Joint Forces War College, and a public speaker on foreign affairs, ethical leadership and decision-making, and youth engagement.

He is married and has 3 children and 3 grand children

SOARWAY foundation
engage NEPAL

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Jayaswor, Rekha, Roz Shrestha and Arnav Shreshtha
Vienna, VA

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Season, Heather, Sam and Kate Shrestha
Baltimore, Maryland

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Narendra Raj Shakya
Towson ,MD

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Kiran, Babita, Sunny and Jasmine Shrestha
Lorton, Virginia

My Musical Journey:
The toil which gave me the experience of my career

Anil Shahi
Music Director, Guitarist, Singer

My voyage began when my guitar teacher recommended that I take up classical music when I was just 15 years old. Though I was not financially capable, however, before I could pack up and head to Varanasi, India I reached out to my friend, Bal Krishna who was also a guitarist to purchase my guitar, in exchange that I would bring back a new guitar from India. He gave me Rs. 2,000 (as promised I purchased a new guitar and returned to Bal Krishna which he still has till to-date). My sister-in-law gave me Rs. 2,000 to bring back sarees from my trip. With a little from my own funds, I had a total I Rs. 7,000 collected. My friend Sudip Rijal, singer and guitarist was my companion and that is how I headed to the musical world.

At the age of 15, young and innocent but had a vision to the music world, headed to the journey of my life. Sudip and I took the bus from Sundhara bus top in Kathmandu which routed to Bhairawa Gorakhpur and finally arrived at Varanasi, India. Not knowing anything about Varanasi, we booked ourselves at a Satyanarayan Lodge close to the railway station. At that age of time I had only seen one Bollywood movie and that was pretty much all I knew of India.

I knew Ajay, the person who would distribute instruments such as tabla, harmonium, guitar to Nepal from Varanasi as he owned an instrumental shop in Varanasi. I reached out to him for recommendation for a good classical teacher as I eagerly wanted to study classical music, however, my friend Sudip who accompanied me was no longer interested in classical music.

As time passed by our limited cash flow was being consumed on the daily basic needs of food and lodging. Fortunately, Ajay arranged a classical music teach for me who lived in Gurukul, an old classical music training center which reminded me of an old palace or better known to me as old durbar. My first impression of my guru appeared to be sadness so I asked my friend why does he look unhappy. Ajay said his depression is because of his love tragedy that is why he has ended up alone in this old classical music center in Gurukul. Once upon a time, Gurukul was a successful music training center where the music teacher and his singer girlfriend ran the training center as they were famous and used to perform all over in Varanasi. Unexpectedly, the teacher's girlfriend headed to Mumbai for a better carrier and never returned. This lead him to depression and stopped teaching and performing. Hearing this I asked Ajay, why are you bringing me here, his response was - when the teacher sees a good musician his interest to teach would come back to life so knowing your interest and respect for music I bring you here, just request you to please make the effort to impress the teacher. My response was how can I help him, I'm not in that position and to add to it I've already spent 75% of my money. The exchange would be that I wash his clothes and make him tea which sounded fair enough so I agreed. Taking Ajay's suggestion was fruitful, I saw the teacher progressively asked what I wanted to learn and I said raag (Eastern classical scale) that is how it all began. My guru finally put his fingers on his old harmonium which had collected years of dust.

The exchange would be that I wash his clothes and make him tea which sounded fair enough so I agreed. Taking Ajay's suggestion was fruitful, I saw the teacher progressively asked what I wanted to learn and I said raag (Eastern classical scale) that is how it all began. My guru finally put his fingers on his old harmonium which had collected years of dust

The first lesson I learnt from my guru was his first classical song of his very own composition. Though my financial struggle continued, the feelings of his sentiments brought tears to my eyes and I cried because his musical voice touched my heart and soul. It's not the years of learning but the best teachings as I was groomed to feel musical notes which helped me build my talent and career. The greatest priceless experience of my musical career and the journey continues till to date. The first lesson I learnt from my guru was his first classical song of his very own composition. Though my financial struggle continued, the feelings of his sentiments brought tears to my eyes and I cried because his musical voice touched my heart and soul. It's not the years of learning but the best teachings as I was groomed to feel musical notes which helped me build my talent and career. The greatest priceless experience of my musical career and the journey continues till to date.

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ
अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या
सुथां लायेमा धकाः भिंतुना
देछाना च्वना ।
Ishwari, Jayambhu, Laxmi,
Jwoyal, and Lujala Ranjit
Gaithersburg, Maryland

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ
अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या
सुथां लायेमा धकाः भिंतुना
देछाना च्वना ।
Sabin, Sarmila,
Arnav, and Anir Family
Bethesda, MD

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ
अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु
तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः
भिंतुना देछाना च्वना ।
Hari Man and
Laxmi Shrestha
Maryland

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ
अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या
सुथां लायेमा धकाः भिंतुना
देछाना च्वना ।
Ram Lal, Chitra, Sabal and
Sabrina Shrestha
Greenbelt, Maryland

बहुभाषिक संकिपा 'च्वापुफय्'सं किपायाबारे छुं खँ

ओमचरण अमात्य नायो
नेवा: जनजागरण दब जु, खप/महाजु फाउण्डेशन

नेपाल व चीन दथुइया जनस्तरिय स्वापू झण्डै १,४०० दँ पुलां । खुगूगु शताव्दीइ चिनीयाँ तीर्थयात्रीतय्सं नेपाली भूमिइ पला तयेधुंका नीस्वंगु व: स्वापू न्हय्गूगु शताब्दीइ राजकुमारी भृकुटीया तिब्बती जुजु स्रोनचङ गाम्पोनापं ब्याहा जुइधुंका झन् अप्व: क्वातुल । उबलय् भृकुटीया पुचलय् दुथ्यापिं बौद्ध विद्वान व भिक्षुतपाखें बौद्ध दर्शन ला हिमालपारि थ्यंगु हे जुल, वनापं नेपालमण्डल, अझ विशेषत: स्वनिग:या आदिवासी नेवा: जाति दुनेया कालिगढ व बन्जातय् माध्यमं झीगु मौलिक कला सँस्कृति व उत्पादनत (पौभा, मूर्ति, बसजा, जाकि, बजि, च्याम्पति आदि) नं अन थ्यन । ई बिना वंनिसें थीथी कथंया पंग: व प:खात चिइका बौद्ध दर्शन, नेवा: कालिगढी व उत्पादनत तिब्बतया लँ जुया उत्तर-पश्चिमय् थौंया तुर्कमेनिस्तान, सिच्याङ (चीन), उलन बटोर (मंगोलिया) जुजुं जापानतक, अले दक्षिणय् भूटान जुया चैत्यगाउँ (थौंया चटगाँव, बंगलादेश), म्यानमार, थाइल्याण्ड व ईण्डोनेशियातक नं थ्यन । जनस्तरय् चकनावंगु थ्व स्वापूं हिमालया निखेरं ज्ञानया आकाशयात अझ चकंका ला ब्युगु हे जुल, उकिं याना निखेरंया समाज व सामाजिक स्वापूत नापं लिपाथ्यंकया निंतिं प्रभावित जू वन । नापं न्हून्हुगु दर्शनं हिमालंउखेया जीवन व उकियात स्वयेगु दृष्टिकोणय् आमूल ह्युपा हल, अले न्हियान्हिथं चकनावंगु बनेज्यां हिमालं थुखे नं मतिइ मदुकथंया ह्युपाया निंतिं लुखा चाला वन । जीवनस्तर थहाँ वन, त्वा:त्वालय् देग:, हिति व फलेचातय् ल्या: अप्वया वन, सम्यक थें ज्या:गु नख:चखत नं अपुक हे न्ह्याना वन । भौतिक समृद्धिनापं छेँ व समाजय् स्वाभाविक रुपं सुख व न्हिलासू नं दुहाँ वल, राज्य नं अझ त:मि जुल (उकिया लब: धाक्व लिपाया शाह-राणा शासकतय्सं थ:गु म्हिचाय् स्वथंगु जूसां), तर सुख व समृद्धिनापं दु:ख नं थज्यागु कथं दुहाँ वल कि उकिं हिमालं उखेथुखे बनेज्या यानाजूपिं गुलि नेवा:तय्गु छेँ भताभुंग जूवन, गुलि सामाजिक स्वापूत ला ल्हवने हे मफइ कथं स्यं वन । क्षति ला थुलितक जुल कि गुलि मस्तय्सं जीवंकाछि थ:

बौया ख्वा हे स्वये मखन, गुलि न्हू ब्याहा जूपिं ल्यासे ल्याय् म्हतसें त्यपू जीवन बाँलाक हने मखंक सदांया निंतिं हे बाया वने माल । आ: झीसं न्ह्यब्वये त्यनागु संकिपा 'च्वापुफय्' (खँय् भासं 'हिमआँधी', अंग्रेजीं **'The Snowstorm: An Untold Story of Trans-Himalayan Silk Road'**) नं लजगाया निंतिं ल्हासा वंम्ह छम्ह ल्याय्म्ह व वया न्हुब्याहा यानाह:म्ह कला दथुइया अज्यागु हे छपू बिछोड बाखँ ख: । जुजु राजेन्द्रविक्रम शाहया शासनकालया पुर्वार्द्धय्, सम्भवत: ने.सं. ९६० (वि.सं. १८९०/ई.सं. १८३०-४०) या दशकय् अर्थात् सुगौली सन्धिं झण्डै छगुत्या:/निगु दशकलिपा व को त पर्वस्वया ५-१० दँ न्ह्यवया छगु सत्यघटनाया लिधंसाय् च्वयात:गु 'जि वया ला लच्छि मदुनि' लोकंह्वा:गू म्ये थ्व संकिपाया आधार ख: ।

बाखँया सार

लजगाया निंतिं येँया लगं त्वा:या छम्ह न्हूब्याहा जूम्ह ल्याय् म्ह (सिद्धार्थ) त्वा:या नांजा:म्ह 'ल्हासा साहु:' (दानवीर शाक्य) या पुचलय् दुथ्याक वनी । न्हूब्याहा जूम्ह कलां (सुमति) ब्याहा याना वयागु लच्छि हे मदुनि धका पनेत स्वइ, थ:गु क्वस: तिसा बिया थन हे छुं बनेज्या याकेत स्वइ, तर भा:त व माजु निम्हं छथासं दनाबिइवं वया छुं हे लगे जुइमखु । ल्हासां लुँनापं न्हिलासू नं छेँय् हयेखनि, अले नापं त्वालय् छपू हिटी व छग: चीभा: दयेकाबीगु मांया मनसुवा नं पूवंके खनी धैगु उत्साह ज्वना थीथी पंग: व प:खायात चिइका सिद्धार्थ साहुया टोलीनापं ल्हासा थ्यंकवनी । थ:गु म्हगस पूवंकेत वं अन मदिक्क कुत: यानांच्वनी, तर सहयात्रीया ख्वापा पुया नापनापं वयाच्वंम्ह 'दुर्दशा' यात वयागु सोझा मनं खंके फइमखु । ईर्ष्या व बदनियतवश वया छेँ लगमय् सिद्धार्थ ल्हासाय् सीधुंकूगु फय्खँ थ्यंक वइ । भा:तयात मिखा त्यानुक्क पियाच्वंम्ह सुमतिं माजुयात भाग्यया भलसाय् त्व:ता "परम्परा कथं" सतीवरण याइ । उकिया छुं ला:लिपा ल्हासाय् कमेयाना ह:गु झ्यातुगु प्व: छप्व: ज्वना सिद्धार्थ छेँय् लिथ्यंक वइ, तर गुम्हेसिया निंतिं वं व झ्यातुक्क प्व: ज्वनाव:गु ख: व हे थ्व संसारय् मदये धुंकूसेंलि उकिया छु अर्थ ? म्ह: न्ह्योने मदुसां वयागु जात: चित्ताय् च्याका दाहसंस्कार याना छ्वये धुंकूगु अवस्थां याना थ:गु हे छेँय् नं व दुहाँ वने फइमखु । उकिं अन्तिमय् फुक्क सांसारिक मायामोह त्याग याना, थ: ज्याथ:म्ह मांयात हे नं त्व:ता व तथागतया शरणय् वनी । बाखँ क्वचाइ ।

संकिपायाबारे छुं खँ

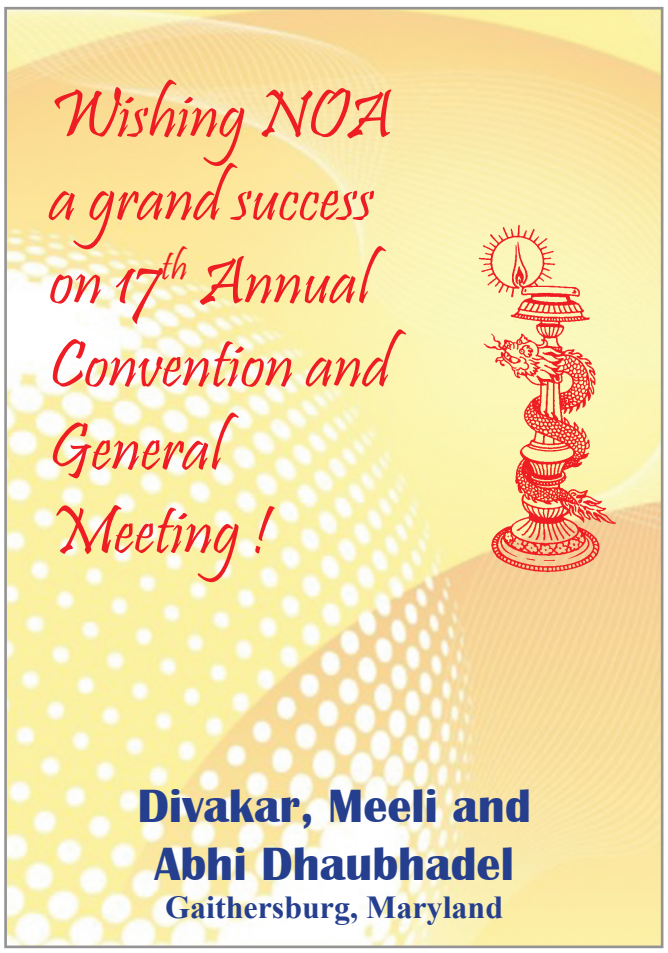
संकिपाया मूबाखँ ने.सं. ९६० (ई.सं. १८३९-४०) या ने वा: समाजया ज:ख: चा:हिली । मूबाखँनापं उबलेया समाज व सामाजिक तजिलजि, थीथी शासक घराना (शाह, थापा, बस्नेत, पाँडे, कुँवर, पौडेल आदि) या दथुइ ब्यानाच्वंगु हिंसात्मक राजनैतिक षडयन्त्र, येँया वेलायती दूत (ब्रायन हड्सन) भाजुं यानाजूगु अनावश्यक हस्तक्षेप, अले जनस्तरय् तिब्बत/चीननापंया झीगु स्वापू आदि थीथी खँयात थ्व संकिपाय् क्यनेगु कुत: जुइ । अथे हे येँय्या नेवा: बेपारी व भन्तेतय्सं वयेवनेगु झ्वलय् प्रतिकूल भूबनोट व मौसम, अले डाँखुतय्गु हुनिं सीमा:गु दु:खकष्टनिसें तिब्बतया लँपुं भूटान, सुदूर मंगोलिया र मध्य एशियातक

थ्यंकूगु बौद्ध दर्शन व कलासँस्कृतियात नं धकिमय् चकंक क्यने गु कुत: जिमिसं याये त्यनागु दु । थ्व हे झ्वलय् छुं हदतक उबलेया तिब्बती समाजयात यथार्थपरक ढंगं न्ह्योने तयेगु कुत: नं थुकिइ जूगु दु ।

महाजु फाउण्डेशन, ख्वपं नेवा: नुग:दुपिं नेपालं दुने पिने या थीथी संघसंस्था व व्यक्तिया नैतिक ग्वाहालिं दयेकेत्यंगु 'च्वापुफय्' मूलत: नेपालभाषा (नेवारी), अले खँय्, अंग्रेजी र चिनीयाँ याना मुक्कं प्यंगु भासं तयार जुइ । उकिसनं छगू भाषाया संकिपा दुने नं लकस कथं मेमेगु थीथी भाय्यात थुकिइ दुथ्याके त्यनागु दु । गथेकि नेपालभाषाया संकिपादुने नेपालभाषा ला दइगु हे जुल, उकिइदुने शेर्पा भाषां खँ ल्हा:गु न्यनेदइ, ल्हासाय् तिब्बती भाषा छ्यलाबुला जुयाच्वंगु खनेदइ, अले अंग्रेज रेजिडेण्ट/राजदूत (ब्रायन हडसन) भाजुं मेपिनापं अंग्रेजी भासं खँ ल्हानाच्वंगु ताये दइ । अथे हे भीमसेन थापाया पतनलिपा सर्वस्वहरण जुया हरिकंगाल जुयाच्वंम्ह जंगबहादुर व वया प्रतिद्वन्द्वीया दथुइ जू म्हिताच्वंगु इलय् २०० दँ न्ह्यवया खस पर्वते भासं हे वादविवाद जुयाच्वंगु स्वकुमितय्सं खनी । अथे हे नेवा: समाजया दथुं ब्वलंम्ह, नेवा: भाय् स:म्ह जंगबहादुर व वयात उद्धार या:म्ह छम्ह नेवा: धम्मन साहु (धर्मनारां मानन्धर) दथुइया संवाद नेवा: भासं जूगु भीसं न्यने दइ । संकिपाया झण्डै बच्छि ब्व: स्वनिग:या थीथी थासय्, अले ल्यं दुगु बच्छि ब्व: च्वापुंजा:गु उच्च हिमाली लागा, मुस्ताङ व ल्हासा (तिब्बत) य् पूवंकेगु जिमिगु तातुना ख: । जिमित विश्वास दु, थ्व संकिपां न्हूगु पुस्तायात थ्यंमथ्यं २०० दँ न्ह्यवया नेवा: समाजया न्हाय्कं ला क्यं हे क्यनी, उबले जुयाच्वंगु राजनैतिक/शासक घरानातय् दथुइया हिंसात्मक सत्तासंघर्ष, विदेशी हस्तक्षेप व लजगाया निंतिं स्वनिग:या नेवा: ल्याय्म्हतय्गु हिमालपारि या यात्रा, अले उकिया सामाजिक-आर्थिक आयामयात दुग्यंक उलाबिइ । निघौत्याया दथुइ स्वकुमितय्त 'फुक्क चिज' क्यने गु सम्भव जुइ मखु, अथे नं उबलेया समाज व सामाजिक लकसयात वर्तमाननापं स्वाये यंकेगु आज्जु जिमिगु ख: । समग्रतायात ध्यानय् तया धायेगु ख:सा छगू यथार्थप्रति जिपिं आश्वस्त जुया, गुणस्तरया ल्याखं भीथाय् उपलब्ध उच्चतम प्रविधि व प्राविधिक प्रयोग जुइगु थ्व संकिपा 'च्वापुफय्' ने वा: जक मखु, मुक्कं नेपाली संकिपाया ख्यलय् नापं छगू न्हूगु 'माइलस्टोन' जुयां हे त्वती ।

(च्वमि, अनुसन्धानकर्ता व कार्यकारी निर्माता,
'च्वापुफय्' बहुभाषिक संकिपा)

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Rajesh, Sunita, , Pranav & Prisha Shrestha
Germantown, MD

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Sudershan and Anita Tuladhar
Silver Spring, MD

भिंतुना

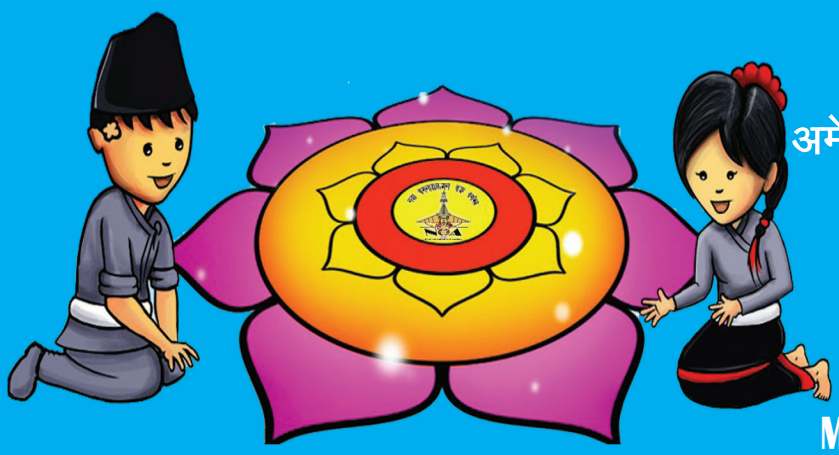
नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Ananta and Mamata Pradhan
Towson, MD

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Rabindra, Rama & Aditya Shakya
Laurel, Maryland

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Navin Mohan, Sumeetra, Medhavi & Bidwottam Ranjit
Germantown, MD

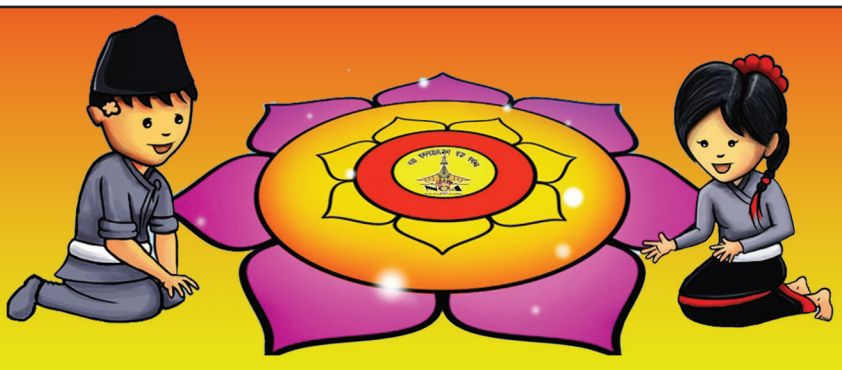
नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Maya Devi Shrestha, Bhuban Pikha,Bina, Bibhuti & Bibhusha Shrestha
Germantown, MD

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Hari Man and Laxmi Shrestha
Maryland

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां लायेमा धकाः भिंतुना देछाना च्वना ।

Ashok, Jayanti, Ashish, Jayce and Sunena Bhadel
South Riding, VA

RAJIV SHRESTHA'S

PB
PHOTO BANK
STUDIO

FASHION/PORTRAITS/WEDDINGS/ENGAGGEMENT/
PRE-WEDDING/FAMILY/BABYS AND MORE....

We have a vast experience in fashion,portraits and weddings photography.
We will provide you 200+professionally enhanced photos(digital copies only).
We also provide a professionally organized photo album for an additional cost of $159 to 349
Please visit our facebook page to view our previous work and clients review.

e-mail:rajivphotobank@gmail.com
facebook.com/rajivphotobankstudio
www.rajivshrestha.wix.com/photo

Wishing NOA
a grand success
on 17th Annual
Convention and
General
Meeting !

Ram Pradhan
Kabita Pradhan
Apekchha Pradhan
Aayushma Pradhan
South Riding, VA

Wishing NOA
a grand success
on 17th Annual
Convention and
General
Meeting !

Nirmal and Lata Singh
Family
Rockville, Maryland

THE NEWAR (NEPAL BHASA) WRITING SYSTEMS

Tej R. Kansakar
Tribhuvan University
Kirtipur, Kathmandu
t.r.kansakar@gmail.com

1. **Introduction**

The study of writing systems and written communication has always been clearly distinguished from language in its spoken form. Though writing is not the primary concern of linguists, we do need to recognize that the relationships between speech and writing are close and intimate. There are two special reasons why communication through writing has grown in importance in modern times. One is that our records of past discourse, until the recent inventions of electronic recording, have been preserved mainly in the form of documents and inscriptions. The other reason is that written communication represents a tangible record of human activities and relations. A language with an old writing tradition such as Newar (Nepal Bhasa) therefore deserves a systematic study of its writing systems which in many ways reveal the history of the language. This brief introduction to the Newar writing tradition is however restricted to the nature of its writing systems and their uses as media of literary and cultural transmission.

2**. Newar Scripts**

The original Nepal Script and its numerous variants are derived from the ancient Brahmi Script (ca 800 B.C.) and the Mithila version of the Gupta Script, later called also the Kutila Script. According to Rajvanshi (1974 : 119), the script was known as 'ancient Newar' prior to Jayasthiti Malla's rule (1354-1395 AD) and thereafter as 'Newar'. There are also copious records to show that different Newar scripts were used in the Malla period such as *Bhujimol, Kumol, Golamola, Pacumola, Himola,and Ranjana*, the latter being the most attractive and best known. The system of letters or alphabets which developed were divided into vowels and consonants, considered according to Sanskritist tradition as male and female sound units. The development of the Nepal script testified to the early tradition of writing on stones, metal, birch-leaf, palm-leaf and later on hand-made cotton paper. The most famous form of the script is the *Ranjana Script* (A.D. 1099) which is well known to the Buddhist world in China, Japan, Korea, Mongolia, Bhutan and Tibet. The *Ranjana* is one of the most elegant scripts commonly used to record Buddhist texts to be found in temples and monastaries. A large number of such manuscripts and monographs including the earliest religious treatise the ***AstasahasrikA PrajnApArmitA*** (A.D. 1244), are written in this script with gold or silver ink. The prayers and mantras in this script can also be found engraved on ceilings, pillars and walls of the monastaries in many countries of South and South-East Asia. The *Ranjana* is considered the most beautiful script of Nepal origin with very artistic letters and style of writing that is comparable to the Chinese and Japanese tradition of calligraphy. Today, there are a large number of manuscripts written in this script, that have been preserved in libraries, archives and private collections, but there has not been any effort by the government to promote its use although it has the status of a national script. One or two epigraphists and private organizations such as the **Nepal Lipi Guthi** and **Lipi Thapu Guthi** are attempting to revive the *Ranjana* and *Pracalit* script in particular by providing instructions on their reading and writing, and publishing books and monographs on the subject. These publications include Hemraj Shakya (1952,1973), Nepal Lipi Guthi (1992), Lipi Thapu Guthi (1995) and Rabison Shakya (2002)

2.1 **Vowels: Free and Conjunct forms**

The Lipi Thapu Guthi publication describes the features of the *Ranjana* script as follows: "Compared to other scripts, *Ranjana* has thick lining. The purpose of this thick lined script is to mark the paper for longer duration. The letters are uniformly written with equal space. When writing an adjoined letter the first letter is written

first on the top and other letters are written downwards respectively. A specially designed pen should be used to write the *Ranjana* script." The method of preparing the pen has 3 steps: (a) get an ordinary fountain pen; (b) Cut the tip of the nib with spring scissors, and (c) rub the nib on the plain stone or glass and flatten the rough edge. This would enable the writer to make thick vertical and horizontal lines and the oblique line drawn finely from left to right.

The **Svar Varna** or vowels in the *Ranjana* script are similar to the Devanagari Script:

|| a, ā, i, i:, u, u, r, r:, lr, lr:, e, ai, o au, am, ah ||

2.2 **Consonants: Free and Conjunct forms**

The **Vyanjan Varna** or consonants in the Ranjana script also have the same order as in the Devanagari:

|| ka, kha, ga, gha, nga, ca, cha, ja, jha, na~ Ta, Tha, Da, Dha, Na, ta, tha, da, dha, na, pa, pha, ba, bha, ma, ya, ra, la, va, sha, Sa, sa, ha, ksa, tra, jna~ ||

The vowel and consonant cluster leaves the basic form of the consonant unchanged but the letters which represent the vowels are modified and in most cases reduced to diacritics - like marks on the top, bottom or the sides of the consonant letter (See Appendix A:1 for a printed version of the *Ranjana* and *Pracalit* alphabets). The CV cluster runs in the alphabetic sequence of the vowels || ka, kā, ki, ki:, ku, ku:, kr, kr:, ke,kai, ko, kau, kam, kah. || All the consonants can be also be combined with the glides /y,w (v)/, the liquids /r,l/, and the nasals /m,n/:

|| kya, khya, gya, ghya, ngya, cya, chya, jya, jhya etc
kva, khva, gva, ghva, ngva, cva, chva, jva, jhva etc
kr, khr, gr, ghr, ngr, cr, chr, jr, jhr, etc
kl, khl, gl, ghl, ngl, cl, chl, jl, jhl etc
km, khm, gm, ghm, ngm, cm, chm, jm, jhm etc
kn, khn, gn, ghn, ngn, cn, chn, jn, jhn etc ||

The consonants can also be added under every fifth consonant which sometimes produce geminates, e.g.

|| ngka, nghka, ngga, ngha, ngnga, nyca, nycha, nyja, nyjha, nynya, NTa, NTha, NDa, NDha, NNa,
nta, ntha, nda, ndha, nna, mpa, mpha, mba, mbha, mma.||

The script allows for a variety of CC clusters which are used to write words especially of Sanskrit origin:

|| kka, kkha, kta, ksa, gga, gda, gdha, jja, jjha, jda, TTa, TTha, Dga, DDa, tka, tta, tpa, tsa, ddha, dbha, pta, bja, bdha, lja, lta, lpa, lla, Ska, STa, STha, SNa, Spa, Spha, ru, shru, ssa, sta, stha, ksna, Nha, lhva, nhya, mhya, mhva, lhya etc.||

2.3. **Additional Symbols: Candrabindu etc**

The Nepal script such as the *Ranjana* and *Pracalit* make use of very few additional symbols like *milāphuti* (*candrabindu*), *sinhaphuti* (*siribindu*), *anusvāra* and *visarga*. There are two main reasons why these conventions had not developed in the writing of Classical Newar texts. Firstly, the old Newar words were used in their full forms such as *lhāta* 'hand' *saphula* 'book' *bilayāva* 'on giving' and *yātangāva* 'on doing' which lost their final syllables as a historical process and became reduced to *lhA***:** and *saphu:; biyā***:** and *yānā:* with compensatory lengthening of the stem-final vowels in modern Newar. The use of visarga to mark vowel length, therefore, was a redundant feature in the phonology and writing systems of old Newar. Secondly, the symbols such as *candrabindu*, *siribindu* and *anusvAra* which represent nasalized vowels or assimilation of the lost nasal consonant had not been established as a writing convention during the Malla period. The modern Newar words *sva□:* 'flower', *tu□:* 'water well'; or *to□:gu* 'drink'(Nom), *khu□:gu* 'cook (lentils)' would be written in their full forms in the old texts as *svāna, tunthi; tonāgu, khunāgu* without nasalization symbols like *candrabindu*, *siribindu* or *anusvāra*. The extant epigraphy and manuscripts written in old Newar seem to have used a minimum of additional symbols and punctuation marks.

3. **Devanagari Script and Newar**

Many writers including epigraphists like Hemraj Shakya (1972) and Shankar Man Rajvamshi (1974) have expressed the view that the Devanagari script does not represent the Newar vowel and consonant sounds accurately. There are obviously many variations in the Devanagari alphabet, especially those which represent the consonants, that are not strictly relevant to the facts of Newar speech sounds. The redundancies and discrepancies that may exist in using the Devanagari script to write Newar deserve a closer analysis. A clearer understanding of this problem is all the more important in view of the fact that Newar is now written almost entirely in the Devanagari script.

Modern Newar Vowels			Devanagari Alphabet (Vowels)		
i:		u:	i:		u:
i		u	i	r	u
				r:	
e:	a:		e		
e				a	
ɛ:	a	o:		lr	o
æ:		o		lr:	
ā:					
ā			a		

Diphthongs:

āi, əi, (eu), əu, āu, ui,

Table 1: Newari Vowels and the Devanagari alphabet

Table 1 clearly shows that spoken Newar requires five vowel heights which the Devanagari script cannot represent adequately. All the Newar vowels also have short- long as well as oral - nasal counterparts, but the Devanagari system shows length contrast only for the

high vowels /i/, and /u/. In Khas Bhasa (Nepali) there is also contrast be tween oral and nasal vowels which are represented by *the candrabindu* or *siribindu* diacritics. Secondly, the two diphthongs / ai, au / in the Devanagari alphabet do not match the six vowel glides / ei, ai, Ai, au, Au, ui / required in Newari phonology. Thirdly, the letters || r, r:, lr, lr: ||, traditionally associated with the Devanagari vowels, have no relevance for Newar writing system. One important conclusion we can draw from this comparison is that the Devanagari is not adequate to fully represent the occurent vowels in modern Newar. Table 2 below lists modern Newar consonants compared to the Devanagari consonant alphabets. This comparative Table represents the phonetic or articulation grouping of sound units and alphabets, and are not based on the Devanagari order.

Modern Newar Vowels			Devanagari Alphabet (Vowels)			
i:		u:	i:			u:
i		u	i		r	u
					r:	
e:	a:		e			
e				a		
ɛ:	a	o:			lr	o
æ:		o			lr:	
ā:						
ā			a			

Table 2: Newari consonants and the Devanagari alphabet.

Table 2 reveals quite clearly that the retroflex consonant series / T, Th, D, Dh, N / are redundant for the use of Newar in speech and writing. Similarly, the alveolar-palatal fricatives /sh, S/, the palatal, retroflex and velar nasals /n~, N, ng / function as subphonemic variants in specific environments and cannot be included as contrastive phonemes in the language. The clusters || ksa, tra, jna~ || which appear as the last three letters in the Devanagari alphabet system do not occur in native Newar words but are commonly used in loan words of Sanskrit origin. The aspirated and non-aspirated as well as the clear and breathy stops and affricates || k, kh, g, gh, c, ch, j, jh, t, th, d, dh, p, ph, b, bh || as represented in the Devanagari alphabet order appear as contrastive phonological units in Newar and these therefore pose no problems in writing the language. However, the Devanagari system is wanting in unit graphemes for the clear and breathy nasals, laterals and flaps || m, mh; n, nh; r, (rh); l, lh || which are occurent consonant phonemes in Newar. These sounds are represented in the Devanagari as clusters of half and full sound (i.e. matra 1 & 2), e.g. / mh, nh, rh, lh / would be written as || m+ha, n+ha, r+ha, l+ha ||, and are used in similar ways to write Newar.

4. **Conclusions**

The following concluding remarks refer in particular to the use of the Devanagari alphabets in written Newar.

(1) The original Newar scripts such as *Ranjana, Pracalit, Bhujimola* etc were used in a large number of manuscripts, inscriptions and legal documents prior to the Gorkhali conquest of the Nepal Valley in 1769. This practice however declined due to printing difficulties and restrictions imposed by the State on Newar literary publications. The subsequent output in Newar literarure since the 1950's has relied almost exclusively on the Devanagari script. The revival of interest in the old Newar scripts and the comparative study of Devanagari in relation to spoken Newar is thus fairly recent.

(2) Although the Nepal scripts are derivations from the Kutila and the earlier Gupta scripts of the 7th century A.D., these have developed independently and do not match the Devanagari writing system. If we continue to use all the letters of the Devanagari in writing Newar, there would be no need to codify the Nepal script in the Unicode system. We thus need to recognize what alphabets represent native words and those that are restricted to loan words from Sanskrit, Nepali and other Indo-Aryan languages.

(3) We must also understand that the phonemic system (varna) of Newar is constant, while there can be considerable variations at the phonetic (dhvani) level. Secondly, there is no one-to-one correspondence between speech and spelling of words and sentences. In other words, the spellings do not always reflect

the pronunciation. The many confusions and controversies that arise are often due to misunderstanding of these two types of relationships.

(4) The basic conclusion we can draw from the comparison given in Section 3 above is that there are far more orthographic variants in the Devanagari system than are relevant for the facts of Newar phonology. Devanagari therefore is used by Newar writers as a matter of convention rather than as a reflex of its phonology. This view should allow us to adopt a modified system of not only the Devanagari for writing the Newar language but also the various Newar scripts that have followed its writing conventions.

REFERENCES

Nepal Lipi Guthi; 1992; ***Pracalit Nepal Lipi-ya Varnamala.*** Kathmandu : Nepal Lipi Guthi.

Lipi Thapu Guthi; 1995; ***Ranjana Lipi Varnamala*** Lalitpur: Lipi Thapu Guthi.

Rajvamshi, Shankar Raj; 1974; ***The Evolution of Devanagari Script***. *Kailash* II: 1 & 2, 23-120.

Shakya, Hemraj; 1952; ***Collection of Nepal Scripts***. Kathmandu: Mandas Sugatdas.

1973; ***Nepala Lipi Prakash***. Kathmandu: Royal Nepal Academy.

Shakya, Rabison; 2002; ***Nepal Lipi Varnamala*** (Alphabet of the Nepalese Script). Patan : Motiraj Shakya & Sanunani Shakya.

सुनिता जुनु

सकसियागु नुगलय् ह्वयेगु खः थन

गुइँ गुइँ निइगु खँपु गुलि दइ झीगु नुगलय्
च्वथ्या क्वथ्या लँपु गुलि लुइ झीगु जीवनय्

न्ह्यां वनेत थःम्हेसित थःम्हं बः बिइमानी
गतिशिल थ्व नित्य थेंज्याःगु अनित्य संसारय्

न छंगु हे जक खः, न जिगु हे जक न
खःथे मखुथेंया निन्हुया जीन्दगी थन ।

खंक्व जिगु धयाः, सीना यंकेगु छुं दु थन
खायुगु लुमन्ति छगू त्वःता वनेगु खः थन ॥

न छं हे जक पुलेगु खः, न जिं हे जक न
सकसिनं पुला वनेमाःगु निन्हुया बन्दकी थन ॥

थःम्हेसिन. थुगु म्वासुया अर्थ छ्यानाथन
जः जुया सकसियागु नुगलय् ह्वयेगु खः थन ॥

थौंया विश्वया नेवा:तय्गु न्ह्योने दुगु हाथ्या

डा. चन्द्रमान वज्राचार्य

थ:त प्रगतिशील आधुनिक नेवा: धाइपिनिगु लागि न्ह्यस: –

१) मूर्ति पुजा छाय् ?
२) पूजापाठ छाय् ?
३) निसला विइगु छाय् ?
४) कोखा क्वखायेगु छाय् ?
५) सिन्ह: तिइगु छाय् ?
६) द्योयात ध्यबा छायेगु छाय् ?
७) गथांमुग: वायेगु छाय् ?
८) श्राद्ध यायेगु छाय् ?

थ:गु समाजया प्रगतिया चाहना स्वैत मदइ, स्वैत मयइ ? प्रगतिया इच्छा हरेक मनूतय्के दइगु ल्याखं मनूत सकलें प्रगतिशील ख: । सकलें मनूत प्रगतिशील जुइबलय् प्रगतिया गति याकनं जुइ । तर समाजया अध्ययन यायेबलय् झीगु प्रगति जूगु खनेमदु । सामाजिक विकास-क्रमय् दैगु द्वन्द्वात्मकताया नियम धैगु हे प्रगति व परम्पराया दथुइ जुइगु द्वन्द्व ख: । परम्परां प्रगतिया लँय् मद्दिक बाधा बिया: हे च्वनीसा प्रगतिया गतिं नं थ:गु विकासया लँया बाधक शक्ति परम्परायात जवर्जस्त वान्छ्वछ्वं हे न्ह्यज्यांवनाच्वनी । थ्व प्रगतिया सिद्धान्त वा नियम ख: । गुगु समाजय् परम्परां ग्रस्त रीतिरिवाज, चालचलनं हाकया: च्वनी, अन प्रगतिं न्ह्यज्यांवने फइमखु, गुगु समाजय् परम्पराया प:खा: तछ्यानां न्ह्यज्यांवनेत सफल जुइ, उगु समाजय् प्रगतिं तीव्र गति काइ ।

विश्वय् ७ अरबं मयाक मनूत दु । नेपालय् जक २ करोड ६२ लाख जनसंख्या दुगु खँ सार्वजनिक जुइधुंकूगु दु । फुक्क मनूतय्गु थीथी स्वभाव, संस्कार व विचारया ल्याखं इपिं निथीयापिं खनेदु - प्रगतिशील व परम्परावादी । थुगु कथंया विभाजनय् छि जि झीपिं सकलें ला: । उकिं थ:थम्हं थ:यात छक: स्वये – थ: प्रगतिशील कित्ताय् ला: लाकि परम्परावादी कित्ताय् ला: ? अथवा निगुलिंया मिश्रित ख: ? थ:गु नांगागु मिखां झीसं मेपिंत जक खंकेफु, खंकाच्वना, तर झीसं झीगु मिखां मखु, नुग: दुनेया मिखां हे थ:यात अध्ययन यायेफत धा:सा थुकिया उपलब्धि मेगु हे जुइ ।

आधुनिक प्रगतिशील मनूतय्गु धारणाकथं प्रगति हे समाजया ज्यान ख:, प्रगति मदुगु समाज अस्तित्वहीन जुइ । मेगु परम्परावादी मनूतय्गु धारण दु – परम्परा वा संस्कृति हे झीगु समाजया अस्तित्वया चिं ख:, झीगु संस्कृति व परम्परा हे मदुसा झीगु परिचय बिइगु हे छु ? उकिं ताकालंनिसें झी घाँय्घाँय् बाज्याया पालंनिसें दयाच्वंगु न्हनावने धुंकूगु सांस्कृतिक परम्परायात हाकनं म्वाका: तयेमा: । थ्व हे झीगु इज्जत गौरवया चिं ख: ।

थथे आधुनिक प्रगतिशील व परम्परावादी निथ्व:या तर्क वितर्क, मतभेद झीगु समाजय् आ:तक कायम हे तिनि । उकिं झीगु समाजय् थ्व निथ्व:या दथुइ संघर्ष नं कायम हे तिनि । थ्व संघर्षय् छिगु भूमिका गुखे ला: ? थ्व न्ह्यस:या मू अभिप्राय थ्व ख: कि मनूतय्गु थ:थ:गु भूमिका स्पष्ट जुइमाल । कि मिजं जुइमाल, कि मिसा जुइमाल । मिजं नं मिसा नं जुइ मजिल अथवा मैंबाबु जुइ मजिल । पञ्चबलिया नामय् द्योयात पशुबलि बिइगु क्वपुंगु संस्कृति-संस्कारयात कुबुया नेपा:यात स्वर्ग दयेकेगु फय्गं खँ छता ल्हानादिइमजिल । झीथाय् मनूत क्रान्तिकारी नारा बिइपिं, क्रान्तिकारी धायेके य:पिं आपालं आपा: दु, तर इमिगु मूल प्रवृत्ति धा:सा प्राचीन संस्कृति-संस्कारया संरक्षण हे जुयाच्वंगु दु । छु परम्परावादय् ग्रस्त जुयाच्वँत्तले न्हूगु विचार, भावना वा संस्कारया निर्माण जुइफइ ला ? जव परम्परावादं न्हूगु विचार भावना व अभ्यासया संस्कारयात हे पना: तइ वा गर्भय् हे स्याना: छ्वइ धा:सा अले प्रगति वा क्रान्तिकारी नाराया सार्थकता गबले पूवनी ?

निश्चय नं परम्परा वाहियात जुइमज्यू । हरेक वस्तु, घटना-दुर्घटना, परम्परापाखें बांला:गु शिक्षा झीसं काये फयेकेमा: । झी मनूतय्गु थौंतकया परम्पराया दुने तसकं ज्यालगे जूगु व तसकं ज्यालगे मजूगु संस्कृति-संस्कार दयाच्वनेफु, व सूक्ष्मदृष्टिं छता-छताया बांलाक व पूवंक अध्ययन याये फयेमा: । परम्परा धायेवं मिखा तिसिना: घयेपुना तयेगु वा मिखा तिसिना वान्छ्वयेगु थ्व नितां गलत प्रक्रिया ख: । छु झीगु परम्परा व संस्कृति धायेवं झीसं खिखांमुग:यात संरक्षण याना: तयेफै ? छु संस्कृतिया संरक्षणया नामय् झीपिं मध्यकाल वा प्राचीनकालपिं हे जुयाच्वनेगु मनूया बुद्धि-विवेकया चिं ख: ला ? जुइ फइला ? यदि यूएनओं झीगु छगू गुगुं नेवा: बस्तीया मनूतय्त मध्यकालयापिं मनूत थें हे वस: पुना: नयेगु, त्वनेगु, च्वनेगु ख:सा माक्को ग्वहालि याये धका धा:सा छु झीपिं लसतां स्वीकार यायेफइ ? थथे धायेगु वा थथे जुइगु हे छु झीपिं चिडियाघरया जन्तुत थें जुइगु मखु ला ? मूल सवाल झी मनूत थौंया आधुनिक युगया आधुनिक मनूत जुइगु ख: लाकि जंगली मनू जुइगु ख: ? झीसं क्व:छिइ फयेकेमाल । गबले तक झीपिं जीर्णसीर्णगु परम्परावादय् ग्रष्ट जुयाच्वनी, अबले तक झीसं विश्वया आधुनिक ज: खंके फइ मखु, अले तुंया ब्यांथेंतुं थ:गु संकीर्ण व अभिमानया स: थ्वयेका: आनन्द कयाच्वनी । परम्परावाद दु:ख, रोग व अज्ञान

व अशिक्षाया मुहान खःसा प्रगतिशील जुइगु सुख, स्वस्थ सार्थक मनू जुइगु खः । उकिं छि जि प्रगतिशील जुल धाःसा समाजया प्रगति जुइ यदि परम्परावादी जुल धाःसा परम्परां हे क्वचिनाः झीगु अस्तित्वया समेत संकटय् लाइ । परम्परावादी जुइगु खः लाकि प्रगतिशील जुइगु खः, छिगु थःगु हे ज्यां क्यनादिसँ । बुद्धं उगु समाजय् प्रचलित परम्पराया पःखाः थुनाः हे न्हूगु लँ दयेकूगु खः अथवा न्हूगु समाज दयेकूगु खः । अजाःगु न्हूगु विचारयागु न्हूगु समाज दयेकूगु कारणं हे सिद्धार्थ बुद्ध जुइफुगु खः । थुकथं परम्परां मुक्त समाज दयेकेगुलिं हे थौंतकं विश्वं वैत लुमंकातःगु खः । बुद्ध पाखें थ्व प्रेरणा कयाः झीपिं प्रेरित जुइगु लाकि मजुइगु ? झीसं थौंतक बुद्धपाखें छु शिक्षा कयागु दु बिचाः यायेमाल । झी नेवाःतय् गुलि नं प्रचलित परम्परा दु, उगु परम्पराया कारणं झीगु प्रगति जुयावयाच्वंगु दुकि अगति जुयाच्वंगु दु ? छु छु परम्परा प्रचलित यानाः तयेमाः, छु छु दिकाः छ्वयेमाल ? झीसं गबलें चिन्तन मनन यानागु दु ला ? छु छु परम्परा प्रचलनय् महनेवं उकिं झीगु समाजय् सकारात्मक वा नकारात्मक असर छु लाइ धइगु झी दथुइ सहलह यायेधुनागु दु ला ? विश्व समाज हे परिवर्तन याये धइगु नारा ज्वनाः आन्दोलन याइपिंसं हे थःगु परम्परावादी समाजयात परिवर्तन यायेगु छुं कुतः मयाःसे पशु पुजा याना जुलसा इपिं परम्परावादी जुइकि प्रगतिशील जुइ ?

झीपिं नीछगूगु शदीलय् थ्यनेधुंकूगु दु । विश्वय् विभिन्न वैज्ञानिक आविष्कारया कारणं विश्वया यक्व देशत विकसित जुइधुंकूगु दु । तर नेपाःया झी नेवाःत धाःसा व हे मुलु व हे सुका तिनि । छुं आविष्कार यायेफुगु तागत झीके दुगु मखुनि । थुकिया कारण खः झीसं झीके दुगु विवेक, बुद्धि, तर्कशक्तियात भतीचा हे छ्यलेगु कुतः मयानानि । समाजय् न्यंकनं जुयावयाच्वंगु भाग्यवादया प्रचारं झीगु मानसिकताय् भाग्यवादं तःधंगु थाय् कयाच्वंगु दु । पूर्व जन्म व पुनर्जन्मया प्रचारं द्योयात प्रमुख थाय् बियाः मनूया शक्तियात महत्वहीन तायेकाच्वंगु दु । अविकसित देशया अशिक्षित जनताय् दयाच्वंगु थजाःगु विचारं झीगु समाजया अवस्था झंझं पतन जुयावनाच्वंगु झीसं खनाच्वना । विश्व-समाजं सूर्य, पृथ्वी, चन्द्रमा, ग्रह, उपग्रह आदियात व्यापक अध्ययन यानाः उगु ग्रह, उपग्रहलय् थ्यंकेगु कुतः जुइधुंकूगु दु । तर झीपिं धाःसा आःतकं सूर्यः, चन्द्रमायात द्यो भाःपिया पूजा यानाच्वनागु दनि । छु परम्पराया नामय् आःतकं झीसं सूर्यः, चन्द्रमायात पूजा यानाच्वनेगु झीगु विवेक बुद्धियात ल्वःला ? थौंतकं झीगु समाजय् सांस्कृतिक रुपान्तरणया सवालय् छाय् आःतकं जिम्मेवार मनूतय्गु कुतः जूगु खनेमदु ? छु सांस्कृतिक रुपान्तरण मजुइकं सामाजिक रुपान्तरण सम्भव जुइ ला ? कि झीगु समाजय् सामाजिक रुपान्तरणया लागि चिन्तन याइपिं मनूतय्गु अभाव दु ?

यथार्थतः झीगु समाजय् न्ह्याक्व हे प्रगतिशीलताया नारा बिइपिंके नं परम्परावादी बिचाः पाखें पूर्णतः मुक्त जुइ मफुनिगु खनेदुसा परम्परावादी अथवा संस्कृति संरक्षणया सशक्त नारा बिइपिंसं नं परम्परावादय् ग्रस्त जुयामच्वंसे क्रान्तिकारी राजनैतिक परिवर्तनया पक्षधर जुयाः नारा थ्वयेका जूपिं दु । अथे जुया नं झीगु समाज न पुलांगु मध्यकालया सामाजिक अवस्थाय् लिहाँवनेफुगु दु, न परम्परावादं मुक्त जुयाः पूर्णतः प्रगतिशील आधुनिक समाजया रुप कायेफुगु दु । अथे जुयाः परम्परावादी व प्रगतिशील निगू धारणायापिं निथ्वः मनूतय्गु स्पष्ट धारणा थुइकेगुकथं बिस्कं बिस्कं थुकथं न्ह्यसः तयागु जुल –

थःत परम्परावादी संस्कृतिविद् धाइपिनिगु लागि न्ह्यसः –

१) धौबजि बिइगु कायेगु प्रचलन दिनावनाच्वन छाय् ?
२) लं-सुरुवाःया परम्पराय् सर्ट-पाइन्टया परम्परा छाय् ?
३) द्योखः कुबिइत ड्रेस माःगु छाय् ?
४) वैद्यया परम्पराय् हस्पिटलय् वनेमाःगु छाय् ?
५) संस्कृत भाषा, मातृभाषाया पलेसा अंग्रेजी भाषा, खस भाषा छाय् ?
६) पुरोहितपिंत दक्षिणा ध्यबाया मात्राय् वृद्धि छाय् ?
७) थःपिनिगु बाजागाजाया पलेसा यूरोपियन बाजागाजाया प्रयोग छाय् ?
८) सुकू भ्वय्या पलेसा पार्टी भ्वय् छाय् ?
९) छैं चा व आय्पापौया पलेसा सिमेन्ट व ढलानया प्रयोग छाय् ?
१०) थ्वँ-अय्लाःया पलेसा हिवस्की, बियर, रेड लेबलया प्रयोग छाय् ?
११) कय्ताया प्रयोगया पलेसा अन्डरवेयरया प्रयोग छाय् ?
१२) तुकि व माकःसिया पलेसा नेकलेस व मेमेगु प्रयोग छाय् ?
१३) सिँया पलेसा ग्याँसया प्रयोग छाय् ?
१४) दिदी अजिया पलेसा प्रसूति गृह छाय्, परिवार नियोजन छाय् ?
१५) आँग्सँ तःहाकः जुइक मतःसे चायेगु छाय् ?
१६) मतच्याः थल च्याकेगु पलेसा विजुली मत छाय् ?
१७) भमचायात दुली तयेगु पलेसा ट्याक्सी छाय् ?
१८) बागमति स्नान यायेगु पलेसा हितिइ स्वःल्हुइगु छाय् ?
१९) बिष्णुया अवतार जुजुयात लिकया गणतन्त्र छाय् ?
२०) मिसातय्सं स्वीनिकु पर्सि अले भिंनिकु गा न्ययेगु त्वःतेमाःगु छाय् ?
२१) सतीप्रथा दिकेगु छाय् ?
२२) गथांमुगः वायेगु दिकेगु छाय् ?

थःत प्रगतिशील आधुनिक नेवाः धाइपिनिगु लागि न्ह्यसः –

१) मूर्ति पुजा छाय् ?
२) पूजापाठ छाय् ?
३) निसला बिइगु छाय् ?
४) कोखा क्वखायेगु छाय् ?
५) सिन्हः तिइगु छाय् ?
६) द्योयात ध्यबा छायेगु छाय् ?
७) गथांमुगः वायेगु छाय् ?
८) श्राद्ध यायेगु छाय् ?
९) दशैं हनेगु छाय् ?
१०) फूलपाती हनेगु छाय् ?

थुकथं आधुनिक प्रगतिशील व परम्परावादी निगूयां धारणा स्पष्ट जुइवं झीगु सामाजिक विकासया लागि छगू ठोस रूपरेखा निर्माण यायेत आवश्यक ग्वाहालि जूवनिगु तायेकेफइ धैगु विश्वास दु । विज्ञान व प्रविधिया तीव्रगतिया विकासया कारणं थौंयागु पाश्चात्य देश विकसित अति विकसित देश जूगु खः, परम्परागत पुलांगु संस्कृतिया मोहं जूगु मखु । झी नेवाःत नेपाःया नेवाःत थो जुइगु लाकि विश्वया आधुनिक अत्याधुनिक नेवाःत थो जुइगु धैगु खाय् झी न्हापा हे सचेत व सतर्क जुया च्वनेमाः ।

◆◆

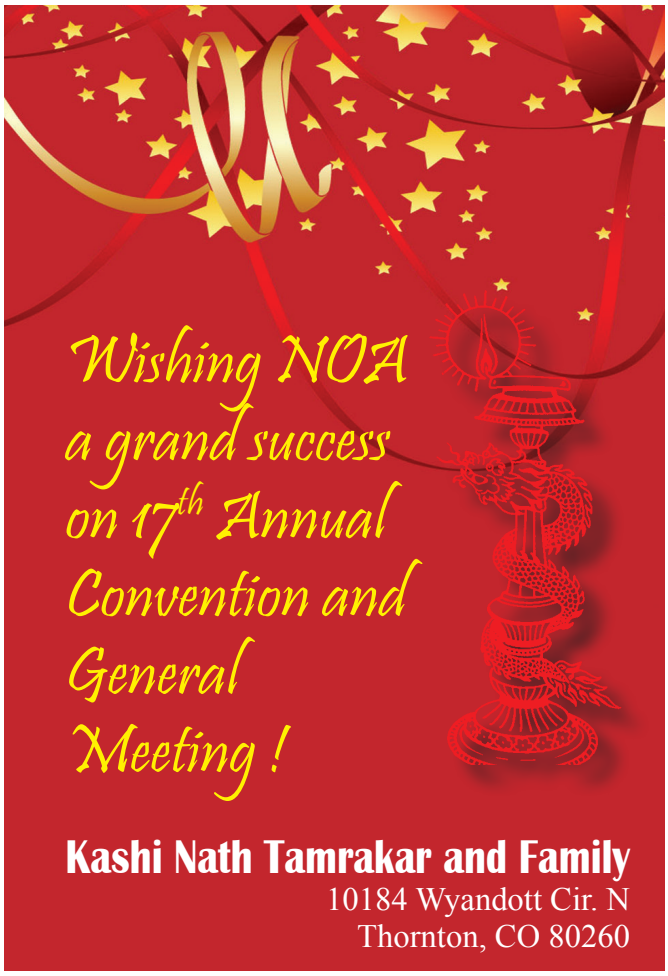
जुजु जयप्रकाश मल्ल

राजभाई जकःमी

जुजु जयप्रकाश मल्ल नेवाः जुयाः धस्वाःम्ह
फुक थःगु जिन्दगी हे नेपाल निम्ति पाःम्ह ।
कविराज खः व झीम्ह गुलिख्ये म्ये, काब्य च्वःम्ह
म्वाःद्यः कुमारिया छैं दयूकाः सुकीर्ति ब्वःम्ह
झी ज्यान-प्राण मांभाय् थःहे नुगःचु ताःम्ह
नेपाल मण्डलं हे नेपाल लूगु धाःम्ह ।१।
लायकू गजाःगु ओहो ! थः ला हि हे मधाइगु
याय् हे मत्यःगु यानाः देय् हे अनिष्ट याइगु
रानी दयालक्षिमि नं अथ्य हे मभिं बिचाःम्ह
सुख भोग यायगु निंतिं स्वामी तकं मधाःम्ह ।२।
मोहन चुकय् मबूपिं हिं राजपुत्र सां नं
जुजु ज्वी मदैगु उबले नेपालया नियम हं
रानीं व भारदारं क्यंकाः थ्व हे विधानं
सत्तां विछोड याकाः शिरपेच त्वःत्य माःम्ह ।३।
तःधंम्ह जुजु खयाःनं हानाः तकं मदयूकाः
गन गन सुलाः व म्वात मन हुनुनुहुनुनु ख्वयूकाः
देगः, सतः व फल्चाय् गुलिख्ये दँ बास लाःम्ह
कुँमि न्ह्याक्व घुर्के माःसां आत्मा मस्याःस्य म्वाःम्ह ।४।
थः मां व भक्त जानाः, यानाः अपार मान
सिंहासनय् दुचायूकाः जुजु वैत यात हानं
सौन्दर्य शास्त्र थूम्ह, संगीत नं म्हस्यूम्ह
दुःखी दरिद्र उपरय् तसकं नुगः क्वसाःम्ह ।५।
झीः मल्ल राजकाज देयूया सुवर्ण काल
जुल झीगु भाय् व बखतय् देय्-भाय् जुयाः बिशाल
जातं व मेम्ह सां नं नेवाः नुगः नस्वाःम्ह
संस्कृति, कलाकृतिं हे च्वय् थ्यंक देय् थकाःम्ह ।६।
च्याय् हाःगु काल च्यासः चयूच्या दुचाःगु सालय्
यैंयाः नखः बलयूया सुनसान मध्य चान्हय्
यैं देश काल पृथबी नारायणं ब्यतालं
पालन मयाःस्य नीति षडयन्त्र जक म्हिताः वं ।७।
ग्वैच्वन ग्वसाः मदिक वं फुक सत्रु पतन यायगु
गुगु नं कथं थ्व देया अस्तित्व जतन यायगु
अति सूर-बीर योद्धा सुं हे खनाः मग्याःम्ह
गोर्खैम्ह क्रूर काजी तुलराम पांडे स्याःम्ह ।८।
त्वाय्-दे तकं मधाःसे गोर्खा ख्वपय् न्ह्यज्यात
गुलिख्ये मनू व छैं हे छ्वयूकाः विध्वंस यात
थ्व विभत्स युद्ध भूमी वन्दूक नाप ल्वाःम्ह
घातय् द्यनाः तकं हे नेपाः मबूनि धाःम्ह ।९।
'जिगु घाः व स्याः लुमंकाः फुक सत्रु नाश यानाः
लित काइतिनि थ्व नेपाः जिम्ह देशवार जानाः'
थुलि हे नुगः खँ प्वंकाः अमरत्व प्राप्त याःम्ह
सासः छम्हू दतल्य हे नेपाल निम्ति म्वाःम्ह ।१०।

यहाँ के पो नापियो

– हरिमान श्रेष्ठ

धैरे बेर बसियो
धैरे जनाले बोलियो
धैरे कुरा सुनियो
यहाँ के पो नापियो ।

संस्कार संस्कृति हरायो
भेष भाषा नासियो
मापदण्ड भूलियो
मूल्य मान्यता बिर्सियो ।

धैरे कुरा बोलियो
धैरे कुरा सोधियो
धैरे यस्तै बसियो
मात्र के पो गरियो ।

ज्ञान गुण दिइयो
अर्ति उपदेश थोपन्यो
व्यवहार उल्टाइयो
यो कस्तो गजब भो ।

सूचना भनेको कुरा होइन
बोल ीभनेको विकास होइन
भाषा भनेको भाषण होइन
संस्कृति भनेको नारा होइन ।

भैरव द्यःया तान्त्रिक विवेचना

बासव राजोपाध्याय
सांस्कृतिदूत

नेवाः संस्कृतियात व्याख्या यायेबलय् 'भैरव' द्यः वा भैलःद्यः वा भेलु द्यः यातः छखे तया पूवंकः व्याख्या याये असम्भव जुई। गणे द्यः कुमारी द्यः व भेलु द्यः झीगु सांस्कृतिक जीवनया छगु मू कच्चा हे खः। अझ धायेगु खःसा झीगु दैनिक जीवनया छगू चक्र हे खः। गथे झीसं थम्ह परिवारयात सत्कार, सम्मान व प्रेम याई अथे हे झीसं द्यः पिन्तं सत्कार सम्मान यायेगु झीगु संस्कृति खः। थौं जिं च्वये त्यनागु विषय 'भैरव द्यः' खः।

भैलःद्यः यागु विषयले यक्व ग्रन्थ पाखे उल्लेख याना तगु दु। रुद्रयामल तन्त्र, आगमन तन्त्र व बिभिन्न वेद पुराण पाखें नं भैलःद्यः यागु विषयलय् क्वातुक्क व्याख्या याना तगु दु। मनुस्य जीवनया जन्मं निसें मृत्यु पश्चात् तकं नं भैरव पूजा याना च्वनी। जीवन यातः निर्वाण (मोक्ष) विम्ह नं भैरव हे खः। उम्ह द्यः यातः रमशान भैरव धकाः मानेयाना पूज्यायेगु चनन दु। तान्तिक पद्धतियात अंगिकार याना द्वलंद्व न्हयव निसें नेवाः तयेसं भेल द्यः यात थम्ह ईष्ट देव धकाः मानेयाना वया च्वंगु झी सकसिन खना हे च्वंगु दु।

भैलः द्यः खः ?

स्वंग मिखा दुम्ह बेताल बाहाँ तया त्रिशुल, डमरु, पात्र ल्हातय् ज्वना किसीया छ्यंगु व धुं छ्यंगु यात थगु बस्त्र दयेका, मुण्डमाला, नाग, चन्द्रमायात थगु तिसा दयेका भैरव शक्तिकया ग्याना पुस्से च्वंगु अवतार मुद्राकया च्वनिम्ह हे भैरव अर्थात् भैलः द्यः खः। भैलः द्यः यात बिभिन्न मुद्रा ध्यान, वर्ण खनेदु। भैलः द्यः धयाम्ह पुरुष शक्तिया प्रतिक द्यः खः। गनं ला थगु छ्यू मदुम्ह म्ह जकः दुम्ह छिन्न मस्तक भैरव (म्वः मरु भैलः द्यः) नं खने दु। यक्वं छ्यं दुम्ह भैरव यात मूर्ति त नं दु। भैरवी नापं मैथुन मुद्राया भैलः द्यः नं दु। पूर्ण स्वरुप याम्ह जक मखु छ्यं जक दुम्ह भैलः द्यः नं दु। थ्व द्य?ः कालया न काल जुगु जुया काल भैरव धकाः त्रिभुवनसं प्रख्यात जुया च्वनं। वास्तवय् भैल द्यः धयाम्ह तान्त्रिक द्यः खः। बलि व पंचमकार पूजा ग्रहण याइम्ह असिमित शक्ति दुम्ह भैरव द्यः खः। (न्ह्यूगु) शताब्दी पाखे प्रादुर्भाव जुगु आगम तन्त्र पाखें हे भैरव यागु विशेष व्याख्या खनेदु। भैरव यातः मूत वा अमूर्त निगुं हे स्वरुपय् पूजा याना च्वंगु दु। बिभिन्न सिं नं भैलःद्यः या मूर्ति त कुदें याना तगु दु। धातु याम्ह द्यः नं दु। जा थुया अथवा बजि याम्ह नं तगोगु चिगोगु ग्वजा दयेका नं भैल द्यःया स्वरुप धकाः पूजा यायूगु पद्धति आतकं नं चलेजुया च्वंगु दु न्हयाथाय् नं भैरवया मूर्ति खने दु। तोरण पाखे, यन्त्र पाखे, श्मसान पाखे झीसं भैलः द्यः यागु मूर्ति खाना च्वंगुलिं हे सिधेके फई कि नेवाः संस्कृतिपाखे भैलः द्यःया स्थान गुली महत्वपूर्ण जुया च्वंगु दु। ख्वपः पाखे स्वयूगु खःसा भैलः द्यः अन नगरय् मुख्य द्यःया रुपय् माने याना तगु दु। भक्ततयत रक्षा याइम्ह आपद जुइबलय् उद्धार याइम्ह आपदुकारण बटुक भैरव हे खः। अथे जुया झीसं पिलालुखु पाखे पूजा याइम्ह क्षेत्रपाल द्यः न्यापा ख्वा (पंचमुखरु भैरव) दुम्ह भैरव सुनां झीतः अभय दान याना न्वनी।

भैरव उत्पत्ति जुगु गथे जुया ?

वास्तवय् भैलः द्यः धयाम्ह महाद्य हे खः। महादः देवादि देव खः। शिव स्वरुप पाखें याय् मज्युगु भयंकर ज्या फुक्कं भैरवयागु रुप कया याना बिज्याई गथे जुया भैरवोत्पति जुलःले धयागु छगु तन्त्र बाखं दु।

न्हापा ब्रम्हाया नं महाद्यःया थें न्याग छ्यं हे दयाच्वन। छन्हु ब्रम्हां तधंगु अपराध यागु जुया महाद्यः नं व न्यायगु छ्यो ध्यान बिल। ब्रम्हा धासा प्रेत जुया च्यनेमालः। बम्हायागु छ्योंं ध्यंगु जुया महाद्यः यात ब्रम्ह हत्या दोष लगे जुलः महाद्यः यात नां काय मज्यूगु रोगं कलः। महाद्यःला कुरुप जुयावना। थगु करुपताखना महाद्यः तसक्कं ग्यामना भयमित जुया विज्यातः। वहे भयमित रुपय् भीरु अर्थात् भैरव यागु रुप जुवनः ब्रम्हा यातः प्रेतजुनीं मोक्ष यायेगु व महाद्यः यात ब्रम्ह हत्या पाप दोष निवारण यायेगु सामर्थ्य योगिनी

गण (अष्टमातृकायाके जकः दया च्वन । योगिनी गण पाखें ब्रम्हायात प्रेत जुनीं मुक्त न महाद्यः यात नं कुरुप रोग पाखें मुक्त वियूगु ज्या याना बिज्यागुलीं योगिनी गण तयूतः भैरव रुपी महाद्यः नं सुधापान याका सम्पूर्ण योगिनीगण पिंत तृप्त याका बिज्यातः अनंलि लिपा भैरव द्यः थ नं भयमित मजुसें शत्रु तयगु निम्ति भयंक जुया भल्त तयूत अभय् दान बिसें विज्यातः । योगिनी गण तयूत तृप्त याकुगु कारणं योगिनी गण भैरव प्रति आशक्ति जुवनः अथे जुया अष्टमातृका गण ब्रम्हायणी, माहेश्वरी, कौमारी, वैष्णवी, बाराही, इन्द्रायणी, चामुण्डा, महालक्ष्मी शक्तियात अष्ट भैरव यागु अवतार असितांग भैरव रुरु भैरव, क्रोध भैरव, चण्ड भैरव उन्मत्त भैरव, कपालीश भैरव, संहार भैरव व भीषण भैरव यागु प्रेमाभावं तृप्त याना विज्यागु खः । ख्वपय् जुइगु बिस्काः जात्रा नं भैरवयागु हे प्रमुख जात्रा खः । नवदुर्गा नाच पाखे नं गण नायक भैरव हे जुया च्वनी । यें हाथु द्यः धकाः खेत भैरवयात हे जात्रायात च्वंगु दु । मेगु छगु न्हयइपुस्से च्वंगु खं छु धासा भीसं दँय् दँय् न्यंकनं न्यायेका च्वंगु येंया पुन्हिं बलय् दयेकिगु पुलुकिसी यातः लुमंकेगु खसा व पुल्, अथवा सु याः तं भैलद्यः यात प्रतिक माने याई । वाय् मनु उई बलय् प्रयोग जुइगु सु यातः स्मशान भैरवयागु प्रतिक वाय् सापारु बलय् प्रयोग जुइगु ताहासाया नेकुं सुयागु दयेकिगु खः । उकिं जन्म निसें मृत्यु पर्यन्त तकं सु यागु प्रयोग जुया च्वंगु दु । इन्द्र महाराजया बाहाँ ऐरावत (पुलु किसी) पुलुयाम्ह दयेकीगु जुया पुलुयात नेवाः संस्कृतिई भैलद्यः या स्वरुप मानेयागुलिं इन्द्र द्यः व भैरव द्यः दथुइ स्वाप दु धाये छिं । अले भैलःद्यः व जलनाप नं सम्बन्ध खने दु । वा वयेकिम्ह द्यः इन्द्र जकः मखु महाद्यः न. खः उकिं "हर हर महादेव" धया वा वयेकेगु लागि प्रार्थना यायेगु चलन यद्यपि दु । भैरवः द्यः धयाम्ह महाद्यःया हे थगु अवतार जुगु जुया वा (जल) व भैलः द्यःयागु स्वापू दु ।

भैलः द्यः तान्त्रिक द्यः जुगुलिं भोग बलि नं चले जु । उकिं खड्ग धयागु सुरक्षाया प्रतिक मानेयाना थ्वयातः भैलः द्यः धकाः पूज्यायूगु चलन दु । तन्त्र शास्त्रय् खड्गयात भैरवया छगू रुपय् वर्णन याना तगु दु । भोग वियूगु चलन दु । उकिं आगं द्यः दुगु थासय् चिकिहाकगु, तहाकगु खड्ग त तया भैरवया स्वरुपय् स्थापना याना पूज्याना तई । थुलिजकः मखु बिभिन्न थासय् तयातगु शिलापत्र नं खड्ग यागु हे प्रतिकय् च्वनातगु दु । थुकिया अर्थ थपिसं किर्तिया निम्ति द्यःया नामं, बियातगु जग्गा जमिन, छें, नगद, हीरा मोति सुनानं बांमलागु मिखा ब्वल धासा, मति स्यंकल धासा व हे खड्ग रुपी भैलः द्यः नं छगुं नाश याइन्हि धयागु ख्याच्वन नं खः । उकिं भैरव धयाम्ह भीगु सुरक्षा निसें मोक्ष तकं याना बिइम्ह ईष्टदेव खः ।

तान्त्रोक्त हिसाब स्वयेगु खसा भैरव धयाम्ह सर्वव्यापी, सर्वशक्ति मान द्यः खः । "योगिनी हृदय दीपिका" ग्रंन्थ पाखे च्वयातगु छु धासा महाद्यःया स्वातन्त्रा शक्ति (इच्छा शक्ति) हे छगु माध्यम खः गुकि थ्व संसारयात विचित्रय् याना वियू फु । व विचित्र रंग खनाः महाद्यः प्रशन्न जुयाच्वना विज्याई । व विचित्र रुपय् दुने शालिन सुख, शान्ति यागु चत्मकारी फक्कं शिव स्वरुपं याना विज्याईगु खसा ध्वंसात्मक, प्रहारात्मक, शत्रु नाशक, शक्ति यागु प्रयोग धासा भैरव यागु स्वरुप कया याना बिज्याई धकाः उल्लेख याना तगु दु । थ्व हे तान्त्रिक ग्रन्थय् दुने योगिनी गण (अष्टमातृका) यागु शक्तिया प्रभावं थ्व संसार संचालन जुयाच्वंगु खः धका व्याख्या याना तगु नं दु । जिं न्हाच हे च्वये धुन कि अष्टमातृका यातः निर्वाध मतिना याइम्ह भैलः द्यः हे खः ।

भैरव विज्ञान यात ब्वनेगु खःसा भैरव शक्ति भीगु दुने दु । जव इन्द्रियतः मिखा, न्हाय्, न्हायूपं मे, छयंगु अन्तमुर्खी अर्थात पिने मखु दुने स्वये फई प्राण वायुव व अपमान वायु गती सुसुम्ना नाडी पाखें हे विलिन जु वनि तव परा शक्तियागु उदय जुया भैरवी नाप अभिन्न जुया च्वम्ह भैरव यागु स्वरुप दर्शन जुई व थ हे भैरवयागु रुपय् सिद्ध जुयावनी । गथे कि फंपिंयाम्ह थकुं जुजु पचली भैरवया रुपय् सिद्ध जुया वंगु भीसं स्यूगु हे खं खः ।

अन्तय् भीसं दैनिक जीवनय् हना च्वंगु द्यः पूजाविधिनं अन्त(त्वगत्वा मनूयात द्यःपारुपय् सिद्ध यायेगु छगु साधना खः । तर थ्व पूवंक यायूमा, थुईका सिइका यायेमा । 'अहं ब्रम्हाष्मी' अर्थात् ब्रम्हशक्ति थइके दुने हे दु । थ्व खं यातः नेवाः संस्कृतिई बांलाक छ् यला तगु खने दु । अस्तु ।

त्यबः सफू

१. भीगु संस्कार व संस्कृतिया जहाँ - रमापतिराज शर्मा
२. योगिनी हृदय दीपिका ग्रन्थ
३. भैरव विज्ञान
४. रुद्रयामल तन्त्र

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ
अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां
लायेमा धकाः भिंतुना
देछाना च्वना ।
भिंतुना
Ratna Kaji, Heera, and
Arun Shakya
Silver Spring, MD

Congratulations

Newah Organization of America (NOA) would like to congratulate Founding Member **Mr. Hira Ratna Kaji** and his family for birth of a grandson.

The Executive Committee
Newah Organization of America

Congratulations

Newah Organization of America (NOA) would like to congratulate its executive board member **Mr. Yagya Man Shakya** and his family for birth of their grandson.

The Executive Committee
Newah Organization of America

Congratulations

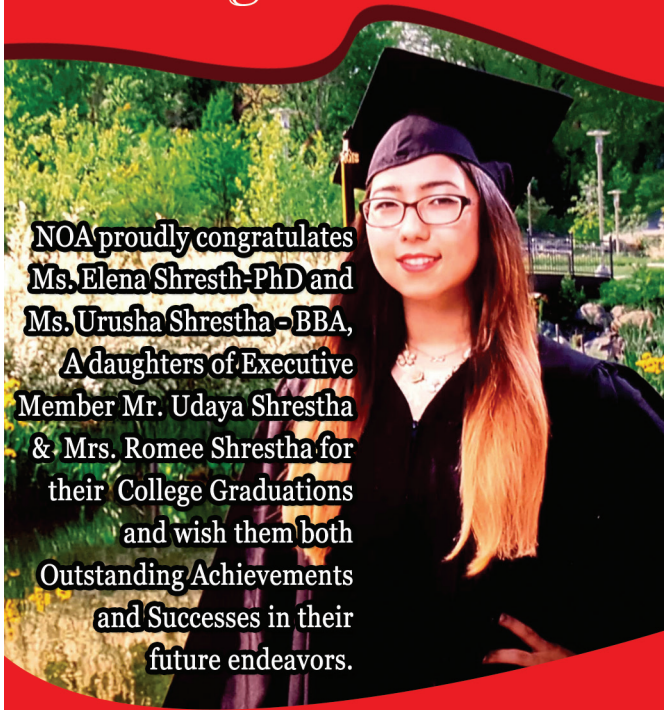

Newah Organization of America (NOA) would like to congratulate Founding Member of NOA Mr. Ganesh & Hari Baba Kayastha on their grand daughter Ashna Pradhan's **Ihi Ceremony.**

Parents: Mr. Laxman & Mrs. Sarita Pradhan
Paternal Grand Parent: Bhakta Lal and Late Sarala Pradhan

The Executive Committee
Newah Organization of America

Congratulations

NOA proudly congratulates Ms. Elena Shresth-PhD and Ms. Urusha Shrestha - BBA, A daughters of Executive Member Mr. Udaya Shrestha & Mrs. Romee Shrestha for their College Graduations and wish them both Outstanding Achievements and Successes in their future endeavors.

The Executive Committee
Newah Organization of America

Congratulations

We would like to congratulate
Mr./Mrs. Manoj and
]Srijana Singh for their daughter's
Ihi Ceremony.

Kiran, Babita, Jasmine & Sunny Shrestha
Lorton, VA

Congratulations

Newah Organization of America (NOA)
would like to congratulate
Sukhdev and Vijaya Shah on their
50th Anniversary and Golden
Jubilee Celebrations.
With very Best wishes.

Kiran, Babita, Jasmine & Sunny Shrestha
Lorton, VA

Congratulations

We would like to
congratulate
Ajay Shrestha &
Shristi Kasajoo Shrestha
on the Pasni of their
Baby
Suhas Shrestha
Grand Parents :
Gyanendra Prasad
Kasajoo &
BasundharaKasajoo
Krishna Charan Shrestha
& Ambika Shrestha

The Executive Committee
Newah Organization of America

Wishing NOA a grand success on 17th Annual Convention and General Meeting !

Deepak Man Pradhan, Rita Devi Pradhan
(Joshi) Rumath, Ridesh Man Pradhan,
Shreedesh Man Pradhan
San Fransciso. California

WORLD NEWAH DAY AND GLOBAL NEWAH CONFERENCE

A briefing Report

Daya Shakya
Chair, Organizing Committee

As the chairperson of the World Newah Day and Global Newah Conference organizing committee consisting of Krishan Chakhun, Narayan Rajbhandari, Anar Bajracharya, Sanyukt Shrestha, Jayambhu Shakya Suren, Rashmila Prajapati, Shreejana Pradhan, and Kiran Ken Ranjit, Ranjit I feel extremely delighted in stating that the GLOBAL NEWAH CONFERENCE to mark the WOLRD NEWAH DAY 2018 was historically a successful event in Newah heritage of Nepal and abroad. Perhaps it was the first time the WNO has ever organized such a huge assembly in their own homeland. Although people were assuming it as the continuation of London and Baltimore gathering it stands in own way of development, not intending to conventional continuity. The gathering was simply a conference to observe the World Newah Day right from the heartland of Newah people and deliver the message of global unity and celebrate a day just dedicate to NEWAH PEOPLE of Nepal on the last Saturday of March every year. This year is the beginning of the celebration by organizing a two days conference that was intended to attend by a couple hundred people from all walks of life. But in reality, it turned a gala gathering of five hundreds plus at the inauguration session and the conference was fully participated by more than intended number. Kudos to all helpers, supporters, donors, participants, presenters, panelists, moderators and of course all the well-wishers from homeland and abroad in many ways without their hands in, it would not have been successful. Well Done!! Bravo ! The organizing committee deserves to recognize all of you for generous out pouring of support from all walks of Newah community.

The gala gathering of inauguration ceremony started with welcoming the centennial iconic figure and the chief guest for the conference Dr. Satya Mohan Joshi (also the chief Patron of WNO), from the main gate to the stage by playing the traditional Dhime drum and flute music. In the stage, the aggressive, precise and sweet voices of moderator Mayeju Rashmila Prajapati. drew attention of audience and ran the program with honor to the Nepal national and Newah anthem followed by Mangal Kamanaa chanting by visiting priest Prajwal Ratna Bajracharya and then presenting the sixteen auspicious offerings (Khodasha Laktshya) Charya Dance from Nritya Mandala Mahavihar of Portland, USA then the Mangal Dhoon musical presentation from the Thahiti Manandhar Guthi and is followed by lightning of World Newah Day Celebration replica the traditional Newah lamp "Twadewa" and Seven other 'Twadewas' representing the seven years of WNO by the chief Guest Dr. Staya Mohan Joshi and other honored guests in the dais. The inauguration session was filled with lots of encouraging praiseworthy words by several speakers such as Season Shrestha President of WNO highlighted on reason behind celebration of World Newah Day around the world after delivering the welcome remark by Nepal Chapter Chair Shakya Suren. The organizing Committee chair Daya Shakya presented a brief highlight on the two days program by emphasizing the importance of paying attention on time constraint and allow equal opportunity to all speakers and presenters. During the functions on behalf of WNO the three imminent Newah veterans Dr. Satya Mohan Joshi, Prof. Manik Lal Shrestha and Dr. Padama Ratna Tuladhar were facilitated for their contribution to Newah Heritage

Newah Study Abroad
Concpet Paper

Daya R. Shakya USA

Abstract

Purpose of this presentation is to create a project either a pilot or long term to establish a center or de-partment or to create an independent institute to provide Newah Study resources with mission to ac-complish a need for drifting away Newah youth in and outside of home country from recognizing own identity due to lack of formal institutional study disciplinary in Nepal or abroad. The concept of the pro-ject adds new facility to empower the Newah people, create study environment, understand the true meaning of being Newah and finally encourages them to move forward for new generation to come. The Study center will be fo-cused on Nepal Mandala, most probably in the Central De-part of Nepal Bhasa ((DNB) that may tum into Department of Newah Study (CONS) under the current prescribed edu-cational jurisdictions. The targeted enrollees in the program would be high school (Junior or Senior) and college stu-dents based on academic apability ranging from beginners to high level of intensive study, while they are away from regular school or within regular academic year to participate in study abroad pro-gram. The Project time frame may keep open all year round. The funding resources to implement the project could be WNO initiatives that may include grant application, organizational contribution, private or institu-tional donors as well as mandatory due and fees for the reg-istration in the program. Creating an open door to job mar-ket for those who have already spent so many years in study of Nepal Bhasa lit-erature may empower them to recognize and welcome more students from neighborhoods and from abroad. With universal truth of human nature'where there is will there is way, I believe this concept of 'Newah Study Abroad'will have direct impact on youth who have been in current radar system of being ashamed for not being able to understand the true meaning of Newah.

and enormous support to maintain the World Newah Organization (WNO) since its birth in 2011. Among other speakers were Honorable MP Rajendra Shresha, Kathmandu Metropolitan Mayor Bidya Sunder Shakya, Newah Agraj Malla K Sunder, Newah Day Daboo Chair Person Naresh Tamrakar, chief of Central Department of Nepal Bhasa TU Shreejana Pradhan, Prof. Premshanti Tuladhar, and NOA representative Kiran Ken Ranjit. The keynote speech was delivered by Prof. Dr. Tri Ratna Manandhar former VC of Lumbini University in a very impressively on several points to focus for the future advancement of Newah heritage in general. Amid the speeches, at end the conference souvenir magazine ‘ HALIN NEWAH’ was launched. Finally, the vote of thanks was delivered by WNO spoken person Krishna Chakhun. The program was live broadcasted from several media partners including Nepal Bhasa Times, Newah Jagaran Mancha etc. It was attended by representatives from Newah Organization from Canada, India, Thailand, Qatar, Japan, Burma, Bangladesh, Netherlands, Nepal, Hong Kong. France, Bhutan, Spain, UK. USA, UAE. The following individuals have presented papers in the conference on various topics related to Newah language; literature, religion, culture, journalism, movies as well as identity based current issues in and outside of Nepal by Dr. Bal Gopal Shrestha, Dr. Milan Ratna Shakya, Bijay Ratna Asanbaray, Rajan Lal Joshi, Bimala Manandhar, Kashinath Tamot, Prajwal Bajracharya, Naresh Bir Shakya, Yog Bir Shakya, Bajra Muni Bajracharya, Pushkar Mathema, Dr. Bijaya Sainju, Dr. Chandra Man Bajracharya, Dr Gajendra Bhuju, Bhanu Bhakta Karmacharya. Besides two concept papers were presented by Daya Shakya on ‘Newah Study Abroad’ and by Krishna Chakhun on ‘World Newah Fund’ (WNF). The details on these papers are still to be published for extended discussion to implement in action plan it will appear in upcoming conference proceedings.

In summary, it is my pleasure in announcing the two day conference that symbolizes the GLOBAL NEWAH

Newah Study Abroad
Concpet Paper

Krishna Chakkhun &Jayambu Ranjit

Abstract

The main purpose of this presentation is to create a World Newah Fund (WHF). For any organization, a strong financial base is essential and as such, same applies for WHO as well. Organization must have a proper and sustainable balance between spending and resources of funds. Therefore, it is imperative to identify the minimum fund required for survival and arrange the sources. Organizations would have legal obligations to pay dues. per regulations whereas it also has to carry out at least minimum activi-ties toward organizational goals. So far, WHO has been successful regardless of struggles since its incep-tion. WNO has own agendas, goals and development plans, both short term and long term that are spe-cific, measurable, attainable, realistk and time bound. Short term goats could be like annual plan and/or a specific project whereas long term could go for five or more years as necessary. There are high expectations in Nepal toward W NO and requested financial supports for different organizations and ac-tivities. It has been a challenge to address those requests within current limited resources. Hence, WNO plans to create a seed fund as large as possible so the expenses could be covered by interest accrued. The potential sources of funds could be from members, well-wishers, partial collection from branch coun-tries, fund raising campaigns and contributions from entrepreneurs and organizations. For all these, we must present a clear picture of WHO's goals, objectives, principles and values. WHO is not against any languages, cultures or ethnicity. It yokes for equality, justice and respect. Good lessons could be taken from other similar campaigns such as WHO lapan's"Macha Shirpah" that was extremely successful. Thus, let the floor discuss and suggest viable methods of ideas.

CONFERNCE was truly a successful event despite of few unavoidable circumstances that made the program looks like completed in haste. In over all the WNO was rooted in heart and soul of social media as well as in Newah people in and outside of Nepal where the WORLD NEWAH DAY was celebrated. Kudos to all for helping hands to establish brotherly and sisterly relationship with many of Newah organizations around the world besides creating the chapters where mostly needed. The you-tube clips are available in cyber world for your observation in Devdass Manandhar's personl uploading .

Subhaaye.

Congratulations on
NOA's 17th Annual Convention
& wish a Grand Success!

Deepak & Sunil Shrestha and Family
Fairfax Station, VA

FASCINATION OF RANJANA

Nilisha Tuladhar

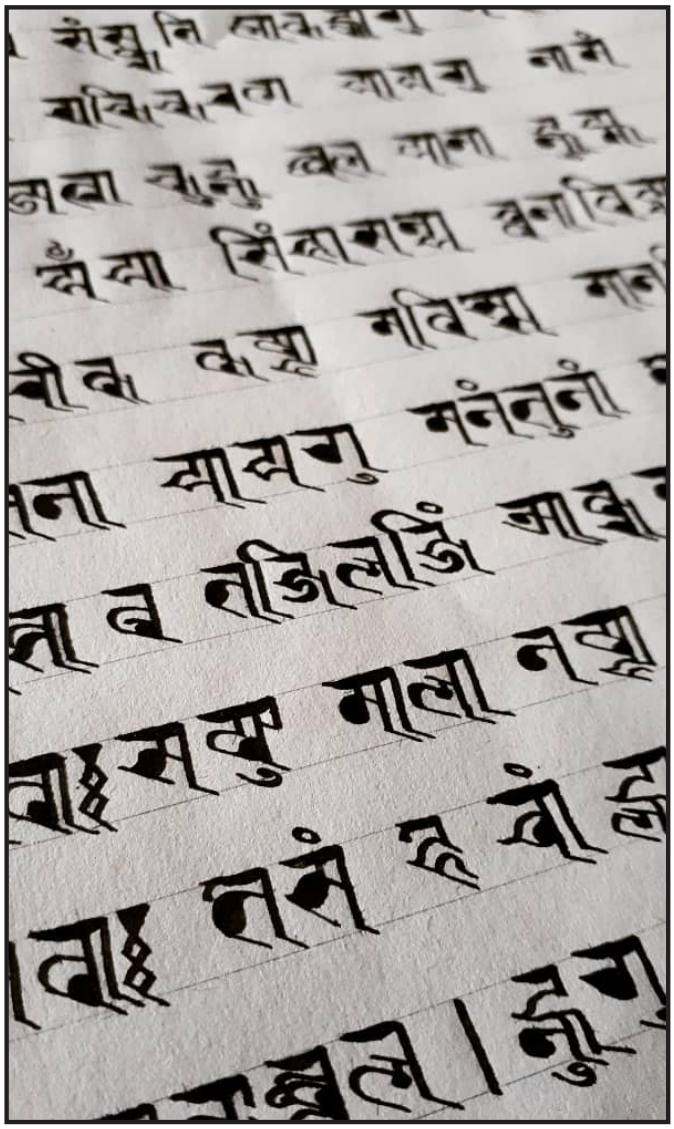
I was always fascinated by the artistic strokes of texts written in Ranjana script. Since childhood, I had seen these texts in a number of places. I used to view selected magazine covers and look up at worn out sign boards with Ranjana Lipi fonts at different places in the Kathmandu Valley. But I could not read and understand the text, so for years I just kept adorning these beautiful letters.

When I was 10, I learnt in class that the Nepal government had entered Ranjana as its official script in the United Nations to gain membership in 1955. So, I wondered why we were bound to study Nepali and English as a national and international language respectively in school instead of the Ranjana script that the world had recognized as the script of Nepal. I usually found Ranjana texts written as street signs in the older parts of the valley and basically around Buddhist monasteries. Although I couldn't understand the fonts, I tried to assume what the formed words meant and gradually I started to imitate and scribble them on small pieces of paper.

When I asked at home about the history of Ranjana Lipi, I was only told that we as Newars had a deep connection with the script but after the invasion of the Gorkhas in the Valley, the new leaders deliberately compelled the natives of the Valley against their spoken language and script. My grandfather recalled his ancestors telling him stories about how they were pushed into a dilemma whether to choose life or sacrifice parts of their inherited culture. Well, this was a sad moment the Newars had to go through but it was a natural phenomenon from the perspective of the school of realism, such that the new king enforced new rules on his people. As young students, my friends scornfully pointed out that even though validating myself as a Newar, I could not comprehend with my script.

Further to cultivate the respect for the script as an individual, I was introduced to the hand written manuscript at Vikramshila Mahavihar or popularly known as Bhagwan Baha: at Thamel. They display the holy manuscript written in real gold which is almost difficult to distinguish from a printed text. Experts claim that the manuscript contains of a total 68634 lines in four volumes and experienced elders believe that it was written by Manjushree while in his learning phase. I committed myself to view the gold written manuscript which is displayed once every year in the month of Gunla; and every time I looked at it, I felt equally excited and unconsciously smiled. Moreover, I used to see gurujus (priests) read out grimy tattered scriptures and wished if I could too read them.

Last year, we collaborated with Nepal Lipi Guthi for conducting Ranjana Lipi

classes. I got so excited and despite having exams going on at college, I went to attend the class. The first day recruited as a class full of around twenty students in a small room. The instructor gave us a brief introduction about the history and background of the script. He asked us to hold up our pens which were cut at around 40° angles and depicted a sample for us to copy his move and pull a stroke. I felt nervous. I dipped my pen in ink and drew a thick horizontal stroke. I stopped. I appreciated the Ranjana script whole heartedly, but I hesitated, not being sure if I would be able to acquire the skills to write in such a beautiful way. As the classes went on, I learnt more and I practiced harder. I picked up the angled pen whenever I had time and wrote letters in any paper I could find.

Then after a couple of weeks, I became familiar to all the letters and numbers of the Ranjana Lipi. I felt that it was a proud moment for me, because now I could face anyone in the entire world undoubtfully to articulate the art of the script. I could write my name in Ranjana and anyone else's name too. As I walked from home, I looked up at the same sign boards again and read it confidently, not having to assume what it meant anymore. I started visiting stone scriptures in areas of Hanumandhoka Durbar Square just to stand and read the ranjana texts word by word.

I believe that a person's identity is established by the cultural history he has attained. It is up to us to dedicate ourselves to continue the rich cultural legacy that has been passed down through generations. I am still learning the artwork competence of Ranjana and the process shall continue, but I would ask you to imagine the scenario where all of us are learning; where together we will be able to revive our lost traditional practices even in such a strenuous globalized world.

भिंतुना

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ
अमेरिकाया भिंन्हेक्वःगु तःमुँज्या सुथां
लायेमा धकाः भिंतुना
देछाना च्वना ।

Prabin, Deepa and
Hridayesha Tamrakar
Gaithersburg , Maryland

NOA Life Members

FOUNDING MEMBERS:

=> Mr. Beda Pradhan
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Tribhuvan Tuladhar
Herndon, Virginia

=> Mr. Ganesh Kayastha
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Balaram Joshi
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Hariman Shrestha
Adelphi, Maryland

=> Mr. Ratna Kaji Shakya
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Shyam Lal Shrestha
Rockville, Maryland

=> Mr. Daya Ratna Shakya
Portland, Oregon

=> Mr. Krishna Charan Shrestha
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Deepak Tuladhar
Silver Spring, Maryland

HONORARY LIFE MEMBERS:

=> Dr. Satya Mohan Joshi
Lalitpur, Nepal

=> Mr. Durga Lal Shrestha
Kathmandu, Nepal

=> Prof. Manik Lal Shrestha
Kathmandu, Nepal

=> Dr. Padma Ratna Tuladhar
Kathmandu, Nepal

=> Mr. Madan Krishna Shrestha
Kathmandu, Nepal

=> Dr. Juhee Gubhani
Edmonton, Canada

=> Prof. Dr. David Gellner
Oxford, UK

=> Dr. Gautama Bajracharya
Madison, Wisconsin

LIFE MEMBERS:

=> Mr. Rajesh and Mrs. Rohini Shrestha
Woodbridge, Virginia

=> Mr. Season and Mrs. Heater Shrestha
Baltimore, Maryland

=> Mr. Ravi and Mrs. Meena Pradhan
Cockeysville, Maryland

=> Mrs. Babita and Mr. Kiran Shrestha
Lorton, Virginia

=> Dr. Prajwol and Dr. Mitsu Joshi
Richmond, Virginia

=> Mr. Bikas Man and Mrs. Anita Shrestha
Springfield, Virginia

=> Mr. Arendra and Mrs. Asha Shrestha
Hanover, Maryland

=> Mr. Upendra and Mrs. Jeena Shrestha
Woodbridge, Virginia

=> Mr. Rajeev and Mrs. Komal Karmacharya
Chantilly, Virginia

=> Mr. Dhruba and Mrs. Anita Shrestha
Saginaw, Michigan

=> Dr. Sudarshan and Mrs. Anita Tuladhar
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Manoj and Mrs. Sunita Shresth
Chicago, Illinois

=> Mr. Prabin and Mrs. Saroja Shrestha
Damascus, Maryland

=> Dr. Sanjip and Mrs. Sony Shrestha
Richmond, Virginia

=> Dr. Bibhakar Shakya and Dr. Dina Bangdel
Richmond, Virginia

=> Mr. Buddha Maharjan
Rockville, Maryland

=> Mr. Ajaya and Mrs. Aarati Pradhan
Frederick, Maryland

=> Mr. Jayambu and Mrs. Laxmi Rankit
Gaithersburg, Maryland

=> Mr. Eros and Dr. Anita Tuladhar
Vienna, Virginia

=> Mrs. Sunita Shrestha
Falls Church, Virginia

=> Mr. Bishwomvar and Mrs. Elva Pradhan
Baltimore, Maryland

=> Mr. Dinesh Gurung
Baltimore, Maryland

=> Mr. Ishwor and Mrs. Pramila Rajbhandari
Woodbridge, Virginia

=> Dr. Maheswor and Mrs. Beena Baidya
Laurel, Maryland

=> Mr. Suman and Mrs. Arpana Poudel
Anandale, Virginia

=> Mr. Suchitra Bahadur and Mrs. Nisha Shrestha
San Antonio, Texas

=> Mr. Bimal Tamrakar
Fairfax, Virginia

=> Mr. Rajendra Shrestha
Richmond, Virginia

=> Mrs. Saraswati Maharjan
Springfield, Virginia

=> Mrs. Pratima Shrestha
Falls Church, Virginia

=> Mr. Mahendra and Mrs. Anita Shrestha
Woodbridge, Virginia

=> Mr. Rajesh L. and Mrs. Sunita Shrestha
Germantown, Maryland

=> Mr. Mahindra and Mrs. Chhaya Pradhan
Gaithersburg, Maryland

=> Mr. Anup and Mrs. Anju Joshi
Frederick, Maryland

=> Mr. Divakar and Mrs. Meeli Dhaubhadel
Gaithersburg, Maryland

=> Mr. Bhuban and Mrs. Beena Pikha
Gaithersburg, Maryland

=> Mr. Sagar and Mrs. L axmi Lata Manandhar
Woodbridge, Virginia

=> Mr . Suman and Mrs. Edlyn Singh
Middle River, Maryland

=> Mr. Amrit Man and Mrs. Arachana Singh
Baltimore, Maryland

=> Mr. Sanjay and Mrs. Salina Bajracharya
Jupiter, Florida

=> Mrs. Laxmi Pradhan
Silver Spring, Maryland

=> Mr. Ananta Man and Mrs. Mamata Joshi
Towson, Maryland

=> Mr. Birendra and Mrs. Sharmila Pradhan
Queens, New York

=> Mr. Pushkar and Mrs. Bimala Prajapati
Distric of Columbia

=> Mr. Basav Rajopadhyay
Towson, Maryland

=> Mr. Bijendra and Mrs. Bindu P. Shrestha
Woodbine, Maryland

=> Mr. Dwarika and Mrs. Nirmala Shrestha
Greenbelt, Maryland

=> Mr. Hira Das and Mrs. Sharmila Shrestha
Columbia, Maryland

=> Mr. Purna Krishna and Mrs. Madhuri Shrestha

Germantown, Maryland
=> Mr. Ram Lal and Mrs. Chitra Shrestha
Greenbelt, Maryland
=> Dr. Roshan and Mrs. Sabita Shrestha
Laurel, Maryland
=> Mr. Sabin Lakhe and Mrs. Sharmila Shrestha
Burtonsville, Maryland
=> Mr. Shrihari and Mrs. Anjali Shrestha
West Palm Beach, Florida
=> Mr. Shyam K. Shrestha, San Francisco
California
=> Mr. Robin Man and Mrs. Rupsi H. Singh
Irving, Texas
=> Mr. Raju and Mrs. Kalpana Tamrakar
Wellington, Florida
=> Mr. Dil Bahadur Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Nakul Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Prabin Man Pradhan
Los Angeles, California
=> Mr. Dil Bahadur Shrestha
Los Angeles, California
=> Mrs. Anita Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Bimal Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Gajindra Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Kanhaiya Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Narayan K. Shrestha
Los Angeles, California
=> Mrs. Sarada Shrestha
Los Angeles, California
=> Mrs. Sarita Shrestha
Los Angeles, California
=> Mr. Suresh Shrestha
California
=> Mr. Radheshwar Shrestha
California
=> Mr. Narayan Somename
Santa Rosa, California
=> Mr. Budha Maharjan
Santa Rosa, California
=> Mr. Shivjee Shrestha
Santa Rosa, California
=> Mr. Sunil Shakya,
Santa Rosa, California
=> Mr. Ramesh Shrestha
Santa Rosa, California
=> Mr. Yagya Shrestha
Santa Rosa, California
=> Mr. Raju Shrestha
Oregon
=> Dr. Deepak Shrestha
Springfield, Virginia
=> Mr. Mitra and Mrs. Khadga Laxmi Shrestha
North Hollywood, California
=> Mr. Sushil Lal and Mrs. Samjhana Shrestha
Fairfax, Virginia
=> Ms. Sunita Amatya
Silver Spring, Maryland
=> Mrs. Vijaya Shrestha
Bowling Green, Ohio
=> Mr. Krishna and Mrs. Saroj Prajapati
Rockville, Maryland
=> Mr. Dibya Hada
Rockville, Maryland
=> Mr. Bobby and Mrs. Reena Shrestha
Falls Church, Virginia
=> Mr. Raman Singh Shrestha
Glen Burnie, Maryland
=> Mr. Kiran Ken Ranjit
Hyattsville, Maryland
=> Mr. Shrijan & Mrs. Lalima Maskey
Virginia
=> Mr. Ramu Bishwakarma & Mrs. Babita Shrestha
Clarksville, Maryland
=> Mr. Ramji and Mrs. Durga Prajapati
Rockville, Maryland
=> Mr. Uday and Mrs. Romee Shrestha
Laurel, Maryland
=> Dr. Birendra and Mrs. Bemy Amatya
Vienna, Virginia
=> Mr. Kumar Sindurakar
Everett, Massachusetts
=> Mr. Khil Narayan Shrestha
Malden, Massachusetts
=> Mr. Sunny Kanskar (Sandeep)
Massachusetts
=> Mr. Bimal Chuke
Massachusetts
=> Mr. Ravi Raj Rajkarnikar
Massachusetts
=> Mr. Buddha Dongol
Massachusetts
=> Mr. Raju Man Shrestha
Malden, Massachusetts
=> Mr. Surendra Napit
Massachusetts
=> Mr. Roop Shakya
Malden, Massachusetts
=> Ms. Heena Bajracharya
Maryland
=> Mr. Uttam and Mrs. Galina Pradhan
Burtonsville, Maryland
=> Mr. Sujay and Mrs. Preeti Shrestha
Gaithersburg, Maryland
=> Mr. Lok Darshan and Mrs. Melina Shrestha
Fairfax, Virginia
=> Mr. Yagya Man Shakya
Ellicott City, Maryland
=> Dr. Narayan and Mrs. Nirmala Rajbhandari
North Carolina
=> Mr. Madan Bdr. Shrestha
Arlington, Virginia
=> Mr. Rakesh Tuladhar
Fairfax, Virginia
=> Mr. Raj &. Mrs. Champa Shrestha
Connecticut, Massachusetts
=> Mr. Suman and Mrs. Pushpa Shah Tuladhar
Odenton, Maryland
=> Mr. Ram & Mrs. Kabita Pradhan
South Riding, Virginia
=> Dr. Roshan Lal and Mrs. Sita Shrestha
Rockville, Maryland
=> Mr. Anil Ranjit and Mohani Kapali
Rockville, Maryland
=> Mr. Rabi and Mrs. Rama Shakya
Burtonsville, Maryland
=> Ms. Lata Singh
Greenbelt, Maryland
=> Mr. Manish and Mrs. Subha Rajbhandari
Hyattsville, Maryland
=> Mr. Prabin and Mrs. Rohinee Banepali
Germantown, Maryland

BHASA MWASSA, JAATI MWAAI

NOALC STUDENTS

Mala Pradhan

Kate Shrestha

Prisha Shrestha

Bibhusa Pikha

Lochani Shakya

Apurava Shrestha

Sam Shrestha

Pranav Shrestha

Ayush Joshi

Arnav Lakhe

Manindra Pradhan

Abhi Dhaubhadel

Anir Lakhe

Lujala Ranjit

Aryan Shrestha

Joyal Ranjit

Hridesha Tamrakar

Lizala Manandhar

Nikhil Manandhar

Rahul Maharjan

Shiva Manandhar

Utsav Manandhar

Yashila Shrestha

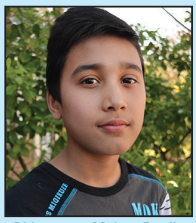

Alexander Shrestha

Abilam Pradhan

Deben Tuladhar

Samyog Rajbhandari

Bidwottam Mohan Ranjit

Aditya Shakya

PAST STUDENT'S: Sakchhi Tuladhar, Rojan Shrestha, Rosie Shrestha, Samikchha Tamrakar, Ronit Tuladhar, Monique Rajbhandari, Syona Tuladhar, Devin Tuladhar, AAkanchha Tamrakar Vardan Tuladhar, Ruby Shrestha, Lasata Tuladhar

ने सं ११३८ वह्लागाः युतिया
2nd May 2018 Wednesday.

ज्वजलाः, सकल NOA Sponcer Team यात। छिकापिनि ज्वहालि जगत सुन्दर ब्वनेकुथियात तःधंगु तिवः जुयाच्वंगु कु। धाछि निंइ जक मयङु। दँ दँ तक निरन्तर कथं छिकापिसं ब्वने-कुथियात ज्वहालि यानाच्वनादीगु कु। अम्ह निम्ह मस्तपाखं न्हयाकादीगु Sponcer थौं नीन्हयम्ह थनेधुंकुगु कु। थुकी मध्ये तःम्हासिनं SLC नं पास यायेधुंकुगु कु। छिकापिनिगु ज्वहालि थौं मस्त थःगु आज्जुइ थनेत तःलात। उकिया लागिं छिकापिं सकसितं थक्व थक्व सुभाय दंकाना।

ब्वनेकुथिया परिस्थिति छिकापिसं स्युगु हे खः। थन मेथाय स्वयाः म्हो जक धिवा कयाः मस्तयत आखः ब्वंकाच्वनागु कु। तर थेया परिस्थिति नं छिकापिसं स्युगु हे खः। थन म्हिगः स्वयाः थौंया ई अतिकं पाखे धुंकल। म्हिगःया स्थिति थौं न्हयाखे थाकुयाच्वंगु कु। खयत का संस्थापक कालय स्यनामिपिसं तलव हे मकासे आखः ब्वंका दिल। थौं न म्हो जक तलव कयाः ज्या यानाच्वनादीपिं स्यनामिपिं कु। तर थौं हानं न्हूपिं स्यनामिपिं कायेमागु बाध्यता वल। पुलांपिं स्यनामिपिनि full Time ज्या याना नंहेः। च्याहेः जक वइगु। तर न्हूपिं स्यनामिपित्त छगू पिरियडया स्वहः निसें प्यहः त्या तक विश्राल। ई कथं ब्वने-कुथियात धस्वाके मागु कु। उकि थ्व चुनौतियात कयाः न्हयाये माल। थुकिया लागिं आयस्रोत मन्त। उकिं कुं मचा जुसां ब्वनामिपिनिं fee वढे यायेगु खंथ संचालक समिति सहमत जुल। थुकिं यानाः थगुने म्हातिं निसः। निसः दां वढे यानागु जुल। थुगुसी न कुं मचा fee वढे याये माल। थ्व तलव वढे यायेगु जक मयङु। ब्वनेकुथियात अम्ह बोलाकेगु तातुना न्हयाकागु जुलः जक खः। थुगु ज्याय छिकापिसं नं ज्वहालि यानादी धंगु मनसा कयाच्वना। सुभाय

Amita
सुनिता मानन्धर
प्रिन्सीपल

NOA Sponsorship Program

The most recent JSB very dedicated school teachers and the principal picture 2017

Karan Nakarmi

Age 8, Grade 3
Sponsored by
Mr. Suraj & Dr. Sharmila Shrestha
El Paso, TX, Since May 2017

Nabina Shrestha

Age 11, Grade 6
Sponsored by
Dr. Rajat &
Mrs. Rima Rajbhandari
San Antonio, TX, Since May 2010

Bhisan Lama

Age 6, Grade 1
Sponsored by
Mr.Sushil and
Mrs. Samjhana Shrestha
Since May 2017

Prince Lama

Age 9, Grade 4
Sponsored by
Mr. Rajesh &
Mrs. Rohini Shrestha
Woodbridge, VA, Since 2011

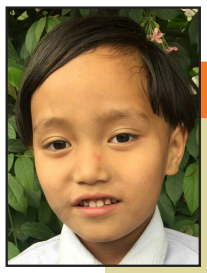
Rohan Maharjan

Age 9, Grade 3
Sponsored by
Mr. Ishwar &
Mrs. Pramila Rajbhandari
Woodbridge, VA, Since May 2017

Saraswoti Lama

Age 14, Grade 8
Sponsored by
Mr. Rajesh &
Mrs. Rohini Shrestha
Woodbridge, VA, Since 2010

Yanchang Lama

Age 6, Grade UKG
Sponsored by
Mr. Rajesh &
Mrs.Rohini Shrestha
Woodbridge, VA, Since 2017

Sudin Muni Bajracharya

Age 14, Grade 8
Sponsored by
Mrs. Neerina Shrestha
Montgomary Village, MD
Since May 2012

Suhani Balami

Age 8, Grade 3
Mr. Ram Lal and
Mrs. Chitra Shrestha
Since May 2017

Raman Maharjan

Age 15, Grade 9
Sponsored by
Mr. Mahindra &
Mrs. Chhaya Pradhan
Gaithersburg, MD, Since May 2012

Yurika Maharjan

Age 10, Grade 4
Sponsored by
Mr. Rajeev &
Dr. Komal Karmacharya
Chantilly, VA, Since May 2011

Bibesh Lama

Age 8, Grade 3
Sponsored by
Mr. Shrihari &
Mrs. Anjali Shrestha
(NOA FL Chapter)-West Palm Beach, FL
Since May 2017

Sohan Balami

Age 9, Grade 4
Sponsored by
Mr. Ravi and Mrs. Meena Pradhan
Since May 2012

Fida Khatun

Age 7, Grade 2
Sponsored by
Mr. Tushar Shrestha &
Mrs. Sneha Shrestha
Manchester, NH, Since May 2013

Prasuna Shahi

Age 10, Grade 5
Sponsored by
Kiran Ken and Baba Ranjit
Baltimore, MD
Since May 2013

Saroj Shrestha

Age 10, Grade 5
Sponsored by
Kate Shrestha
Baltimore, MD
Since May 2013

Sujina Chaudhari

Age 9, Grade 4
Mr. Kiran and
Mrs. Babita Shrestha
Since May 2017

Aishwarth Sonam

Age 9, Grade 4
Mr. Kiran and
Mrs. Babita Shrestha
Since May 2017

Khushi Lamichane

Age 11, Grade 6
Sponsored by
Mr. Udaya and
Mrs. Romee Shrestha, MD
Since May 2017

Dinesh Tamang

Age 9, Grade 3
Sponsored by
Mr. Divakar And
Mrs. Meeli Dhaubhadel
Since May 2017

NOA Activities Photos

NOA 16th Convention 2017

Annual Convention
And
General Meeting

नवाः अगनाङ्गन अया अमबिबा
NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
2001
नवाः अगनाङ्गन अया अमबिबा
NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
ESTD. 2001

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
2001
ESTD. 2001

Annual Convention
And
General Meeting

NEWAH ORGANIZATION OF AM
ESTD. 2001

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
2001

Mha Puja 2017

Yenya Punhi 2017

Nepal Sambat 1138

7th Kayeta Puja 2017

NOA Celebrated NS 1138 in Nepal

Appreciation Luncheon 2018

NOA Participation-Actitivities

Florida Chapter

Northern California Chapter

Southern California Chapter

New England Chapter

Seattle Chapter

Meet and Great W/Shreejana Pradhan

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
A 501 (c) (3) Tax-exempt, Non-profit Public Charitable Organization

NOA Annual Activities Report 2017-2018

Complied by Mahindra Pradhan, General Secretary

1. On May 27, 2017
   Newah Organization of America (NOA) held its successful 16thAnnual Convention and General Meeting in Maryland, USA. The program was well received by a cross-section of the Newah and Nepalese community from Washington DC metropolitan area and from Nepal.
   The convention theme was "Empowering the Younger Generation of Newah".
   NOA held an election this year for its 2017-2020 Executive Committee. Election Commission Chair Mr. Hariman Shrestha, Vice-chair Dr. Maheswor Baidya announced the election results and distributed certificates of office to the newly elected Executive Committee for the next three years term:
   President - Mrs. Babita Shrestha
   1st Vice President - Mr. Pushkar Prajapati
   2nd Vice President - Mr. Sushil L. Shrestha
   General Secretary - Mr. Mahindra Pradhan
   Secretary - Mr. Divakar Dhaubhadel
   Treasurer - Mr. Rajesh L. Shrestha
   Member-At-Large - Mr. Yagya Man Shakya
   Member-At-Large – Mrs. Meena Shrestha
   Member-At-Large - Mr. Udaya Shrestha

2. On May 6, 2017
   NOA Participated in Passport DC around the World Embassy Tour organized by the Embassy of Nepal, Washington DC, USA.

3. On July 12, 2017
   Newah Organization of America (NOA) successfully completed 7th Group Kayeta Puja (Bratabandha) Ceremony on Sunday, July 9, 2017 at Washington Kali Temple, Maryland, USA on the presence of respected community members, family members, and various organizations & media partners.Renowned Newah Priest & Scholar Mr. Basav Rajopadhyay performed the milestone ritual ceremony and there were nine participants as follow:
   Mr. Sachet Man Manandhar (s/o Mr. Sagar & Mrs. Lata Manandhar) Springfield, VA
   Mr. Oshen Shrestha (s/o Mr. Sharan & Mrs. Shahana Shrestha) Clifton, Virginia
   Mr. Prasiddha Katila (s/o Mr. Shyam & Mrs. Archana Katila) Nottingham, Maryland
   Mr. Shrey Tamarakar (s/o Mr. Shreejan & Mrs. Julie Tamrakar) Baltimore, Maryland
   Mr. Purnesh Shrestha (s/o Mr. Shailesh & Mrs. Purna Shrestha) Herndon, Virginia
   Mr. Divyanshu Pradhan (s/o Mr. Suman & Mrs. Diya Pradhan) Frederick, Maryland
   Mr. Aryan Lal Shrestha (s/o Mr. Sushil & Mrs. Samjhana Shrestha) Fairfax, Virginia
   Mr. Panas Thapa (s/o Mr. Dilip Thapa & Mrs. Juna Shakya) Leesburg, Virginia
   Mr. Ojas Shrestha (s/o Mr. Anil & Mrs. Chanchali Shrestha) Chantilly, Virginia

4. On September 10, 2017
   The Newah Organization of America (NOA) successfully completed its 7th Annual Yenya Punhi (Indra Jatra) festival on Sunday, September 10, 2017 in Maryland (near Washington DC), USA on the presence of more than 800 diverse community members, various organizations and media representatives gathered from noon to five o'clock evening.

5. On September26, 2017
   NOA Executive Member and spouse participated at National Day of Nepal 2017 in Washington DC, USA organized by Nepalese Embassy.

6. On October 20, 2017
   The Newah Organization of America Language Center (NOALC) celebrated 12th Annual Mha Puja(inner worship) in the Washington DC metropolitan area, USA This annual ritual ceremony preformed on the occasion of Nepal Sambat 1138 New Year day of lunar calendar of the country. Newah Priest & Scholar Mr. Basav Rajopadhyay performed the milestone ritual ceremony.

7. On November 11, 2017
   The Newah Organization of America celebrated Nepal Sambat 1138 "National New Year",commemorating national hero Sankhadhar Sakhwa on Saturday, November 11, 2017 in Washington DC area, USA.More than two hundred community members came together to enjoy this National New Year Celebration and program begun with the traditional SUKUNDA Rally, along with live beats of Dhime & Bhusya.

8. On March 17, 2018
   The Newah Organization of America celebrated a informal gathering "Appreciation Luncheon 2018" to honor NOA Founding, Advisor, Past Executive Members, Volunteer and Community Members in Maryland, USA

9. On March 31, 2018
   The Newah Organization of America celebrated"Newah Day Celebration" jointly with Nepa Pasa Pucha Amerikaye inWashington DC metropolitan area, USA

10. On April 29, 2018
    The Newah Organization of America organized a Meet & Greet with Mrs. Shreejana Pradhan, Chief of Central Department of Nepal Bhasha, Tribhuvan University, Kathmandu, Nepal in Maryland, USA.

NOA-Chapter Florida

Executive Committee

Mr. Sanjya Bajracharya
President

Mr. Rajendra Shakya
1st Vice President

Mrs. Kalpana Tamrakar
2nd Vice Presiden

Mr. Adhish Shakya
General Secretary

Mr. Lochan Shrestha
Treasurer

Mr. Ashok Shrestha
Member

Sarita Pradhan
Member

NOA-Chapter Northern California

EC Member

Mr. Buddha Maharjan
President

Mr. Amrit Karmacharya
Vice President

Mr. Deben Shresetha
Vice President

Mr. Madan Maharjan
General Secretary

Mr. Gaju Shrestha
Secretary

Mr. Yagya Shrestha
Treasurer

Mr. Ramesh Shrestha
Member At Large

Mr. Rakesh Shrestha
Member At Large

Mr. Kedar Maharjan
Member At Large

Mrs. Ratna Devi Pradhan
Member At Large

Miss Yamuna Maharjan
Member At Large

Mr. Raj Kumar Shrestha
Member At Large

Mrs. Rajani Sen Tamrakar
Member At Large

Mr. Roshan Joshi
Member At Large

Mr. Suroj Maharjan
Member At Large

NOA-Southern California
Executive Committee

Mr. Durga Shrestha
President

Mr. Prabin M. Shrestha
Vice President

Mr. Bimal K. Shrestha
Gen. Secretary

Mr. Narayan K. Shrestha
Treasurer

Mr. Kanhiya Shrestha
Member

Mr. Rabin Shrestha
Member

Mr. Gajindra Ranjit
Member

Mr. Suesh Shrestha
Member

Mr. Yogendra Shrestha
Member

Mr. E Kumar Shrestha
Member

NOA SEATTLE TEAM

Anil Shrestha
Advisor

Jeetendra Shrestha
Advisor

Sabin Pradhan
Advisor

Mohan Gurung
Advisor
(Ex-Officio, Nepal Seattle Society)

Executive Committee

Subhash Ram Prajapati
President

Sunil Joshi
Vice-President

Sagun Karmacharya
Secretary

Dineshwor Shrestha
Treasurer

Kalpana Shrestha
Executive Member

Madan Shrestha
Excutive Member

Prem Shrestha
Excutive Member

NOA-New England Chapter, Boston, MA

Executive Committee

Mr. Kumar Sindurakar
President

Mr. Khil Narayan Shrestha
Vice President

Mr. Buddha Maharjan
Secretary

Mr. Ravi Rajkarnikar
Treasurer

Mr. Roop D Shakya
Executive Member

Mr. Raju Man Shrestha
Executive Member

Mr. Surendra Napit
Executive Member

NOA Congratulates Its Nepal Country Coordinator Mr. Kiran Ken Ranjit for Taking a Leadership Role as President of Lumanti Daboo, a Non Political Student Wing of Central Department of Nepalbhasha, Tribhuvan University, Kathmandu, Nepal.

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Bindu Kayastha)

We are deeply sadden to share sudden passing of NOA's Life and EC member Mr. Udaya Shrestha's mother-in-law and Mrs. Romee Shrestha's mother **Mrs. Bindu Kayastha** on October 22, 2017 in Kathmandu, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Dina Bangdel)

Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of NOA's life member, closed friend, and great supporter **Mrs. Dina Bangdel,** Ph D on July 25, 2017 in Richmond, VA, USA

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

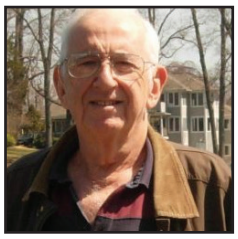

(Mrs. Laxmi Devi Shrestha)

We are deeply saddened to learn of the untimely passing of **Mrs. Laxmi Devi Shrestha** at the age of 79 in Kathmandu, Nepal on September 09, 2017. She was mother in law of NOA Past Executive Member and Nepal Country Coordinator Mr. Kiran Ken Ranjit and beloved mother of Mrs. Baba Shrestha Ranjit.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Dr. Forest Woody Horton)

We are deeply saddened to share the sudden passing of NOA's well-wisher and good adviser for our Community **Dr. Forest Woody Horton** at age of 87 in Washington DC, USA on December 7th, 2017

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Mrs. Yasoda Shrestha)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to hear about the recent passing of **Mrs. Yasoda Shrestha** at the age of 67 on Monday, April 2, 2018 in Kathmandu, Nepal. Mrs. Shrestha was the wife of NOA Honorary Life Member Mr. Madan Krishna Shrestha.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Mr. Chakra Raj Timila)

We are deeply saddened to share the sudden passing of **Mr. Chakra Raj Timila**, beloved father of NOA's President Mrs. Babita Shrestha and father-in-law of Mr. Kiran Shrestha. He passed away at age 92 on Friday March 23, 2018 in Bhaktapur, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचाः हायका
Heartfelt Condolence

(Mr. Ganesh Kumar Kakshapati)

We are deeply saddened to share the sudden passing of **Mr. Ganesh Kumar Kakshapati**, father-in-law of NOA's immediate Past President Mr. Ram Lal Shrestha and beloved Father of Mrs. Chitra Shrestha. He passed away at age 94 on Friday March 2, 2018 in Kathmandu, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचाः हायका
Heartfelt Condolence

(Jagana Lal Amatyaat)

Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of NOA's Secretary Mr. Divakar Dhaubhadel father-in-law and Mrs. Meeli Amatya's beloved Father **Mr. Jagana Lal Amatyaat** age 72 on February 14, 2018 in Kathmandu, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचाः हायका
Heartfelt Condolence

(Mr. Juju Bhai Shresth)

We are deeply saddened to share the sad news of the passing away of beloved father-in-law of NOA's Past President Mr. Rajesh Shrestha, father of Mrs. Rohini Shrestha, Late **Juju Bhai Shrestha** at the age of 94 on Friday, June 30, 2017

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचाः हायका
Heartfelt Condolence

(Mr. Narayan Lal Shrestha)

We are deeply sadden to share sudden passing of NOA Life Member and active volunteer Mr. Udaya Shrestha's beloved father and Mrs. Romee Shrestha's father in law **Mr. Narayan Lal Shrestha** at age of 84 years on Friday, March 10, 2017 recently at Kathmandu, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचाः हायका
Heartfelt Condolence

(Mr. Ramesh Tamrakar)

Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to hear about the recent passing of Legendary singer **Mr. Ramesh Tamrakar** at the age of 68 on Thursday, 25th January 2018 in Kathmandu, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचाः हायका
Heartfelt Condolence

(Mrs. Chandra Laxmi Ranjit)

We are deeply sadden to share the untimely passing of NOA life Member and great supporter Mrs. Sunita Shrestha Ranjit's beloved mother and NOA's Treasurer Mr. Rajesh Lal Shrestha's mother in law, **Mrs. Chandra Laxmi Ranjit** at the age of 81 years old in Dallu, Kathmandu, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Mrs. Purna Kumari Tuladhar.)

We are deeply saddened to hear about the recent passing of **Mrs. Purna Kumari Tuladhar** at the age of 86 on Friday, January 12, 2018 at Dallu, Kathmandu, Nepal. Mrs. Tuladhar was the mother of Mr. Deepak Tuladhar, Founding Member of NOA and mother-in-law to Mrs. Kamala Tuladhar.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Mrs. Bahini Maiya Pradhan)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of NOA's Life Member Mr. Hira Shrestha mother-in-law and Mrs. Sharmila Shrestha's mother **Mrs. Bahini Maiya Pradhan** at age of 81, in Kathmandu, Nepal on November 6, 2017.

The Executive Committee
Newah Organization of America

बिचा: हाय्का
Heartfelt Condolence

(Mr. Nhuchhe Bahadur Koju)

We are deeply sadden to share sudden passing of NOA's life member Mrs. BimalaKoju Prajapati's beloved grandfather and NOA Secretary Mr. Pushkar Prajapti's grandfather-in-law **Mr. Nhuchhe Bahadur Koju** at age of 90 years on Monday, May 22, 2017 recently in Nagadesh, Madhyapurthimi, Nepal.

The Executive Committee
Newah Organization of America

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA(NOA)

INCOME & EXPENSES REPORT 2017-2018

Rajesh L Shrestha, Treasurer

SUB CATEGORIES FY 2017/2018	AMOUNT
INCOME	
DONATION DESIGNATED-17th CONVENTION & GENERAL MEETING	$3019.00
DONATION DESIGNATED-KAYETA PUJA CEREMONY	$5780.00
DONATION DESIGNATED-YENHA PUNHI CELEBRATION	$3987.00
DONATION DESIGNATED-MHA PUJA CELEBRATION	$1740.00
DONATION DESIGNATED-NEPAL SAMBAT CELEBRATION	$1840.00
DONATION DESIGNATED-JSB SCHOLARSHIP	$700.00
MISCELLANEOUS INCOME- LUSKUS ADVERTISEMENTS	$2030.00
MISCELLANEOUS INCOME- LIFE & GENERAL MEMBERSHIP	$2960.00
MISCELLANEOUS INCOME- DONATIONS	$326.00
MISCELLANEOUS INCOME- 2018 KAYETA PUJA REGISTRATION	$1800.00
TOTAL INCOME	24182.00
EXPENSES	
16TH CONVENTION & GENERAL MEETING	$5836.00
KAYETA PUJA CEREMONY	$4290.47
YENHA PUNHI CELEBRATION	$2682.00
MHA PUJA CELEBRATION	$1977.00
NEPAL SAMBAT 1136 CELEBRATION	$2162.00
APPRECIATION LUNCHEON	$1482.07
LUSKUS PRINTING	$2900.00
CONTRIBUTIONS-JSB SCHOLARSHIP	$2400.00
CONTRIBUTION-OTHERS	$1826.00
MEETING & MISCELLANEOUS EXPENSES	$1603.00
OFFICE EXPENSES & SERVICES	$474.93
TOTAL EXPENSES	$27633.47
INCOME LESS EXPENSES	($3451.47)
OPENING BALANCE	$14914.28
ENDING BALANCE	$11462.81